การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า

ปริญญานิพนธ์

ของ

ฮิเดโอะ ฮิราโนะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ธันวาคม 2550

การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า

ปริญญานิพนธ์

ของ

ฮิเดโอะ ฮิราโนะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ธันวาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า

บทคัดย่อ

ของ

ฮิเดโอะ ฮิราโนะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ธันวาคม 2550

ฮิเดโอะ ฮิราโนะ. (2550). *การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า*. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์วิรุฬห์รัตน์ ไฉนงุ้น, ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภสินธุ์ แผลงศร.

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีการใช้คำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าและวิเคราะห์ให้เห็นถึงความหมายของสำนวนที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันของทั้งสองภาษา รวมทั้งศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า โดยใช้สำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าจำนวน 353 สำนวนจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับสำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้านำมาเปรียบเทียบกับสำนวนไทยจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับสำนวนไทยและเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาด้านการเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้ากับสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันแบบสำนวนต่อสำนวน พบว่ามีสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันกับสำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าอยู่ 82 สำนวน สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าชนิดนั้นๆ เหมือนกัน สำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าชนิดนั้นๆ แต่สำนวนไทยใช้คำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าที่ต่างชนิดกัน และสำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าแต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงสัตว์ใดๆ เลย

ส่วนการศึกษาภาพสะท้อนในด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพบว่า ด้วยเหตุที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่อยู่ในเขตหนาวและเป็นหมู่เกาะ ส่วนประเทศไทยเป็นประเทศในเขตร้อนและเป็นแผ่นดินใหญ่ สภาพทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทั้งสองประเทศย่อมต่างกัน จึงทำให้ลักษณะทางกายภาพของมนุษย์ พันธุ์สัตว์ และพันธุ์พืชนั้นแตกต่างกันตามสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศนั้นๆ ดังจะเห็นได้จากการเลือกใช้คำที่เกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าของทั้งสองภาษา ที่มีการเลือกใช้สัตว์ต่างชนิดกันมาใช้ในการเปรียบ ทั้งนี้ล้วนมาจากความคุ้นเคย และใกล้ชิดกับสัตว์ชนิดนั้นๆ ของแต่ละชนชาติ โดยเฉพาะเมื่อความแตกต่างนั้นล้วนเกิดขึ้นมาจากลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นสำคัญ จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีวิถีชีวิตในบางด้านที่แตกต่างกัน ภาพสะท้อนในด้านวิถีชีวิตพบว่าอาชีพหลักของคนทั้งสองประเทศคืออาชีพทางการเกษตรกรรม และมักตั้งถิ่นฐานในชนบทใกล้แหล่งน้ำและป่าเขาที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งใช้เป็นทั้งที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหาร รู้จักประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำมาหากิน และสร้างบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีความเคร่งครัดในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชนชาติตน ยึดมั่นหลักธรรมในศาสนาเพื่ออบรมสั่งสอนคนในครอบครัวและสังคมให้กระทำในสิ่งที่ถูกที่ควร

A COMPARATIVE STUDY OF JAPANESE AND THAI IDIOMATIC EXPRESSTIONS AS RELATED TO THE TETRAPODA

AN ABSTRACT

BY

HIDEO HIRANO

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Master of Arts Degree in Thai

at Srinakharinwirot University

December 2007

Hideo Hirano. (2007). *A Comparative Study of Japanese and Thai Idiomatic Expressions as Related to the Tetrapoda*. Master thesis, M.A. (Thai). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Miss. Wiroonrat Chanaingoon, Assist. Prof. Napasin Plaengsorn

This is the comparative study between Japanese and Thai idiomatic expressions. It especially focuses on the Japanese idiomatic expressions which are related to the Tetrapoda, and are compared with Thai idiomatic expressions which have similar meanings. The verification of each culture which is reflected via idiomatic expressions is also presented.

There are a total of 353 Japanese idiomatic expressions which are related to the Tetrapoda and, they are compared with Thai idiomatic expressions.

After comparing these 353 Japanese idiomatic expressions with Thai idiomatic expressions, we found out that there are 82 Japanese idiomatic expressions that have meanings which can be found in Thai idiomatic expressions. Moreover, it was found that these 82 idiomatic expressions can be divided into 3 categories; 1) the same Tetrapoda is used in both Japanese and Thai idiomatic expressions, 2) Thai idiomatic expressions use another animal to describe a similar meaning to the Japanese idiomatic expressions, 3) Thai idiomatic expressions do not use animals to describe a similar meaning to the Japanese idiomatic expressions.

When reflecting on nature and the environment, it was found that Japan and Thailand have different climate conditions. Japan has cold weather, and it's an island nation. On the other hand, Thailand has tropical weather, and it's a continental nation. These two countries have different natural resources and environments. Thus, the general appearances of human beings, animals, and plants are different. So that you can see from the choice of the word that related to the Tetrapoda that both are Thai and Japanese. Due to the different cultural and social aspects of everyday life, however, the idiomatic expressions describe different animals.

The study of social and cultural aspects of everyday life activities revealed that the greatest majority of both Japanese and Thais used to work as peasants. They lived in the countryside where they were close to natural resources such as water or forests which provided them with shelter and food. They invented tools and accessories, which helped them with the chores of everyday life. Moreover, people from these two countries are followers, preservers of tradition and staunch believers in the values of each religion respectively. They also use the religious teaching in everyday family and social life in order to educate future generations about the good and right things to do.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์วิรุฬห์รัตน์ ไฉนงุ้น ประธานกรรมการปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องในปริญญานิพนธ์โดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์นภสินธุ์ แผลงศร กรรมการปริญญานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นที่ปรึกษาคนสำคัญในการช่วยตรวจสอบข้อมูลด้านภาษาญี่ปุ่น และแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร อาจารย์พัธนี โชติกเสถียร กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนให้คำแนะนำด้วยดี นับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือในการตรวจทานแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ ด้วยความอดทนอย่างยิ่งจาก คุณพัชริน ชวลี และ คุณรัดเกล้า ธรรมวงศ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณที่ท่านได้สละเวลาอันมีค่าของท่านมาช่วยตรวจทานแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายปริญญานิพนธ์ฉบับนี้อาจไม่สมบูรณ์และใช้เวลาที่มากจนเกินไป ถ้าหากไม่ได้รับความช่วยเหลือในการตรวจทานแก้ไขและกำลังใจจาก คุณทิติยา ดำเนินผล

และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

ฮิเดโอะ ฮิราโนะ

สารบัญ

บทที่ **หน้า**

1 บทนำ

ภูมิหลัง 1

ความมุ่งหมายของการวิจัย 2

ความสำคัญของการวิจัย 3

ขอบเขตของการวิจัย 3

นิยามศัพท์เฉพาะ 3

วิธีดำเนินการวิจัย 3

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสำนวน 4

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบสำนวน 6

3 เปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า

สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน
และที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าเหมือนกัน 11

สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน
แต่สำนวนไทยใช้สัตว์ชนิดอื่น 29

สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน
แต่สำนวนไทยไม่กล่าวถึงสัตว์สี่เท้า 69

4 ภาพสะท้อนจากสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า

ภูมิประเทศ 102

พืชพรรณ 104

ลักษณะที่อยู่อาศัย 106

อาหารการกิน 107

อาชีพการงาน 110

การคมนาคม 112

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

4 (ต่อ)

ดนตรี 113

ศาสนา 114

อวัยวะของสัตว์ 115

5 **สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ**

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า 119

อภิปรายผล 121

ข้อเสนอแนะ 122

บรรณานุกรม 123

ภาคผนวก 127

ประวัติย่อผู้วิจัย 133

บัญชีตาราง

ตาราง **หน้า**

1 ตารางแสดงสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันและที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าเหมือนกัน 27

2 ตารางแสดงชนิดของสัตว์ที่ใช้ในสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทย 28

3 ตารางแสดงสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันแต่สำนวนไทยใช้สัตว์ชนิดอื่น 66

4 ตารางแสดงชนิดของสัตว์ที่ใช้ในสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยมากที่สุด 5 อันดับ 67

5 ตารางแสดงสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันแต่สำนวนไทยไม่กล่าวถึงสัตว์สี่เท้า 100

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

การใช้ภาษาสื่อสารกันในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อต้องการสื่อความหมายให้เกิดความหมายเข้าใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เนื่องจากความหมายของสารที่ผู้สื่อต้องการจะสื่อให้ผู้ฟังนั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย เช่น คำว่า “เสือ” นั้น ถ้าความหมายโดยตรง หมายถึง “สัตว์ชนิดหนึ่งที่เลี้ยงลูกด้วยนม” ส่วนความหมายโดยนัย หมายถึง “ดุร้าย” เพราะฉะนั้น เราอาจใช้สำนวนในนัยความหมายนี้กับคนที่ดุ น่ากลัว สังเกตได้ว่าความหมายโดยนัยปรากฏในสำนวนจำนวนมาก

การใช้สำนวนนั้น เป็นการใช้ความหมายโดยนัย หรือความหมายในเชิงอุปมา เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีสิ่งที่สามารถนำมาใช้ในการเทียบเพื่อให้เข้าใจความหมายชัดเจนขึ้น โดยสิ่งที่นำมาเทียบสิ่งหนึ่งที่มีการใช้อยู่ค่อนข้างมากก็คือ สัตว์ เช่น สำนวนว่า “แรงเหมือนมด” หมายถึง “มีพลังมาก สามารถแบกหามน้ำหนักได้มากกว่าน้ำหนักตัวเองมากมาย” ทั้งนี้ในหลายสำนวนจะเห็นได้ว่ามักจะมีการนำสัตว์ประเภทสัตว์สี่เท้ามาใช้ในการเปรียบเทียบมากกว่าสัตว์ประเภทอื่นๆ เช่น สุนัข แมว ม้า เสือ วัว ควาย เนื่องด้วยมนุษย์กับสัตว์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมานานแล้ว มนุษย์เลี้ยงสัตว์เพื่อใช้เป็นแรงงานหรือเลี้ยงไว้ในบ้าน มนุษย์จึงมีความผูกพันกับสัตว์เหล่านั้นจนสามารถเข้าใจธรรมชาติและอุปนิสัย จึงมักจะนำพฤติกรรมของสัตว์มาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อเป็นคติสอนใจในเรื่องต่างๆ

ผู้วิจัยเป็นชาวญี่ปุ่น ได้มีโอกาสศึกษาภาษาไทยที่ประเทศไทยเป็นเวลาระยะหนึ่ง ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า สำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยจำนวนมากที่มีความหมายคล้ายกัน มีสิ่งที่นำมาเปรียบคล้ายคลึงกัน เช่น

สำนวนญี่ปุ่น : ฝาก**ปลา**ไว้กับ**แมว**
魚を猫にあずける
uo o neko ni azukeru
สำนวนไทย : เอา**ปลาย่าง**ไปฝาก**แมว**
(**ความหมาย**) ไว้วางใจคนที่ไม่ควรไว้วางใจ

สำนวนญี่ปุ่น : ไม่เล่น **จะเข้ญี่ปุ่น**(koto) ให้**วัว**ฟัง
牛に対して琴を弾ず
ushi ni taishite koto o danzu
สำนวนไทย : สี**ซอ**ให้**ควาย**ฟัง
(**ความหมาย**) สั่งสอนคนโง่มักเสียเวลาเปล่า

จากสำนวนดังกล่าว ถ้าเปรียบเทียบความหมายสำนวนไทย “เอา**ปลาย่าง**ไปฝาก**แมว**” และสำนวนญี่ปุ่น “ฝาก**ปลา**ไว้กับ**แมว**” นั้น ความหมายเหมือนกัน คือ “ไว้วางใจคนที่ไม่ควรไว้วางใจ” ความหมายนี้ คือ ฝากสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้กับผู้ที่ชอบสิ่งนั้น ย่อมจะไว้ใจไม่ได้ว่าจะได้กลับคืนมา เมื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนนั้น ทั้งสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยได้ใช้สัตว์ คือ “แมว” เหมือนกัน แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมญี่ปุ่นกับไทยว่ามีความใกล้ชิดกับ แมว ซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงในบ้าน

สำนวนที่สอง “สี**ซอ**ให้**ควาย**ฟัง” และสำนวนญี่ปุ่น “ไม่เล่น **จะเข้ญี่ปุ่น**(koto) ให้**วัว**ฟัง” มีความหมายเหมือนกัน คือ “พูด ชี้แจง แนะนำ สั่งสอนคนโง่ หรือคนปัญญาทึบ ย่อมไม่ได้ผล” เปรียบได้กับเมื่อเล่นดนตรีให้วัวควายฟังแล้ว วัวควายมิอาจเข้าใจดนตรีที่คนเล่นให้ฟังได้ ภาพสะท้อนสองสำนวนนี้ ได้แสดงให้เห็นวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรมทั้งญี่ปุ่นและไทย วิถีชีวิตของเกษตรกรย่อมต้องมีแรงงานสัตว์ไว้ช่วยในการทำเกษตรกรรม สัตว์ที่สำคัญในการทำเกษตรกรรมของญี่ปุ่นคือ “วัว” ของไทย คือ “ควาย” และยังแสดงให้เห็นถึงเครื่องดนตรีต่างกัน ซึ่งสำนวนญี่ปุ่นเป็น “จะเข้ญี่ปุ่น(koto)” ส่วนสำนวนไทยเป็น “ซอ” เมื่อเราศึกษาสำนวนภาษิตของแต่ละประเทศ แล้วนำมาเปรียบเทียบว่าสำนวนมีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันอย่างไร นอกจากจะทำให้เราทราบความหมายโดยตรงของสำนวนแล้ว ยังทำให้เรารู้วิถีชีวิตของคนในสังคมในแต่ละประเทศ ว่ามีการดำรงชีวิตอย่างไร

ด้วยเหตุที่สำนวนภาษาญี่ปุ่นและสำนวนไทยมีความเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันทั้งในด้านความหมายและสิ่งที่นำมาเปรียบ และสำนวนเหล่านั้น ยังแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนทั้งสองชนชาติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสำนวนภาษิตที่เกี่ยวกับสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์สี่เท้า อันเนื่องมาจากว่าเป็นสัตว์ประเภทที่มีความใกล้ชิดกับวิถีชีวิตประจำวันของมนุษย์มากกว่าสัตว์ประเภทอื่นๆ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า
2. เพื่อเปรียบเทียบภาพสะท้อนจากสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า

ความสำคัญของการวิจัย

ทำให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า เห็นภาพสะท้อนวิถีชีวิตและวัฒนธรรมจากสำนวนทั้งสองภาษา ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของทั้งสองชนชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาขอมูลสำนวนญี่ปุ่นจาก
   1.1 พจนานุกรม **故事俗信ことわざ大辞典** [Kojizokushin Kotowaza Daijiten] ของ Shougakkan. 1982
   1.2 พจนานุกรม **成語林 – 故事ことわざ慣用句** [Seigorin – Kojikotowaza Kanyouku] ของ Obunsha. 1993
2. ศึกษาข้อมูลสำนวนไทยจาก
   2.1 **ภาษิต คำพังเพย สำนวนไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : สหมิตรพริ้นติ้ง. 2545
   2.2 **สำนวนไทย** ของ กรมวิชาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2545
   2.3 **สำนวนไทย** ของ ขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธุ์). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัท ส.เอเซียเพรศจำกัด. 2529

นิยามศัพท์เฉพาะ

สัตว์สี่เท้า หมายถึง สัตว์บกที่มีสี่เท้า มีกระดูกสันหลัง และเลี้ยงลูกด้วยนม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยและเสนอผลการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. รวบรวมหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทย เพื่อศึกษาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้
2. คัดเลือกสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า เพื่อนำมาวิเคราะห์
3. เปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า
4. เปรียบเทียบภาพสะท้อนจากสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า
5. เสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสำนวน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสำนวนไทย

ขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธุ์. 2529 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสำนวนไว้ในหนังสือ **สำนวนไทย** ว่า คำพูดของมนุษย์เราไม่ว่าชาติใดภาษาใด แยกออกได้กว้างๆ เป็นสองอย่าง อย่างหนึ่งพูดตรงไปตรงมาตามภาษาธรรมดา พอพูดออกมาก็เข้าใจกันได้ทันที และอีกอย่างหนึ่งพูดเป็นชั้นเชิงไม่ตรงไปตรงมาแต่ให้มีความหมายในคำพูดนั้นๆ คนฟังอาจเข้าใจความหมายทันทีถ้าคำพูดนั้นใช้กันแพร่หลายทั่วไปจนอยู่ตัวแล้ว แต่ถ้าไม่แพร่หลายคนฟังก็ไม่เข้าใจได้ทันที ต้องคิดจึงเข้าใจ หรือบางทีคิดแล้วเข้าใจไปอย่างอื่นก็ได้ หรือไม่เข้าใจเอาเลยก็ได้ คำพูดเป็นชั้นเชิงนี้ เราเรียกกันว่า "สำนวน"

ไขสิริ ปราโมช ณ อยุธยา (2540 : 1) ได้ศึกษาวิเคราะห์สาเหตุการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไว้ในหนังสือ **การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทย** ว่า สาเหตุที่ทำให้เราไม่เข้าใจความหมายของสำนวนหรือใช้สำนวนผิด อาจมีหลายสาเหตุด้วยกัน แต่สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ มีการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนเก่า ทั้งนี้เนื่องจากเวลาผ่านไปสิ่งแวดล้อมต่างๆ เปลี่ยนไป คนรุ่นใหม่จึงใช้สำนวนตามความเข้าใจของตน ซึ่งผิดไปจากสำนวนเดิม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 1187) พ.ศ 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า "สำนวน" ไว้ว่า สำนวน น. ถ้อยคำที่เรียบเรียง, โวหาร เช่น สารคดีเรื่องนี้สำนวนโวหารดี ความเรียงเรื่องนี้สำนวนโวหารลุ่มๆ ดอนๆ ; คดี เช่น ปิดสำนวน; ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ เช่น สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ รำไม่ดีโทษปีโทษกลอง, ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความพิเศษ เฉพาะภาษาหนึ่งๆ เช่น สำนวนฝรั่ง สำนวนบาลี, ชั้นเชิงหรือท่วงทำนองในการแต่งหนังสือหรือพูด เช่น สำนวนเจ้าพระยาพระคลัง(หน) สำนวนยาขอบ สำนวนไม้เมืองเดิม; ลักษณนามใช้เรียกข้อความหรือบทประพันธ์รายหนึ่งๆ เช่น อิเหนามีหลายสำนวน บทความ 2 สำนวน

รัชนี ซอโสตถิกุล (2542) ได้รวบรวมสำนวนที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ไว้ในหนังสือ **สำนวน ภาษิต และคำพังเพยของไทยที่นำสัตว์มาเปรียบ** สำนวนในหนังสือเล่มนี้ จัดตามชนิดของสัตว์ 20 ชนิด และแต่ละชนิดจัดเรียงตามลำดับตัวอักษร การเสนอสำนวนในหนังสือเล่มนี้ บอกประเภทของคำสอนใจที่เสนอ ว่าเป็นสำนวน ภาษิต หรือคำพังเพย ถ้าเป็นสำนวนก็จะบอกหน้าที่ด้วยว่าเป็น นาม กริยาหรือวิเศษณ์ สำนวนบางสำนวนอาจจะเป็นประโยค และอธิบายความหมายของสำนวน ภาษิต หรือคำพังเพย พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ

1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสำนวนญี่ปุ่น

現代ことわざ辞典 [Gendai Kotowaza Jiten] Toyama Shigehiko (1994) ได้ศึกษาความหมายสำนวนญี่ปุ่น โดยแบ่งแยกตามความหมาย 9 ประเภทคือ 1. มนุษย์และชีวิต 2. ผู้ชายและผู้หญิง 3. ความสัมพันธ์ของมนุษย์ 4. สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิต 5. การดำรงชีวิต 6. จิตใจคน 7. การเรียนการสอน 8. ภาษา 9. การอยู่ในสังคม

故事俗信ことわざ大辞典 [Kojizokushin Kotowaza Daijiten] Shougakkan (1982) ได้รวบรวมสำนวนญี่ปุ่น สำนวนจีนและสำนวนตะวันตก 43,000 สำนวน สำหรับสำนวนภาษาญี่ปุ่นนั้นได้ให้คำอ่าน ความหมาย อธิบายความหมายของคำในสำนวน บอกที่มาของสำนวน วิธีใช้สำนวน ท้องถิ่นที่ใช้สำนวน และยกตัวอย่างสำนวนจากวรรณกรรมที่ใช้สำนวนนั้น

成語林 – 故事ことわざ慣用句 [Seigorin – Kojikotowaza Kanyouku] Obunsha (1993) ได้รวบรวมสำนวนญี่ปุ่น 16,500 สำนวน รวมทั้งคำอ่าน ความหมาย อธิบายความหมายของคำในสำนวน บอกที่มาของสำนวน สำนวนที่มีความหมายคล้ายกัน และตัวอย่างการใช้สำนวนอีกด้วย โดยเรียบเรียงตามลำดับอักษร กล่าวถึงคุณค่าของสำนวนไว้ว่า สำนวนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า สะท้อนให้เห็นถึงสังคมด้านต่างๆ

動物故事物語 [Doubutsu Koji Monogatari] Saneyoshi Tatsuo (1998) ได้ศึกษาสำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ 1,100 สำนวน โดยแบ่งประเภทของสัตว์ออกเป็นชนิดต่างๆ ได้แก่ สัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก เป็นต้น แต่ละสำนวนได้ให้เสียงอ่าน ความหมาย อธิบายความหมายของคำในสำนวน ที่มาของสำนวนอย่างละเอียด และศึกษาลักษณะพฤติกรรมของสัตว์ เพื่อทำให้เข้าใจพฤติกรรมของสัตว์ที่แสดงในสำนวน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบสำนวน

ฉิน หยงหลิน (2526) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยในวิทยานิพนธ์เรื่อง **สำนวนจีนและสำนวนไทย การศึกษาเปรียบเทียบ** ผู้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่ประกอบด้วยคำ 4 คำกับสำนวนไทย ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทย มีทั้งเหมือนและต่างกันในด้านจำนวนคำ ลักษณะสัมผัส การกำหนด เสียงวรรณยุกต์ การซ้ำคำ การเลือกใช้คำ หน้าที่ทางไวยากรณ์และความหมาย ด้านความหมายหมายนั้น พบว่า สำนวนจีนแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ ประเภทที่มีความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย และสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเหมือนกัน ประเภทที่มีความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบต่างกันบางประการ และประเภทที่มีความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบต่างกัน ส่วนผลการศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนจีนและสำนวนไทยพบว่า ทั้งสำนวนจีนและสำนวนไทยต่างก็สะท้อนให้เห็นสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและทัศนะเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ของคนจีนและคนไทยซึ่งมีทั้งที่เหมือนและต่างกัน

ศุภมาศ ทิพย์ลือพร (2528) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสุภาษิตอังกฤษและสุภาษิตไทยในปริญญานิพนธ์ในเรื่อง **การวิเคราะห์สุภาษิตอังกฤษและสุภาษิตไทย** ผลการศึกษาพบว่า ด้านลักษณะทางภาษาของสุภาษิตอังกฤษและสุภาษิตไทยมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องการใช้คำห้ามการแนะนำให้ทำ การใช้ความเปรียบแบบบุคลาธิษฐาน และการใช้ความเปรียบตามแนวเทียบ ในด้านลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในสุภาษิตอังกฤษและสุภาษิตไทยพบว่า สุภาษิตอังกฤษสะท้อนให้เห็นว่า ชาวตะวันตกมีความรับผิดชอบสูง ตรงต่อเวลา กล้าแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ชอบผจญภัย ให้ความสำคัญแก่ครอบครัว และไม่ชอบเกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น ส่วนสุภาษิตไทยนั้นสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความโอบอ้อมอารีเคารพความคิดและความอาวุโสของผู้ใหญ่ ไม่ตรงต่อเวลา คนไทยเชื่อในเรื่องผีและโชคลาง กฎแห่งกรรม และมีการแบ่งชนชั้นทางสังคม

ซุนชิล ควน (2537) ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนเกาหลีและสำนวนไทยในปริญญานิพนธ์ในเรื่อง **สำนวนเกาหลีและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ** ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทั่วไปของสำนวนเกาหลีและสำนวนไทย มีทั้งที่เหมือนกัน คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน คือจะมีจำนวนคำเหมือนและใกล้เคียงกัน การแบ่งวรรคสำนวนเกาหลีแบ่งตามลักษณะประโยค ส่วนสำนวนไทยแบ่งเพื่อประโยชน์ด้านจังหวะและสัมผัส เปรียบเทียบความหมายสำนวนเกาหลีและสำนวนไทยพบว่าแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ ประเภทที่มีความหมายเหมือนกันและสิ่งที่นำมาเปรียบก็เหมือนกัน ประเภท

ที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบต่างกันบางประการ และประเภทที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบต่างกัน

ชัญญพร ปริญญาวุฒิชัย (2543) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยในวิทยานิพนธ์เรื่อง **การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทย** ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทั่วไปของสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทยมีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันในด้านรูปแบบ การเลือกใช้คำ การซ้ำคำ หน้าที่ทางไวยากรณ์ และภาพลักษณ์เชิงอุปมา นอกจากนี้ยังพบว่า ในบางครั้งตัวเลขในสำนวนอาจมีความหมายแฝงอื่นนอกเหนือไปจากความหมายที่เกี่ยวกับจำนวนหรือปริมาณ ผลจากการเปรียบเทียบความหมายของสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนกับสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาไทยสรุปได้เป็น 3 ประเภทคือ สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและใช้ตัวเลขที่เหมือนกัน สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่ตัวเลขที่ใช้ต่างกัน และสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่สำนวนไทยไม่มีตัวเลขปรากฏ

สุมาลี ศรีปานเงิน (2543) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยในวิทยานิพนธ์เรื่อง **การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า "xin" กับสำนวนไทยที่มีความหมายตรงกัน** ผู้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำบอกอวัยวะ ใจ (xin) ที่ประกอบด้วยคำ 4 คำกับสำนวนไทยที่มีความหมายตรงกัน ผลการศึกษาพบว่า ทั้งจีนและไทยมีความเข้าใจคล้ายคลึงกันในความหมายของคำว่า ใจ อยู่ในสำนวนว่า นอกจากจะหมายถึงอวัยวะแล้ว ยังมีควาหมายเชิงนามธรรมที่หมายถึงสิ่งที่ทำหน้าที่รู้ รู้สึก นึกและคิด ผลการเปรียบเทียบสำนวนจีนกับสำนวนไทยจึงสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติ ภูมิปัญญาและ คุณธรรมจริยธรรมของชาวจีนและชาวไทยที่มีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่

Okutsu Fumio (2000) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนอังกฤษในเรื่อง ***Nichiei Kotowaza no Hikaku Bunka*** ผลการศึกษาพบว่า ทั้งสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนอังกฤษ ต่างก็สะท้อนให้เห็นสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นและชาวตะวันตก ซึ่งมีทั้งที่เหมือนและต่างกัน ด้านการเปรียบเทียบความหมายของสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนอังกฤษ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนญีปุ่น และสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเหมือนกัน ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนญีปุ่น แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบต่างกันบางประการ และประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนญีปุ่น แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบต่างกัน

กรรณิการ์ โกวิทกุล (2544) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยในวิทยานิพนธ์เรื่อง **การเปรียบเทียบภาษิต–คำพังเพยจีนกับสำนวน–ภาษิตไทย** ผู้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบภาษิต–คำพังเพยจีนกับสำนวน–ภาษิตไทย ผลการศึกษาพบว่า ภาษิต–คำพังเพยจีนที่มีความหมายเทียบได้กับสำนวน–ภาษิตไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกับสำนวน–ภาษิตไทยและสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเหมือนกัน ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกับสำนวน–ภาษิตไทย แต่สิ่งที่นำมาเปรียบแตกต่างกัน ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกับสำนวน–ภาษิตไทย แต่ไม่มีการเปรียบเทียบในสำนวน–ภาษิตไทย ผลจากการเปรียบเทียบข้างต้นนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของชาวจีนและชาวไทยในด้านสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนทัศนคติต่อสัตว์และแนวคิดต่างๆ

พิริยา สุรขจร (2544) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยในวิทยานิพนธ์เรื่อง **สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ การศึกษาเปรียบเทียบ** ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ 4 ชนิด คือ ม้า เสือ มังกร และปลา การวิจัยสรุปผลได้ว่า ลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ มีทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน ด้านการเปรียบเทียบความหมายของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์นั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้นๆ เหมือนกัน สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้นๆ แต่สำนวนไทยใช้คำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดอื่นๆ และสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้นๆ แต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงสัตว์ ด้านภาพสะท้อนพบว่าสำนวนต่างๆ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ตลอดจนทัศนคติและค่านิยมต่างๆ ของชาวจีนและชาวไทย

แลนดรู ลอสฟิน กิวก้า (Giuca Leandru Losefin. 2545) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนโรมาเนียและสำนวนไทยในปริญญานิพนธ์เรื่อง **สำนวนโรมาเนียและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ** ผลการศึกษาพบว่า สำนวนโรมาเนียที่มีความหมายตรงกันหรือคล้ายคลึงกันกับสำนวนไทย แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเหมือนกันบางประการมีจำนวนมากที่สุดถึง 137 สำนวน สำนวนโรมาเนียที่มีความหมายตรงกันหรือคล้ายคลึงกันกับสำนวนไทย แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบต่างกันโดยสิ้นเชิง มีจำนวน 80 สำนวน และสำนวนโรมาเนียที่มีความหมายตรงกันหรือคล้ายคลึงกันกับสำนวนไทย และสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเหมือนกันมี 26 สำนวน ในด้านภาพสะท้อนพบว่า ทั้งโรมาเนียและไทยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ด้วยเหตุที่ประเทศโรมาเนียเป็นประเทศเขตหนาว และประเทศไทยเป็นประเทศเขตร้อน สภาพทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมย่อมต่างกัน

วรรณิดา ถึงแสง (2545) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยในวิทยานิพนธ์เรื่อง **การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีคำบอกอวัยวะ "ตา"** ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะรูปแบบของสำนวนที่มีคำบอกอวัยวะ "ตา" ในภาษาจีนและภาษาไทยมีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันในด้านการใช้คำบอกอวัยวะคำเดียวในสำนวน และการใช้คำบอกอวัยวะ 2 คำในสำนวน ความหมายของคำบอกอวัยวะ "ตา" ในสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายทั้งโดยตรงและโดยนัย ผลจากการเปรียบเทียบความหมายของสำนวนที่มีคำบอกอวัยวะ "ตา" ในภาษาจีนกับสำนวนที่มีคำบอกอวัยวะ "ตา" ในภาษาไทยสรุปได้เป็น 3 ประเภทคือ สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันและใช้คำบอกอวัยวะ "ตา" เหมือนกัน สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่สำนวนไทยใช้คำบอกอวัยวะชนิดอื่น และสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่สำนวนไทยไม่กล่าวถึงคำบอกอวัยวะ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นนี้ มีผู้วิจัยหลายท่านที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนและศึกษาภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายต่อไป

บทที่ 3
เปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า

จากการศึกษา และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสำนวนญี่ปุ่น และสำนวนไทย เพื่อศึกษาสำนวน และสุภาษิตที่เกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าซึ่งเป็นสัตว์ประเภทที่มีความใกล้ชิด และผูกพันกับวิถีชีวิตประจำวันของมนุษย์มาช้านาน ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่าเพื่อเป็นการเปรียบเทียบภาพสะท้อนวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกันของชนชาติญี่ปุ่นและไทย จึงได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนวนญี่ปุ่น และสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า โดยผู้วิจัยได้พบสำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า จำนวน 353 สำนวน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน สำนวนญี่ปุ่นที่มีการนำสัตว์สี่เท้ามาใช้ในการเปรียบเปรยในสำนวนจำนวน 82 สำนวน ที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันกับสำนวนไทย สำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าที่นำมาเปรียบเทียบกับสำนวนไทยแล้วมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. สำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า และสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันโดยเป็นสำนวนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าชนิดเดียวกัน ทั้งสำนวนญี่ปุ่น และสำนวนไทย
2. สำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า และสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน โดยเป็นสำนวนที่มีการใช้คำที่เกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าที่ต่างชนิดกัน
3. สำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า และสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน โดยที่สำนวนไทยไม่ได้มีการใช้คำที่เกี่ยวข้องกับสัตว์สี่เท้าในสำนวน

ในบทนี้ผู้วิจัยจะทำการเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า กับสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน โดยวิธีการดังนี้

1. ยกสำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า และสำนวนไทย ซึ่งมีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบแบบสำนวนต่อสำนวน
2. อธิบายความหมายของสำนวนที่มีความเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน
3. แสดงวิธีการใช้สำนวน พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ โดยแยกออกเป็น
   3.1 ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น
   3.2 ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

1. สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน และที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าเหมือนกัน

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
犬にも食わせず棚にも置かず inu nimo kuwasezu tana nimo okazu ไม่ให้หมากิน ไม่วางบนหิ้ง	ขี้ไม่ให้หมากิน

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>

ในสำนวนญี่ปุ่น หมายถึง คนที่หวงแหนของสิ่งนั้นมาก แม้ว่าจะวางไว้บนหิ้งแล้ว แต่ก็ยังหวงของสิ่งนั้นอยู่ ใช้เปรียบเทียบคนที่ขี้เหนียว และตระหนี่

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>

สำนวน "ขี้ไม่ให้หมากิน" หมายถึง คนที่มีนิสัยเห็นแก่ตัว และตระหนี่มากๆ ขนาดว่า "ขี้" หรือ "อุจจาระ" เป็นของที่ไม่มีประโยชน์อะไรต่อตนแล้ว ยังไม่ยอมให้แม้แต่สุนัขกิน

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>

เป็นสำนวนที่ใช้เปรียบเทียบกับคนที่เห็นแก่ตัว ไม่มีน้ำใจแบ่งปัน หรือตระหนี่อย่างมาก

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“彼は**犬にも食わせず棚にも置かず**という性格を持っていて、誰もがそのことを知っている。彼は自分の物が心配でしょうがなく、使わないのにメモしたノートを誰にもかそうとしない。”

“kare wa **inu nimo kuwasezu tana nimo okazu** to iu seikaku o motteite, daremo ga sono koto o shitte iru. kare wa jibun no mono ga shinpai de shouganaku, tsukawanai noni memo shita nooto o dare nimo kasou to shinai.”

“ผู้ชายคนนั้นใครๆ ก็รู้ว่าเขาเป็นคนที่มีนิสัยหวงของแบบ **ไม่ให้หมากิน ไม่วางบนหิ้ง** เขาไม่เคยให้ใครยืมสมุดจดงานของเขาเลย ถึงแม้ว่าเขาจะไม่ได้ใช้มันแล้วก็ตาม”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ผู้ชายคนนั้นใครๆ ก็รู้ว่าเขาเป็นคนที่มีนิสัยหวงของแบบ **ขี้ไม่ให้หมากิน** เขาไม่เคยให้ใครยืมสมุดจดงานของเขาเลย ถึงแม้ว่าเขาจะไม่ได้ใช้มันแล้วก็ตาม”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
星守る犬 hoshi mamoru inu หมาหวงดาว	หมาเห่าเครื่องบิน

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่อยากได้สิ่งที่เป็นประโยชน์หรืออำนวยความสุขสำราญให้แก่ตน แต่สุดความสามารถที่จะเอามาใช้หรืออำนวยประโยชน์ต่อตนเองได้

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่อยากได้อะไรเกินกำลัง และความสามารถของตนเอง ได้แต่คิดแต่ฝัน ทั้งๆ ที่รู้ว่าสุดท้ายก็ไม่สามารถเป็นจริงได้

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนที่มีความคิดความฝัน อยู่ในความไม่เป็นจริงหรือสิ่งที่เกินเอื้อม และไม่มีวันเป็นจริงได้

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“その貧乏な男の子は大きな家をほしいと思っている。しかし自分でも**星守る犬**でしかないことは良くわかっている。”

“sono binbou na otokonoko wa ookina ie o hoshii to omotte iru. shikashi jibun demo **hoshi mamoru inu** deshika naikoto wa yoku wakatte iru.”

“เด็กผู้ชายจนๆ คนนั้น อยากได้บ้านหลังใหญ่สักหลังแบบบ้านหลังนี้ แต่เขาก็รู้ตัวว่าคงเป็นได้แค่ **หมาหวงดาว**”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“เด็กผู้ชายจนๆ คนนั้น อยากได้บ้านหลังใหญ่สักหลังแบบบ้านหลังนี้ แต่เขาก็รู้ตัวว่าคงเป็นได้แค่ **หมาเห่าเครื่องบิน**”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
吠える犬にけしかける hoeru inu ni keshikakeru ยุ่งกับหมาเห่า	หมากัดอย่ากัดตอบ

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

อย่าลดตัวไปต่อสู้หรือต่อปากต่อคำกับคนพาลหรือคนที่มีศักดิ์ต่ำกว่า

ความหมายในสำนวนไทย

การลงไปเล่นกับสัตว์ชั้นต่ำ เช่น สุนัข สุนัขก็ต้องเข้าใจว่า เราเล่นกับมันด้วย มันก็จะแสดงออกด้วยการเลียกลับ จึงเปรียบเทียบเหมือนกับคนที่ลดตัวไปต่อสู้หรือต่อปากต่อคำกับคนพาลก็มักจะถูกโต้กลับจนอาจทำให้คนๆ นั้นเสื่อมเสียได้

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ไม่ควรลดตัวไปต่อสู้หรือต่อปากต่อคำกับคนพาล เพราะไม่เคยให้ผลดีต่อใคร มีแต่จะทำให้เสื่อมเสีย

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

場所:	バンコクのとある人通りの少ない通りにて
口の悪いチンピラ:	"ネーちゃんどこ行くの？送ってこうか？"
女子大生:	"どこ行こうと私の勝手でしょ。"
女子大生の友達:	"相手にしない方がいいわよ。昔から**吠える犬にけしかける**なと言うでしょ。それが一番。"
basho:	Bangkok no toaru hito doori no sukunai toori nite
kuchi no warui chinpira:	"neechan doko ikuno? okutte kouka?"
joshidaisei:	"doko ikou to watashi no katte desho"

joshidaisei no tomodachi: "aite ni shinai hou ga iiwayo. mukashi kara **hoeru inu ni keshikakeru**nato iu desho. sore ga ichiban."

สถานที่: ริมถนนสายเปลี่ยวแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ
จิ๊กโก๋ปากซอย: "จะไปไหนจ๊ะน้องสาว...ให้พี่ไปส่งมั้ยน้อง"
นิสิตหญิงคนที่หนึ่ง: "จะไปไหนมันก็เรื่องของฉัน"
นิสิตหญิงคนที่สอง: "เธออย่าไปสนใจพวกเขานะ โบราณเขาว่าไว้ อย่า **ยุ่งกับหมาเห่า** นั่นแหละดีที่สุด"

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

สถานที่: ริมถนนสายเปลี่ยวแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ
จิ๊กโก๋ปากซอย: "จะไปไหนจ๊ะน้องสาว...ให้พี่ไปส่งมั้ยน้อง"
นิสิตหญิงคนที่หนึ่ง: "จะไปไหนมันก็เรื่องของฉัน"
นิสิตหญิงคนที่สอง: "เธออย่าไปสนใจพวกเขานะ โบราณเขาถึงบอกว่า **หมากัดอย่ากัดตอบ** เชื่อไว้บ้างก็ดีนะจ๊ะ"

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
能無し犬の高吠え nounashi inu no takaboe หมาทำอะไรไม่เป็นดีแต่เห่า	หมาเห่าใบตองแห้ง

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>
คนที่ชอบพูดจาอวดเก่งว่าเก่งกล้าสามารถ แต่ไม่เก่งจริงอย่างที่พูด

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>
คนที่เก่งแต่พูด แต่กลับทำอย่างที่พูดไม่ได้ หรือไม่กล้าทำอย่างที่พูดไว้

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>
ใช้เปรียบเทียบบุคคลที่อวดตนว่าเก่งกล้าสามารถ แต่จริงๆ แล้ว เป็นคนขี้ขลาดไม่กล้าเผชิญหน้ากับ

ศัตรู

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“サックチャーイさんは、自分が**能無し犬の高吠え**で、いつも大きいことばかりを言ってることに誰も気がついていないと思っている。私は彼がそうして高慢な事を言っているのを聞くたびに、どんどん彼に対する信用が薄くなっていくのだ。”

“Sakkuchaai san wa, jibun ga **nounashi inu no takaboe** de, itsumo ookii koto bakari o itte iru koto ni dare mo kigatsuite inai to omotte iru. watashi wa kare ga soushite gouman na koto o itte iru no o kiku tabi ni, dondon kare ni taisuru shinyou ga usuku natte ikunoda.”

“คุณศักดิ์ชาย เขาคงคิดว่าคนอื่นดูไม่ออกว่าเขาเป็นแค่ **หมาทำอะไรไม่เป็นดีแต่เห่า** ดีแต่พูดอวดตนไปวันๆ นับวันฉันก็ยิ่งหมดความเชื่อถือในตัวเขา”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“คุณศักดิ์ชาย เขาเป็นคนประเภท **หมาเห่าใบตองแห้ง** ดีแต่พูด แต่เวลาจริงๆ กลับไม่กล้าทำอะไรสักอย่าง เป็นพวกขี้ขลาดตาขาว”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
吠える犬は噛みつかぬ hoeru inu wa kamitsukanu หมาเห่าไม่กัด	หมาเห่าไม่กัด

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่ดีแต่พูดโอ้อวดตนว่าเก่งกล้าสามารถ แต่เมื่อถึงคราวต้องใช้ความสามารถกลับไม่กล้าที่จะต่อสู้หรือโต้ตอบได้อย่างที่พูด

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่ดีแต่พูด แต่ไม่ได้ลงมือทำจริง ใช้เฉพาะกรณีผู้ชายที่ไม่กล้าสู้คนที่มีฝีมือเหนือกว่าตน

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ใช้เปรียบกับคนที่ชอบอวดตนว่าตนนั้นดี เก่ง กล้าสามารถ แต่เมื่อถึงคราวกลับไม่ต่อสู้หรือแสดงความเก่งได้อย่างที่พูดไว้

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“兄は嫁なんか怖くないと言ってるくせに、昨日奥さんに顔をひっぱたかれた時、何も抵抗出来なかった。こういうのを**吠える犬は噛みつかぬ**と言うのでしょう。”

“ani wa yome nanka kowakunai to itterukuseni, kinou okusan ni kao o hippatakareta toki, nani mo teikou dekinakatta. kouiu no o **hoeru inu wa kamitsukanu** to iu no deshou.”

“พี่ชายของฉันชอบบอกว่าไม่กลัวเมีย แต่เมื่อคืนนี้ฉันเห็นพี่สะใภ้ตบหน้าหงาย ไม่เห็นพี่ฉันจะตอบโต้อะไร อย่างนี้เห็นทีคงจะเป็นประเภท **หมาเห่าไม่กัด** เสียแล้วกระมัง”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“พี่ชายของฉันชอบบอกว่าไม่กลัวเมีย แต่เมื่อคืนนี้ฉันเห็นพี่สะใภ้ตบหน้าหงาย ไม่เห็นพี่ฉันจะตอบโต้อะไร คนประเภท **หมาเห่าไม่กัด** อย่างพี่ชายฉันก็อย่างนี้ละ อย่าไปฟังอะไรเขามากเลย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
食い付く犬は吠え付かぬ kuitsuku inu wa hoetsukanu หมากัดไม่เห่า	หมากัดไม่เห่า

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่ต่อสู้หรือตอบโต้โดยไม่เตือนล่วงหน้า

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่ตอบโต้โดยไม่มีการเตือนล่วงหน้า ไม่ตอบโต้ด้วยการเอะอะโวยวายก่อน

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนที่เงียบๆ เวลาโต้ตอบมักจะไม่ส่งสัญญานให้อีกฝ่ายรู้ตัวก่อน

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“最初私もあなたのような人は、誰とも言い争うような事はしないと思っていた。でも**食い付く犬は吠え付かぬ**その態度、相手は何にも言えなくなっちゃったね。すごいよ。”

“saisho watashi mo anata no youna hito wa, daretomo arasou youna koto wa shinai to omotte ita. demo **kuitsuku inu wa hoetsukanu** sono taido, aite wa nannimo ienaku natchattane. sugoiyo.”

“ตอนแรกฉันก็คิดว่าคนอย่างเธอจะไม่กล้าสู้ใครเขาเสียอีก ทำตัวเป็น **หมากัดไม่เห่า** ตอบโต้โดยคู่ต่อสู้ไม่ทันตั้งตัวแบบนี้ น่ากลัวจริงๆ นะเธอนี่”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ฉันคิดว่าการที่เธอเป็น **หมากัดไม่เห่า** มันก็ดีนะ เวลาเธอโต้ตอบใครคืนก็ไม่เห็นมีใครตั้งรับเธอทันสักรายเลย ฉันล่ะสะใจแทนเธอทุกครั้งเลย ยายติ๋ม”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
影も無いのに犬は吠えぬ kage mo nainoni inu wa hoenu ไม่มีเงาหมาไม่เห่า	ไม่มีมูลฝอยหมาไม่ขี้

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ไม่มีเหตุย่อมไม่มีผล

ความหมายในสำนวนไทย

ไม่มีเหตุย่อมไม่มีผล คือ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตามมักจะต้องมีเหตุเสมอ ไม่อาจจะเกิดขึ้นเองได้

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ใช้เปรียบเทียบให้รู้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นย่อมมีที่มา หรือสาเหตุที่ทำให้เกิดขึ้น เพราะถ้าไม่มีเหตุให้เกิดก็จะไม่มีผลตามมา

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“僕はそれが単なる事故だとは絶対思えない。なぜなら君も知っている通り、**影も無いのに犬は吠えない**からだ。とにかく徹底的に調べてはっきりさせよう。”

“boku wa sore ga tannaru jiko datowa zettai ni omoenai. nazenara kimi mo shitte iru toori, **kage mo nainoni inu wa hoenai** karada. tonikaku tettei teki ni shirabete hakkiri saseyou.”

“ผมไม่เชื่อเด็ดขาดว่าเรื่องนี้มันจะเป็นแค่อุบัติเหตุ เพราะคุณก็รู้นี่ว่า **ไม่มีเงาหมาไม่เห่า** หรอก ยังไงเสียเราก็ต้องสืบดูให้รู้แน่ชัดก่อน”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ฉันไม่เชื่อเด็ดขาดว่าเรื่องนี้มันเป็นอุบัติเหตุ **ไม่มีมูลฝอยหมาไม่ขี้** หรอก ยังไงเสียฉันก็ต้องสืบให้รู้จนได้ว่าใครอยู่เบื้องหลังเรื่องนี้”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猫かぶり neko kaburi ทำตัวเหมือนแมว	ซื่อเหมือนแมวนอนหวด

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

แสร้งทำตัวซื่อเหมือนแมว เวลาต้องการประจบหรือต้องการผลประโยชน์จากคนใดคนหนึ่ง

ความหมายในสำนวนไทย

แสร้งทำเป็นคนซื่อคนตรง แต่จริงๆ ไม่ได้ซื่ออย่างที่เห็น ใช้กับผู้ชายที่ทำตัวเป็นคนซื่อสัตย์ เชื่องซึม รู้อยู่รู้นอน เวลาอยู่ต่อหน้าภรรยาเพื่อให้ภรรยาตายใจ

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ใช้เปรียบเทียบกับบุคคลที่แสร้งทำเป็นซื่อ ทั้งๆ ที่ไม่ได้ซื่อจริงๆ ทั้งนี้เพื่อต้องการให้คนอื่นไม่รู้ความคิดภายในจริงๆ จึงต้องเสแสร้งทำเหมือนคนซื่อ ไร้เล่ห์เหลี่ยม

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“スナンターを見てみなよ。猫かぶったような顔して澄ましているけど、本当は嫉妬してるんだよ。**猫かぶり**とはこういうことね。外見は澄ましてるけど、内側は違うのよ。”

“Sunantaa o miteminayo. neko kabutta youna kao shite sumashite irukedo, hontou wa shitto shiterundayo. **neko kaburi** towa kouiu kotone. gaiken wa sumashiteru kedo, uchigawa wa chigaunoyo.”

“ดูสุนันทาซิ ชอบทำเป็นหน้าซื่อ แต่ที่แท้น่ะก็อิจฉาเขาไปทั่ว พวกประเภทชอบ **ทำตัวเหมือนแมว** ก็อย่างนี้แหละ ดูข้างนอกเหมือนซื่อๆ แต่ข้างในฉันรู้ว่าไม่ใช่”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ดูนายไข่ต้มซิ แหม! วันนี้ทำตัว **ซื่อเหมือนแมวนอนหวด** เชียว น่าสงสารภรรยาเขาจัง ท่าทางจะเชื่อจริงๆ นะ ว่านายไข่ต้มน่ะไม่มีพิษมีภัย พอภรรยาเขากลับบ้านนะ ไม่เชื่อเธอคอยดูสิ แซวสาวคนนั้นคนนี้ไปเรื่อย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猫の留守は鼠の代 neko no rusu wa nezumi no yo แมวไม่อยู่ก็เป็นโลกของหนู	แมวไม่อยู่หนูร่าเริง

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

เมื่อไม่มีผู้ใหญ่ ผู้น้อยก็หลงระเริง คึกคะนอง

ความหมายในสำนวนไทย

ผู้น้อยมักไม่ทำตามกฎเกณฑ์ที่ควรปฏิบัติ เมื่อไม่มีผู้มีอำนาจอยู่

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ใช้เปรียบบุคคลที่ปฏิบัติตนไม่สม่ำเสมอ ต่อหน้าผู้ใหญ่ปฏิบัติตนดีอยู่ในกฎระเบียบ แต่ลับหลังเมื่อผู้ใหญ่หรือหัวหน้าไม่อยู่ กลับไม่ทำตามกฎเกณฑ์หรือกฎระเบียบที่ควรจะปฏิบัติ

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“今日は上司が会社に来ないのでみんな気楽だろうなあ。まあ適当に仕事して、**猫の留守は鼠の代**のようになるに違いないぞ。”

“kyou wa jyoushi ga kaisha ni konai node minna kiraku darou naa. maa tekitou ni shigoto shite, **neko no rusu wa nezumi no yo** no youni naruni chigai naizo.”

“วันนี้หัวหน้าไม่เข้าบริษัท ผมว่าวันนี้ทุกคนก็คงจะสบายๆ ทำงานบ้างเล่นบ้าง เข้าทำนอง **แมวไม่อยู่ก็เป็นโลกของหนู** แน่ๆ เลย”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“วันนี้หัวหน้าไม่อยู่ ลูกน้องก็เลยแอบเลิกงานก่อนเวลา ทำตัวเข้าทำนอง **แมวไม่อยู่หนูร่าเริง** ใช่ไหมจ๊ะ แวววาว”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
魚を猫にあずける uo o neko ni azukeru ฝากปลาไว้กับแมว	เอาปลาย่างไปฝากแมว

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ไว้ใจผู้ที่ไว้ใจไม่ได้

ความหมายในสำนวนไทย

ฝากสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้กับผู้ที่ชอบสิ่งนั้น ซึ่งย่อมจะสูญหายได้ง่ายจึงไม่ควรอย่างยิ่งที่จะฝากไว้

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ฝากอะไรไว้กับผู้ที่ชอบสิ่งนั้นมักจะสูญไป ไม่ควรไว้ใจในสิ่งที่รู้ว่าไว้ใจไม่ได้

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“あなた！孫を運転手と一対一にさせるとはどういうことよ。**魚を猫にあずける**ようなことして危ないでしょ。”

“anata! mago o untenshu to ittai ichi ni saseru towa douiu kotoyo. **uo o neko ni azukeru** youna koto shite abunai desho.”

“เธอปล่อยให้หลานสาวฉันอยู่กับคนขับรถสองต่อสองได้ยังไงเธอ **ฝากปลาไว้กับแมว** อย่างนี้ แย่จริงๆ นะเธอ”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“เธอก็รู้ว่า ฉันรักลูกสาวของฉันขนาดไหน แล้วเธอเอาลูกสาวของฉันไปฝากไว้กับผู้ชายคนนั้นนี่นะ เธอไม่รู้เหรอว่าเขาเพิ่งจะพ้นคดีพรากผู้เยาว์เมื่อเดือนที่แล้วเองนะ **เอาปลาย่างไปฝากแมว** เลยนะเธอ ฉันจะบ้าตาย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猿も木から落ちる saru mo ki kara ochiru ลิงยังตกต้นไม้	ลิงตกต้นไม้

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ผู้ที่เชี่ยวชาญในวิชาใดๆ ก็สามารถที่จะพลาดพลั้งในวิชานั้นๆ ได้

ความหมายในสำนวนไทย

บุคคลที่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่ง แล้วมีความทะนงมั่นใจว่าตนนั้นมีความสามารถในด้านนี้มาก และจะไม่มีวันทำพลาด แต่ก็ย่อมพลาดได้

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ถึงแม้ว่าจะเก่งกาจ หรือเชี่ยวชาญขนาดไหนแต่ความผิดพลาดนั้น เกิดขึ้นได้เสมอกับทุกคน ไม่ควรทะนงตนว่าดีว่าเก่ง

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“お前が電気技師って知ってるけどさ、でも電気漏れてるじゃん？ 注意したのに自信ありすぎて**猿も木から落ちる**だな。”

“omae ga denki gishitte shitteru kedosa, demo denki moreterujan? chuui shita noni jishin arisugite **saru mo kikara ochiru** dana.”

“ฉันรู้ว่าเธอน่ะเป็นช่างไฟฟ้าแต่สายไฟมันรั่ว ฉันเตือนเธอแล้วนะ มั่นใจนักหนาสุดท้ายก็ต้องเป็น **ลิงยังตกต้นไม้** ล้มไม่เป็นท่าเลย”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ฉันว่าเธออย่าพยายามทำเป็นรู้มากได้ไหม จำไม่ได้หรือ ที่ยายสมศรีคิดว่าตัวเองเป็น อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ทำตัวเป็นรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ไปเสียทุกเรื่อง แต่สุดท้ายก็ต้องกลายเป็น **ลิงตกต้นไม้** เพียงแค่ตอบครูไม่ได้ว่า วิทยาศาสตร์คืออะไร”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
尻焼け猿 shiriyake zaru ลิงก้นไหม้	ทำลิงทำค่าง

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่ทำอาการซุกซนจนไม่สามารถอยู่นิ่งๆ เฉยๆ ได้

ความหมายในสำนวนไทย

อาการซุกซน อยู่ไม่นิ่งเหมือนลิง

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนที่ซุกซน ลุกลี้ลุกลน จนไม่สามารถอยู่นิ่งๆ ได้ โดยเฉพาะใช้ในการเปรียบเทียบเด็กในวัยที่กำลังซน

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“その男の子は何でそんなにいたずらっ子なのだろう。**尻焼け猿**のようにじっとして座っていられないでお母さんが可愛そうだ。きっと疲れるだろう。”

“sono otokonoko wa nande sonna ni itazurakko nano darou. **shiriyake zaru** no youni jitto shite suwatte irarenaide okaasan ga kawaisou da. kitto tsukareru darou.”

“เด็กผู้ชายคนนั้นทำไมถึงซุกซนอย่างนี้ ทำตัวเหมือน **ลิงก้นไหม้** นั่งเฉยๆ ไม่ได้เลย น่าสงสารแม่เด็กจัง คงจะเหนื่อยน่าดู”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

“เด็กผู้ชายที่เธอเห็นว่า **ทำลิงทำค่าง** อยู่ด้านนั้นน่ะ ลูกชายฉันเอง ซนสุดๆ เลย อยู่เฉยๆ ได้เสียที่ไหนล่ะ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
虎を千里の野に放つ tora o senri no no ni hanatsu ปล่อยเสือเข้าทุ่งกว้าง 1000 ลี้	ปล่อยเสือเข้าป่า

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>

ปล่อยศัตรูไป อาจกลับมาทำร้ายภายหลังอีก

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>

ปล่อยคนที่ตกอยู่ในอำนาจให้พ้นไปแล้ว คนนั้นอาจจะกลับมาทำความเดือดร้อนหรือทำอันตรายได้

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>

ปล่อยคนที่เคยอยู่ในอำนาจให้หลุดมือออกไปแล้ว คนนั้นอาจจะกลับมาทำความเดือดร้อนให้อีกโดยไม่รู้ตัว

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“司令官！ どうしてあんなにタチの悪い捕虜を逃がしたのですか。司令官が捕虜を逃したことは、**虎を千里の野に放す**ようなものです。我々のスキをついて、いつか仕返しに来るかも知れません。”

“shireikan! doushite anna ni tachi no warui horyo o nigashitano desuka. shireikan ga horyo o nigashita koto wa, **tora o senri no no ni hanatsu** youna mono desu. wareware no suki o tsuite, itsuka shikaeshi ni kurukamo shiremasen.”

“ท่านแม่ทัพ ทำไมท่านถึงต้องปล่อยเซลยที่ร้ายกาจคนนั้นไป ท่านปล่อยเขาไปก็เหมือน **ปล่อยเสือเข้าทุ่งกว้าง 1000 ลี้** สักวันเขาอาจจะย้อนกลับมาทำอันตรายเราได้ โดยที่พวกเราอาจไม่รู้ตัว”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ฉันบอกนายแล้วนะว่า อย่าปล่อยโจรคนนั้นไป นายก็ไม่ยอมเชื่อ คิดว่ามันจะกลับตัวกลับใจ แล้วเป็นยังไงล่ะทีนี้ ถูกมันปล้นแถมยังถูกตีหัวเสียเลือดอาบเชียว ถ้านายไม่ **ปล่อยเสือเข้าป่า** ก็คงไม่เป็นอย่างนี้”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
虎口を逃れて竜穴に入る kokou o nogarete ryuuketsu ni iru หนีปากเสือเจอถ้ำมังกร	หนีเสือปะจระเข้

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

หนีอันตรายอีกอย่างหนึ่งแล้ว แต่กลับต้องพบอันตรายอีกอย่างหนึ่ง

ความหมายในสำนวนไทย

หนีอันตรายอีกอย่างหนึ่งแล้ว แต่ก็ยังต้องพบกับอันตรายอีกอย่างหนึ่งที่มีความน่ากลัวไม่น้อยไปกว่ากันเลย

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ใช้กล่าวเปรียบเทียบบุคคลที่หนีภัยอันตรายอย่างหนึ่งแล้วกลับต้องไปพบอันตรายอีกอย่างหนึ่ง

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“昨日は**虎口を逃れて竜穴に入る**ような日だったよ。せっかくみんなから金を搾り取る先輩から逃げたのに、今度はチンピラからまきあげられてしまった。なんでこんなことになるのかなあ。”

“kinou wa **kokou o nogarete ryuuketsu ni iru** youna hi dattayo. sekkaku minna kara kane o shiboritoru senpai kara nigeta noni, kondo wa chinpira kara makiagerarete shimaimashita.

nande konna koto ni narunokanaa.”

“เมื่อวานผม **หนีปากเสือเจอถ้ำมังกร** จริงๆ อุตส่าห์หนีรุ่นพี่ที่ชอบรีดเงินไถเงินคนอื่นมาได้แล้ว แต่กลับต้องมาเจอนักเลงขี้เมารีดเงินอีก อะไรมันจะซวยได้ขนาดนี้นะชีวิต”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“เมื่อวานนี้ ฉันว่าฉันคงจะเป็นคนซวยที่สุดในโลกแล้วนะ เธอรู้ไหม ตอนอยู่บนรถเมล์ฉันเจอไอ้คนโรคจิต ฉันจึงลงจากรถ กลับเจอโจรวิ่งราวกระเป๋าฉันไปอีก โธ่! **หนีเสือปะจระเข้** จริงๆ เลย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
袋の中の鼠 fukuro no naka no nezumi หนูอยู่ในถุง	หนูติดจั่น

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่ไม่สามารถทำสิ่งใดหรือตัดสินใจทำสิ่งใดได้เมื่ออยู่ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่จนปัญญา หาทางออกไม่ได้ ไม่รู้ว่าควรจะทำสิ่งใดในสถานการณ์ที่เป็นอันตราย

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

จนปัญญา หาทางออกไม่ได้ ใช้เปรียบเทียบกับคนที่ติดอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นอันตรายแล้วหาทางออกไม่ได้

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“彼は自分の会社が訴えられ倒産すると聞いた時、混乱してどうしてよいかわからず、行ったりきたり歩き回っていた。**袋の中の鼠**のようで、人の上に立つ人という貫禄はなかった。”

“kare wa jibun no kaisha ga uttaerare tousan suru to kiita toki, konran shite doushite yoika wakarazu, ittari kitari aruki mawatte ita. **fukuro no naka no nezumi** no youde, hito no ue ni

tatsu hito toiu kanroku wa nakatta.”

“พอเขาได้ยินว่า บริษัทของเขากำลังจะถูกฟ้องล้มละลาย เขาก็สับสน จนไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี เดินวนไปมาไม่พูดอะไรเลย ทำตัวเหมือน **หนูอยู่ในถุง** ขาดความเป็นผู้นำเสียจริงๆ”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“คุณรู้ไหม ตั้งแต่ที่เขาได้ข่าวว่าพี่ชายเขาจะเข้ามาดูแลกิจการแทนพ่อของเขา เขาก็ได้แต่เงียบแล้วเดินวนไปวนมาเหมือน **หนูติดจั่น** เพราะตัวเขารู้ดีว่าพี่ชายของเขาน่ะ ฉลาดและร้ายกาจขนาดไหน คนขี้เกียจอย่างเขาไม่ช้าก็ต้องโดนพี่ชายเล่นงาน”

จากการเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและที่มีคำเกี่ยวสัตว์สี่เท้าเหมือนกันจำนวน 15 สำนวน จะเห็นได้ว่ามีการใช้สัตว์สี่เท้าประเภทเดียวกัน ดังปรากฏในตารางที่ 1 และชนิดของสัตว์ที่ใช้ในการเปรียบเทียบตามจำนวนความถี่ที่ปรากฏในสำนวนของทั้งสองภาษาดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 1. ตารางแสดงสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าเหมือนกัน

	สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
1	ไม่ให้หมากิน ไม่วางบนหิ้ง	ขี้ไม่ให้หมากิน
2	หมาหวงดาว	หมาเห่าเครื่องบิน
3	ยุ่งกับหมาเห่า	หมากัดอย่ากัดตอบ
4	หมาทำอะไรไม่เป็นดีแต่เห่า	หมาเห่าใบตองแห้ง
5	หมาเห่าไม่กัด	หมาเห่าไม่กัด
6	หมากัดไม่เห่า	หมากัดไม่เห่า
7	ไม่มีเงาหมาไม่เห่า	ไม่มีมูลฝอยหมาไม่ขี้
8	ทำตัวเหมือนแมว	ซื่อเหมือนแมวนอนหวด
9	แมวไม่อยู่ก็เป็นโลกของหนู	แมวไม่อยู่หนูร่าเริง
10	ฝากปลาไว้กับแมว	เอาปลาย่างไปฝากแมว
11	ลิงยังตกต้นไม้	ลิงตกต้นไม้
12	ลิงก้นไหม้	ทำลิงทำค่าง
13	ปล่อยเสือเข้าทุ่งกว้าง 1000 ลี้	ปล่อยเสือเข้าป่า
14	หนีปากเสือเจอถ้ำมังกร	หนีเสือปะจระเข้
15	หนูอยู่ในถุง	หนูติดจั่น

ตารางที่ 2. ตารางแสดงชนิดของสัตว์ที่ใช้ในสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทย

อันดับ	ชนิดของสัตว์	จำนวนสำนวน	
		ภาษาญี่ปุ่น	ภาษาไทย
1	สุนัข	7	7
2	แมว	3	3
3	ลิง	2	2
4	เสือ	2	2
5	หนู	1	1

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทั้งในสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยมีการนำคำที่เกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าที่ใช้สัตว์ชนิดเดียวกันมาเปรียบเทียบ ได้แก่ สุนัข แมว ลิง และหนู โดยสุนัขเป็นสัตว์ที่มีการใช้ในสำนวนมากที่สุดทั้งสองภาษา ทั้งนี้ด้วยสุนัขเป็นสัตว์ที่มีความใกล้ชิดกับคนมากที่สุด จึงทำให้คนคิดสำนวนขึ้นมา มักจะเอาสุนัขเข้ามาเปรียบโดยเฉพาะการเปรียบเทียบกับธรรมชาติของสุนัขที่เป็นสากล ซึ่งทุกชาติทุกภาษาต่างเห็นพ้องต้องกันว่าสุนัขเป็นสัตว์ที่แสนรู้ ซื่อสัตย์ มีหลากหลายสายพันธุ์ หลากสี หลายขนาด มีพฤติกรรมและลักษณะที่แตกต่างกันไปตามสายพันธุ์ จึงทำให้ผู้เลี้ยงสามารถเลือกเลี้ยงสุนัขได้ตรงตามจุดประสงค์ของตน

2. สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่สำนวนไทยใช้สัตว์ชนิดอื่น

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
犬になるとも大所の犬になれ inu ni narutomo oodoko no inu ni nare เป็นสุนัขต้องเป็นสุนัขที่อยู่บ้านใหญ่	แมวพึ่งพระ

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>

คนที่ไม่เก่งกาจ ไม่มีพิษสง เข้าไปคลุกคลีอยู่กับผู้ใหญ่ เพื่ออาศัยบารมีของท่านเป็นที่พึ่ง

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>

คนที่เข้าไปคลุกคลีอยู่กับผู้ใหญ่ หรือผู้มีอำนาจวาสนา เพื่ออาศัยบารมีของท่านคุ้มครอง

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>

เข้าอาศัยอยู่ในความคุ้มครองของผู้ใหญ่ เพื่อให้ตนเองปลอดภัย

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“何でもっとよく考えないんだよ。上司とそれだけ近くで仕事してるのに、部下とのいざこざなんか上司にお願いして解決すればいいじゃないか。**犬になるとも大所の犬になれ**と言うだろ。誰もお前には逆らえないんだぞ。”

“nande motto yoku kangaenaindayo. jyoushi to soredake chikaku de shigoto shiteru noni, buka tono izakoza nanka jyoushi ni onegai shite kaiketsu sureba iijanaika. **inu ni narutomo oodoko no inu ni nare** to iu daro. dare mo omae niwa sakaraenaindazo.”

“ทำไมเธอถึงไม่รู้จักคิดบ้างเลยนะ อุตส่าห์ทำงานให้ท่านผู้บริหารมาอย่างใกล้ชนิดขนาดนี้ แล้วพอมีเรื่องกับลูกน้องชั้นสวะแบบนั้น เธอก็ลองเข้าไปขอความช่วยเหลือท่านดูซิ **เป็นสุนัขต้องเป็นสุนัขที่อยู่บ้านใหญ่** ใครจะกล้ามายุ่งกับเธออีก เชื่อฉันเถอะ”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ฉันรู้ว่าเจ้านายของเธอน่ะ มีอำนาจและบารมีมาก ไม่อย่างนั้น **แมวพึ่งพระ** อย่างเธอคงไม่อยู่รอดมาได้จนถึงทุกวันนี้หรอก”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
自慢の糞は犬も食わぬ jiman no kuso wa inu mo kuwanu ขี้อวดหมา หมายังไม่กิน	หมาขี้ไม่มีใครยกหาง

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่ชอบยกตัวเอง คนที่ชอบโอ้อวด

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่คิดว่าตัวเองเก่งหรือดีกว่าคนอื่น มักโอ้อวดให้คนอื่นทราบด้วยการยกย่องตนเอง

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ใช้เปรียบเทียบคนที่ชอบยกย่องตนเองและโอ้อวดตนว่าเก่งว่าดี ทั้งนี้การยกย่องตนเองมักจะส่งผลในแง่ลบมากกว่าที่เขาจะเห็นว่าเก่งหรือดีจริง

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“ポンサックは自分のことをとにかく自慢したがる。こういうのを**自慢の糞は犬も食わぬ**と言うんだ。いつも威張っているけど、言った通りに出来たことなんか見たことない。”

“Ponsakku wa jibun no koto o tonikaku jiman shitagaru. kou iu no o **jiman no kuso wa inu mo kuwanu** to iunda. itsumo ibatte iru kedo, itta toori ni dekita koto nanka mitakoto nai.”

“นายปองศักดิ์เป็นคนที่ชอบพูดจาโอ้อวดตนเองว่าดีอย่างโน้นเก่งอย่างนี้ รู้ไหม! คนแบบนี้ **ขี้อวดหมาหมายังไม่กิน** เลย ดีแต่พูดยอตัวเองทั้งวัน แต่ฉันไม่เคยเห็นเขาทำอะไรได้อย่างที่พูดสักอย่าง”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ฉันละหมั่นไส้พี่ชายของมารศรีจริงๆ เรื่องยกยอตัวเองว่าเก่งน่ะ ไม่มีใครเกินเขาเลย เธอว่าไหม ฉันไม่แปลกใจเลยว่าไอ้นิสัยชอบโอ้อวดความเก่งของตัวเองเหมือน **หมาขี้ไม่มีใครยกหาง** ของยัยมารศรีน่ะมาจากไหน”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
一時三里犬走り ittoki sanri inu bashiri หมาวิ่ง 2 ชั่วโมง ได้ 3 ลี้	เดินอย่างกับตามควาย

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

เดินเร็วมากกว่าปกติหลายเท่า

ความหมายในสำนวนไทย

ใช้เป็นกริยาของคนที่เดินเร็วมาก จนไม่สนใจอะไรนอกจากจะเดินไปข้างหน้าอย่างเดียว

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

เดินเร็วมากจนไม่สนใจสิ่งที่เดินผ่านไป

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“あんたの弟急いでるの？　見てみなよ、**一時三里犬走り**のように急いで歩いて、あれではどんな女の子もついて行けないよ。”

“anta no otouto isoideruno? miteminayo, **ittoki sanri inu bashiri** no youni isoide aruite, aredewa donna onnanoko mo tsuite ikenaiyo.”

“น้องชายเธอเขาจะรีบไปไหนหรือเปล่า ดูซิรีบเดินเหมือน **หมาวิ่ง 2 ชั่วโมงได้ 3 ลี้** เดินเร็วแบบนี้สาวที่ไหนจะเดินตามทัน”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“น้องชายเธอเขาจะรีบไปไหนหรือเปล่า **เดินอย่างกับตามควาย** ไม่รอใครเลย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
兎を見て犬を呼ぶ usagi o mite inu o yobu ดูกระต่ายแล้วเรียกหมา	วัวหายล้อมคอก

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

รอให้เกิดเรื่องร้ายขึ้นก่อน แล้วค่อยหาทางป้องกัน

ความหมายในสำนวนไทย

เมื่อเกิดเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแล้ว จึงคิดมาแก้ไขทีหลัง ทั้งๆ ที่มีโอกาสคิดหาทางป้องกันไว้แต่แรกก็ไม่ยอมทำ แต่จะมาคิดป้องกันเมื่อสายไปเสียแล้ว

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ใช้ในกรณีบุคคลที่ประมาทไม่รอบคอบ ของหายแล้วจึงคิดป้องกัน เรื่องร้ายเกิดขึ้นแล้วจึงคิดป้องกันทีหลัง ทั้งๆ ที่มีโอกาสคิดหาทางป้องกันไว้แต่แรกแต่ไม่ยอมทำ จะป้องกันก็ต่อเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้ว

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“今の政府はあまり慎重ではない。なぜなら、色んな政策がそれぞれ問題をおこしている。このように、問題が起きてからその処置を考えるやり方は、**兎を見て犬を呼ぶ**ようなものだ。”

“ima no seifu wa amari shinchou dewa nai. nazenara, ironna seisaku ga sorezore mondai o okoshite iru. kono youni, mondai ga okite kara sono shochi o kangaeru yarikata wa, **usagi o mite inu o yobu** youna mono da.”

“รัฐบาลชุดนี้ เป็นรัฐบาลที่ไม่ค่อยมีความรอบคอบเท่าไร เพราะดูจากผลงานแล้ว แต่ละโครงการมีแต่ปัญหา แล้วมานั่งตามแก้กันทีหลังแบบนี้ **ดูกระต่ายแล้วเรียกหมา** จริงๆ”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ดูบ้านคุณเตือนใจซิ กว่าจะติดตั้งสัญญาณกันขโมยได้ก็โดนกวาดไปเสียเกือบเกลี้ยงบ้าน นี่แหละ

หนาเขาว่า **วัวหายล้อมคอก**”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
飢えたる犬は棒を恐れず uetaru inu wa bou o osorezu หมาหิวไม่กลัวท่อนไม้	เห็นช้างเท่าหมู

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น
หน้ามืดตาลาย จนไม่มีสติยั้งคิดสิ่งใดทั้งสิ้น

ความหมายในสำนวนไทย
โกรธจนขาดสติ ไม่กลัวเกรงว่าอะไรเป็นอะไร

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน
คนที่ไม่มีสติขาดความยั้งคิด เมื่ออยู่ในสภาวะที่ผิดปกติ เช่น โกรธ หรือเมา ก็ขาดสติคิดว่าตนเก่งกล้ากว่าคนอื่นๆ ทั้งๆ ที่ในสภาวะปกติไม่เคยคิด หรือกล้าที่จะต่อสู้กับผู้อื่น

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น
“デーンが怒ったら近くにいない方がいいよ。静かでおとなしそうに見えるけど、いざ怒ると怖いもの知らずなんだから。**飢えたる犬は棒を恐れず**と言ったところだ。”
“Deen ga okottara chikaku ni inai houga iiyo. shizuka de otonashisouni mieru kedo, iza okoru to kowai mono shirazu nandakara. **uetaru inu wa bou o osorezu** to itta tokoro da.”
“แดงน่ะ เวลาที่เขาโกรธมากเธออย่าเข้าไปใกล้นะ เห็นนิ่งๆ เงียบๆ แบบนี้เวลาโกรธขึ้นมาก็ไม่เคยกลัวใครเลยนะ เหมือน **หมาหิวไม่กลัวท่อนไม้** นั่นแหละ”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย
“น้าชายของฉันน่ะ เวลาเหล้าเข้าปากแล้วโกรธใครเขาก็เที่ยวท้าตีท้าต่อยเค้าทั่วไปหมด ไม่ว่าใครเขาจะใหญ่แค่ไหนก็ตาม ประเภท **เห็นช้างเท่าหมู** นั่นแหละ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
繋ぐ犬の柱を回る如し tsunagu inu no hashira o meguru gotoshi สุนัขถูกล่าม วิ่งรอบๆ เสา	วัวพันหลัก ฟักพันร้าน

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

อาการของคนที่ทำอะไรไม่ถูก วกไปเวียนมา สุดท้ายก็วกกลับมาที่เดิม

ความหมายในสำนวนไทย

วกวน หรือย้อนกลับเข้าหาที่เริ่มต้น โลเลไม่แน่นอน มักใช้ในการเปรียบเทียบกับแม่สื่อ ที่กำลังทำหน้าที่เป็นสื่อให้หญิงสาวอีกคนหนึ่ง แต่สุดท้ายฝ่ายชายกลับตกลงปลงใจกับแม่สื่อเสียเอง

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

วกวน หรือกลับมาที่เดิม โลเลหาทางออกไม่ได้ จึงกลับมาที่จุดเริ่มต้น

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“ソムチャーイさん、僕はこの問題を会社が解決出来ないのは、**繋ぐ犬の柱を回る如し**のようだと思っているが、あなたもそう思いますか？ 多分この問題はどうにもならないでしょう。”

“Somuchaai san, boku wa kono mondai o kaisha ga kaiketsu dekinai nowa, **tsunagu inu no hashira o mawaru gotoshi** no youdato omotte iru ga, anata mo sou omoi masuka? tabun kono mondai wa dou nimo naranai deshou.”

“คุณสมชาย คุณคิดเหมือนผมไหมว่าปัญหาเรื่องนี้ของบริษัทเราที่แก้ไขไปไม่ถึงไหนสักที ดูๆ แล้วผมว่าเป็นเหมือนกับ **สุนัขถูกล่าม วิ่งรอบๆ เสา** ยังไงเสีย ปัญหานี้ก็ไปไม่ถึงไหนหรอก”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“เป็นยังไงล่ะยัยตุ๊ก ฉันเตือนเธอแล้ว อยากทำตัวเป็นแม่สื่อแม่ชักดีนัก ในที่สุด **วัวพันหลัก ฟักพันร้าน** ยังไงเสีย เธอก็ต้องโอเคกับเจ้าหนุ่มคนที่มาขอให้เธอเป็นแม่สื่อนั่นแหละ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
太鼓念仏に犬のまぜったよう taiko nenbutsu ni inu no mazetta you เหมือนหมาเข้าไปในงานเทศกาล	เสือทลายห้าง ช้างทลายโรง

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่แสดงกริยาเอะอะ ตึงตัง ไม่เหมาะกับกาละเทศะ ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนวุ่นวาย

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่ชอบเอะอะเสียงดัง มีอารมณ์ดุร้าย ทำตัวเป็นคนพาลนักเลงโตขี้โอ่ เย่อหยิ่ง ในบางครั้งชอบทำตัวกวนโมโห ห้าวหาญ ก้าวร้าว รุกรานผู้อื่น

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนที่มีนิสัยอันธพาล มักเอะอะโวยวาย ทำให้คนอื่นเดือดร้อน วุ่นวาย

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“このパーティーに彼を呼ばなかったのは正解だろう。彼はすぐに酔っ払って、**太鼓念仏に犬のまぜったよう**でうるさくてしょうがない。”

“kono paatii ni kare o yobanakatta nowa seikai darou. kare ha sugu ni yopparatte, **taiko nenbutsu ni inu no mazetta you** de urusakute shouganai.”

“งานนี้ไม่เรียกเขามาก็ดีแล้ว เพราะว่าถ้าคนอย่างเขาเข้ามาไม่นานพอเริ่มเมาสักนิด ก็ทำตัว **เหมือนหมาเข้าไปในงานเทศกาล** เอะอะโวยวาย น่ารำคาญที่สุด”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

คนอย่างนาย ถ้าเลิกทำตัวเป็น **เสือทลายห้าง ช้างทลายโรง** ไม่ได้ ก็อย่าหวังเลยว่าใครจะอยากคบค้าสมาคมด้วย ทำตัวเป็นคนพาล น่ารังเกียจจริงๆ

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猫のひたい neko no hitai หน้าผากของแมว	ที่เท่าแมวดิ้นตาย

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>
ที่ดินที่มีเนื้อที่น้อย

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>
มีที่ดินหรือเนื้อที่เพียงเล็กน้อยใช้เปรียบเทียบกรณีที่มีที่ดินอยู่น้อยมาก ขนาดแค่แมวดิ้นตายเท่านั้น
<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>
มีเนื้อที่น้อย

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“君もわかると思うけど、**猫のひたい**のようなあんな小さな土地は、何かに投資をしても損するだけだ。”

“kimi mo wakaru to omou kedo, **neko no hitai** no youna anna chiisana tochi wa, nanika ni toushi o shitemo son suru dake da.”

“คุณก็รู้ใช่ไหมว่า ที่ดินผืนเล็กๆ เท่า **หน้าผากของแมว** ผืนนั้น ถ้าลงทุนทำอะไรไปแล้วก็มีแต่จะทำให้ขาดทุน”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>
“คุณสมหญิง แกมีสวน **ที่เท่าแมวดิ้นตาย** แค่นั้นแล้วยังหวงไว้ทำไมก็ไม่รู้ ขายๆ ไปดีกว่า อายุก็มากแล้วจะได้ไม่ต้องมานั่งเฝ้าที่ดินผืนเล็กๆ แค่นั้นอยู่อีก”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猫綱 neko zuna เชือกแมว	ยืนกระต่ายขาเดียว

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

เชือกที่เคยผูกแมวที่มีนิสัยดื้อ และเชือกได้ซึมซับเอานิสัยดื้อของแมวติดมาด้วย เชือกจึงดื้อเหมือนแมว ไม่ยอมใคร ไม่ยอมรับสิ่งใดง่ายๆ

ความหมายในสำนวนไทย

ยืนกรานไม่ยอมรับ ยืนกรานคำเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนที่ดื้อ ไม่ยอมรับอะไรง่ายๆ ยืนกรานคำไหนคำนั้นไม่เปลี่ยนแปลง

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“君がそのような**猫綱**な態度をとっている限り、事態は一向に良い方向には向かないよ。一言正直に「実は僕がそれをなくしてしまった」と言えば、僕もあきらめがつく。何も知らん顔を貫き通すことはないさ。”

“kimi ga sono youna **nekozuna** na taido o totte iru kagiri, jitai wa ikkou ni yoi houkou niwa mukanaiyo. hitokoto shoujiki ni ““jitsuwa boku ga sore o nakushite shimatta”” to ieba, boku mo akirame ga tsuku. nani mo shiran kao o tsuranuki toosu koto wa naisa.”

“การทำนิสัย **เชือกแมว** แบบที่คุณเป็นอยู่นี้ มันไม่ช่วยให้อะไรดีขึ้นเลยนะ เพียงแค่คุณบอกผมมาคำเดียวว่าคุณทำมันหาย ผมก็จะได้รู้ว่ามันไม่อยู่แล้ว ไม่เห็นจะต้องมายืนกรานว่าคุณไม่รู้เรื่องอยู่เลย”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ทั้งๆ ที่มีคนเห็นตั้งหลายคนว่าเขาเป็นคนหยิบเอกสารชุดนั้นไปจากโต๊ะคุณสุกรม แต่พอคุณสุกรมถามหา เขากลับ **ยืนกระต่ายขาเดียว** ว่าไม่ได้รู้เรื่องอะไรเลย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猫に小判 neko ni koban ยื่นเหรียญทองให้แมว	วานรได้แก้ว

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

เอาของมีค่าให้แก่คนที่ไม่รู้จักคุณค่าของสิ่งนั้น

ความหมายในสำนวนไทย

ไม่รู้คุณค่าของสิ่งที่ได้มา หรือที่มีอยู่

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

มองไม่เห็นคุณค่าของสิ่งที่มีอยู่หรือได้มาว่ามีประโยชน์ต่อตนมากแค่ไหน

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“あなたは価値ある本を何冊も彼に渡した。でも彼は興味を示さず、一冊も開いていない。**猫に小判**のようで、彼にはそのよさがわからないのだろう。”

“anata wa kachi aru hon o nan satsu mo kare ni watashita. demo kare wa kyoumi o shimesazu, issatsu mo hiraite inai. **neko ni koban** no youde, kare niwa sono yosa ga wakaranainodarou.”

“คุณเอาหนังสือดีๆ ที่มีคุณค่าไปให้เขาตั้งหลายเล่ม แต่ไม่เคยเห็นเขาจะสนใจหยิบมาอ่านสักเล่มเดียว เหมือน **ยื่นเหรียญทองให้แมว** แท้ๆ เขาคงมองไม่เห็นคุณค่าของมันเลยสักนิด”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ความจริงคุณน่าจะได้รู้ก่อนที่คุณจะเอาหนังสือดีๆ มีคุณค่าอย่างนั้นไปให้เขานะ เพราะ **วานรได้แก้ว** อย่างเขาน่ะ ยังไงเสียก็ไม่รู้คุณค่าของหนังสือพวกนั้นหรอก”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猫が乾鮭銜えしよう neko ga karazake kuraeshiyou แมวกัดปลาแห้ง	กระดี่ได้น้ำ

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>

ใช้เปรียบเทียบคนที่แสดงอาการดีอกดีใจ ตื่นเต้นเมื่อได้ของที่ชอบ

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>

ใช้เปรียบเทียบคนที่แสดงอาการดีใจจนตัวสั่น ระริกระรี้ ดีใจจนออกนอกหน้าจนดูไม่เหมาะสม

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>

ใช้เปรียบเทียบคนที่แสดงอาการดีอกดีใจ ตื่นเต้นมากจนเกินงาม

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“昨夜から**猫が乾鮭銜えた**ようにうれしそうにしているねヌットさんは。例のカッコいい恋人にプロポーズされたようだ。”

“sakuya kara **neko ga karazake kuraeta** youni ureshisou ni shiteiru ne Nutto san wa. rei no kakkoii koibito ni puropoozu sareta youda.”

“ท่าทางคุณนุชคงจะต้องดีใจเหมือน **แมวกัดปลาแห้ง** ตั้งแต่เมื่อคืนแล้วแน่ๆ ที่รู้ว่าแฟนหนุ่มสุดหล่อของเธอขอเธอแต่งงาน”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

“คุณรัชนีทำท่าเป็น **กระดี่ได้น้ำ** เชียว เมื่อสามีสัญญากับเธอว่าจะพาไปเที่ยวเชียงใหม่ในช่วงวันหยุดยาวนี้ ดีใจเสียออกนอกหน้าเชียว”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
鼠捕る猫は爪を隠す nezumi toru neko wa tsume o kakusu แมวที่ซ่อนเล็บจับหนู	เสือซ่อนเล็บ

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ผู้ที่มีเล่ห์กลอยู่ภายใน เก็บซ่อนความรู้สึกที่ไม่ดีไว้ภายใน คนที่ไม่แสดงตนว่าฉลาด

ความหมายในสำนวนไทย

ผู้ที่มีเล่ห์เหลี่ยม แต่ไม่แสดงออกมาให้ปรากฏ มีแผนร้ายอยู่ในใจ แต่เก็บความรู้สึกไว้ได้ดี

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ผู้ที่มีเล่ห์เหลี่ยม หรือเล่ห์กลอยู่ในใจตลอด แต่ยังไม่นำออกมาใช้ เพราะยังไม่สบโอกาสที่จะนำแผนร้ายออกมาใช้

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“スチャートは危ないぞ。なんで奴がお前のオヤジと仕事することになったんだよ。**鼠捕る猫は爪を隠す**ように、そのうち痛い目にあうぞ。”

“Suchaato wa abunaizo. nande yatsu ga omae no oyaji to shigoto suru koto ni nattandayo. **nezumi toru neko wa tsume o kakusu** youni, sonouchi itaime ni auzo.”

“สุชาติเป็นคนที่น่าระแวงที่สุดเลยนะคุณ ทำไมถึงปล่อยให้เขามาควบคุมธุรกิจของพ่อคุณได้ ถึงแม้ว่าเขาจะดูเก่งดีก็เถอะ **แมวที่ซ่อนเล็บจับหนู** อย่างเขาสักวันพวกคุณจะรู้ว่าเขาน่ากลัวขนาดไหน”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“คุณคบกับเขา ต้องคอยระวังตัวให้ดีนะ เพราะว่าเขาเป็น **เสือซ่อนเล็บ** กว่าจะแสดงให้คนอื่นเห็นว่าเขาร้ายกาจขนาดไหน ไม่มีใครดูออกก่อนหรอก”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
窮鼠猫を噛む kyuuso neko o kamu หนูที่ถูกแมวตาม เมื่อหนีไม่ได้กลับกัดแมว	สุนัขจนตรอก

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่ฮึดสู้อย่างไม่คิดชีวิต เมื่ออยู่ในสถานการณ์คับขัน

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่ตกอยู่ในสถานการณ์ที่คับขันล่อแหลมเสี่ยงอันตราย เมื่อไม่มีทางจะหลีกเลี่ยงได้ จึงจำเป็นต้องหันหน้าเข้าสู้อย่างเต็มที่เพื่อเอาตัวรอด

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนที่ตกอยู่ในสภาวะคับขัน เมื่อจวนตัวแล้วจึงหันกลับมาสู้เพียงเพราะเป็นทางเลือกสุดท้าย

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“そんなに僕のこといじめてると、いつか**窮鼠猫を噛む**かも知れないよ。もしそうなったら僕は君が誰であろうとぜんぜん怖くないだろう。”

“sonna ni boku no koto ijimeteruto, itsuka **kyuuso neko o kamu** kamo shirenaiyo. moshi sounatta ra boku wa kimi ga dare de arouto zenzen kowaku nai darou.”

“ถ้าคุณรังแกผมมากๆ ผมก็ไม่รู้นะว่าสักวันผมอาจจะเป็น **หนูที่ถูกแมวตาม เมื่อหนีไม่ได้กลับกัดแมว** ถึงวันนั้นผมก็จะไม่สนใจแล้วว่าคุณจะใหญ่มาจากไหน เป็นยังไงก็เป็นกัน”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“โจรที่ขโมยเพชรเมื่อคืน ตอนที่ถูกตำรวจล้อมมันไม่มีทางหนี จึงฮึดสู้แบบ **สุนัขจนตรอก** สุดท้ายก็ต้องถูกยิงตาย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
牛に対して琴を弾ず ushi ni taishite koto o danzu ไม่เล่น จะเข้ญี่ปุ่น(koto) ให้วัวฟัง	สีซอให้ควายฟัง

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>

การสั่งสอนแนะนำคนโง่มักเสียเวลาเปล่า

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>

แนะนำคนโง่ หรือชี้แจงให้เขาฟังเท่าไรเขาก็ไม่รู้เรื่อง ไม่มีประโยชน์ที่จะต้องคอยชี้แนะ

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>

ใช้เปรียบบุคคลที่ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอน ไม่สนใจที่จะรับรู้ แม้จะสอนหรือแนะนำสักเท่าไรก็ไม่ฟัง ผู้สอนก็เสียแรงเปล่า

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“そんな悪ガキ達に教えても、奴らはあんたの言うことなんか聞こうとしないよ。一生懸命教えても、結局は**牛に対して琴を弾ず。**ぜんぜん意味が無いだろうね。”

“sonna warugaki tachi ni oshietemo, yatsura wa anta no iu koto nanka kikou to shinaiyo. isshoukenmei oshietemo, kekkyoku wa **ushi ni taishite koto o danzu**. zenzen imi ga nai daroune.”

“คุณไปสอนพวกเด็กเกเรกลุ่มนั้น ยังไงพวกเขาก็ไม่ฟังคุณหรอก สอนให้ตายก็เปล่าประโยชน์ **ไม่เล่นจะเข้ญี่ปุ่น** (koto) **ให้วัวฟัง** ดีที่สุด”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

“เด็กนักเรียนห้องนั้นแย่สุดๆ ฉันไปสอนทุกครั้งก็เหมือนกับ **สีซอให้ควายฟัง** ยังไงยังงั้น พวกแกไม่สนใจฟังที่ฉันสอนเลย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
牛にも馬にも踏まれぬ ushi nimo uma nimo fumarenu ไม่ถูกม้าและวัวเหยียบ	เสือรู้

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่ฉลาดเท่าทันผู้อื่น มีไหวพริบ รู้จักรักษาตัวให้พ้นจากภัยอันตราย

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่มีไหวพริบ ฉลาด รู้จักเอาตัวรอด รู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมของผู้อื่น

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนที่ฉลาดมีปฏิภาณไหวพริบดี สามารถรู้เท่าทันคนอื่นได้ โดยที่ไม่ทำให้ตนเดือดร้อนเพราะรู้จักรักษาตัวให้พ้นจากภัยอันตรายรอบตัว

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“お母さん、妹の事は心配することないよ。もう大きくなったのだから**牛にも馬にも踏まれない**よ。妹は僕より賢いのだし。”

“okaasan, imouto no koto wa shinpai surukoto naiyo. mou ookiku natta no dakara **ushi nimo uma nimo fumarenai** yo. imouto wa boku yori kashikoi no dashi.”

“ไม่ต้องเป็นห่วงน้องเขาหรอกแม่ เขาโตพอที่จะ **ไม่ถูกม้าและวัวเหยียบ** แล้ว น้องเขาฉลาดกว่าผมอีกนะแม่”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“คุณไม่ต้องห่วงพี่ชายคุณหรอก เขาเป็น **เสือรู้** ที่รู้จักเอาตัวรอดได้ทุกสภาพแวดล้อม ถึงแม้ว่ารอบข้างเขาจะมีแต่พวกร้ายๆ ทั้งนั้นแต่เขาก็รอดกลับมาได้ทุกครั้ง”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
牛が悶えず虻が悶える ushi ga modaezu abu ga modaeru วัวไม่ทุกข์ เหลือบมีทุกข์	ขี่ช้างวางขอ

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>

ปล่อยปละละเลย ไม่ดูแลคนในปกครอง จนทำให้คนในปกครองเสียระเบียบ จนขาดความสงบสุข

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>

เปรียบคนที่ปกครองคนเป็นจำนวนมาก แต่ปล่อยปละละเลย ไม่คอยควบคุมดูแล หรือว่ากล่าวตักเตือนคนในปกครองก็อาจจะกำเริบ ดื้อดึง ไม่เกรงกลัวได้

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>

ปล่อยปละละเลย ไม่ดูแลว่ากล่าวจนคนในปกครองเสียระเบียบ หรือกำเริบเสิบสาน

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“一家の良い大黒柱とは、家族の面倒見が良く、**牛が悶えず虻が悶える**ようにはしない。そうしなければみんなを守る事が出来ないからだ。”

“ikka no yoi daikoku bashira towa, kazoku no mendoumi ga yoku, **ushi ga modaezu abu ga modaeru** youniwa shinai. soushinakereba minna o mamoru koto ga dekinai karada.”

“หัวหน้าครอบครัวที่ดีจะต้องดูแลครอบครัวแบบไม่ปล่อยให้ **วัวไม่ทุกข์ เหลือบมีทุกข์** เพราะไม่อย่างนั้นก็จะปกครองกันไม่ได้”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

“การปกครองที่ดีและให้ได้ผลนั้น จะต้องดูแลคนในปกครองอย่างใกล้ชิดอย่า **ขี่ช้างวางขอ** มิฉะนั้นจะปกครองกันไม่ได้”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
牛は角を見て買い 人は言を聞きて用う ushi wa tsuno o mite kai hito wa gen o kikite mochiu ซื้อวัวให้ดูเขา จ้างคนให้ฟังคำพูด	ดูช้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ให้รู้จักพิจารณาในการเลือกคบค้าสมาคมกับคนที่ดี เหมาะสมแก่หน้าที่การงาน

ความหมายในสำนวนไทย

ให้ผู้ชายที่จะเลือกคู่ครอง รู้จักเลือกผู้หญิงลักษณะที่ดีมาเป็นคู่ครอง ถ้าอยากรู้ว่าผู้หญิงที่ตนชอบนั้นมีลักษณะนิสัยใจคออย่างไรก็ให้ดูแม่ของนาง เพราะเชื้อสายเดียวกันย่อมไม่ห่างกันเท่าใด

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ให้ผู้ชายรู้จักพิจารณาผู้หญิงหรือเลือกลักษณะหญิงที่ดีมาเป็นคู่ครอง โดยต้องรู้จักดูให้รอบคอบโดยสืบสาวดูประวัติของผู้หญิงคนนั้นก่อน

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“僕は本気でこの子と結婚しようと思っている。**牛は角を見て買い 人は言を聞きて用う**と言われるように、彼女の身内などの言動を見て良い人達だとわかった。おそらく彼女も身内の人達と同じように良い性格だと思う。”

“boku wa honki de konoko to kekkon shiyou to omotte iru. **ushi wa tsuno o mite kai hito wa gen o kikite mochiu** to iwareru youni, kanojo no miuchi nadono gendou o mite yoi hitotachi dato wakatta. osoraku kanojo mo miuchi no hitotachi to onaji youni yoi seikaku dato omou.”

“ผมคิดว่าผมจะแต่งงานกับผู้หญิงคนนี้จริงๆ ครับ เพราะว่าผมได้ศึกษาดูนิสัยของญาติๆ ของเธอแล้วแบบที่เขาว่า **ซื้อวัวให้ดูที่เขา จ้างคนให้ฟังคำพูด** ทำให้ผมได้รู้ว่า เธอก็น่าจะนิสัยดีเหมือนที่ญาติๆ ของเธอทุกคนเป็น”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ถ้าลูกคิดจะซอบลูกสาวบ้านไหนก็ต้องดูให้ดีๆ นะลูก โบราณเขาว่า **ดูวัวให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่** แล้วจะได้ไม่ต้องมาเสียใจทีหลัง”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
駄賃馬に唐鞍 dachin uma ni kagura ม้าขนส่งแต่งด้วยเครื่องประดับ	ย้อมแมวขาย

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ตกแต่งคนหรือของที่ไม่ดีให้ดูดี เพื่อหลอกลวงให้ผู้อื่นเห็นว่าเป็นของดี

ความหมายในสำนวนไทย

หลอกลวงเอาของ หรือคนที่ไม่ดีมาตกแต่งเสียใหม่แล้วมาหลอกขาย หรือหลอกให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าเป็นของดี หรือคนดี

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

เจตนาจะหลอกลวงผู้อื่นให้เข้าใจ หรือเห็นว่า สิ่งๆ นั้น คนๆ นั้นเป็นของดี ทั้งๆ ไม่ดีจริงอย่างที่เห็น

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“あの店**駄賃馬に唐鞍**のようにろくでもないものばかり売ってるんだよ。買わないほうがいいよあそこで。見た目は綺麗だけど質は最低。”

“ano mise **dachin uma ni kagura** no youni rokudemo nai mono bakari utterundayo. kawanai hou ga iiyo asokode. mitame wa kirei dakedo shitsu wa saitei.”

“ฉันรู้มาว่าร้านนั้นน่ะ มีแต่สินค้า **ม้าขนส่งแต่งด้วยเครื่องประดับ** ทั้งนั้น เธออย่าไปซื้อมาใช้นะ ดูดีแต่ข้างนอกอย่างนั้นน่ะ ไม่รู้คุณภาพจะแย่ขนาดไหน”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“นางงามปีนี้ได้ข่าวว่าน่าจะ **ย้อมแมวขาย** นะ ไม่รู้ว่าไปทำศัลยกรรมตรงไหนบ้าง ทำไมกรรมการถึง

ไม่ตรวจสอบประวัติกันก่อนนะ แบบนี้กองประกวดเสียหายเต็มๆ เลยงานนี้”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
痩せ馬の声嚇し yase uma no koe dooshi คำขู่ของม้าผอม	หงิมๆ หยิบชิ้นปลามัน

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ลักษณะของบุคคลที่มีท่าทางไม่ค่อยฉลาดรู้ทันผู้อื่น แต่ความจริงเป็นคนฉลาด มีวิธีเลือกเอาสิ่งที่ดีๆ ไปได้ก่อนผู้อื่น

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่ไม่แสดงตนว่าฉลาด แต่ความจริงเป็นคนฉลาด รู้จักสิ่งที่มีคุณค่า

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนที่ฉลาด แต่ไม่แสดงทีท่าให้ผู้อื่นรู้ว่าตนฉลาด เมื่อถึงเวลาจึงรู้จักเลือกสิ่งดีๆ มีคุณค่าได้ก่อนคนอื่น

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“誰もが彼のことをおとなしいと思っている。でもおいしい仕事が入った時には、**痩せ馬の声嚇し**のようにいきおいついて、いつも良いところを先に持って行ってしまう。”

“daremo ga kare no koto o otonashii to omotte iru. demo oishii shigoto ga haitta toki niwa, **yaseuma no koe dooshi** no youni ikioi tsuite, itsumo iitokoro o saki ni motte itte shimau.”

“ใครๆ ก็เห็นเขาเป็นคนเงียบๆ ไม่ค่อยเรื่องมาก แต่พอมีงานสำคัญๆ เข้ามา เขากลับเป็นเหมือน **คำขู่ของม้าผอม** เลือกงานที่ดีๆ ไปก่อนทุกครั้งไป”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ใครๆ ก็ว่าเขาเป็นคน **หงิมๆ** เงียบๆ แต่พอมีงานใหญ่ๆ เข้ามาเขากลับ **หยิบชิ้นปลามัน** ได้งานที่ดีๆ ไปแบบนี้ ครั้งหน้าพวกเราต้องระวังไว้ให้ดีนะ เดี๋ยวเขาแย่งงานไปอีก”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
地獄の馬は死ぬまで跳ねる jigoku no uma wa shinu made haneru ม้านรกกระเด็นจนถึงตาย	สัญชาติหมาอดขี้ไม่ได้

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนชั้นต่ำอย่างไรก็อดที่จะประพฤติตนในทางต่ำไม่ได้

ความหมายในสำนวนไทย

บุคคลที่ประพฤติชั่ว แม้จะนำมาเลี้ยงดูชุบเลี้ยงอบรมบ่มนิสัยให้ดีอย่างไร ก็อดที่จะประพฤติตัวเช่นเดิมไม่ได้

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนชั่วที่มีนิสัยชอบทำสิ่งที่ต่ำๆ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็อดที่จะทำตัวชั่วๆ หรือแสดงนิสัยต่ำๆ ไม่ได้

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“彼のような人は、**地獄の馬は死ぬまで跳ねる**ような性格からは抜け出せないだろう。と言うのも、彼は他人の持っている高そうなものを見ると、どうしても我慢することが出来ず、持ち主のスキをついて泥棒してしまうのだ。”

“kare no youna hito wa, **jigoku no uma wa shinu made haneru** youna seikaku kara wa nukedasenai darou. toiunomo, kare wa tanin no motteiru takasou na mono o miru to, doushitemo gaman surukoto ga dekizu, mochinushi no suki o tsuite dorobou shite shimaunoda.”

“คนอย่างเขาคงเลิกนิสัย **ม้านรกกระเด็นจนถึงตาย** ไม่ได้แน่ๆ เพราะเมื่อเขาเห็นของมีค่าของคนอื่นเขาก็อดใจไม่ได้ที่จะขโมยเมื่อเจ้าของเผลอ”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“คุณย่าอุตส่าห์อุปการะนายปื๊ดจอมขโมยที่เพิ่งออกจากคุก หวังว่าจะกลับตัวกลับใจแต่เขาก็ยังกลับชอบลักเล็กขโมยน้อย เหมือน **สัญชาติหมาอดขี้ไม่ได้**”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
大津馬の追いからし Ootsu uma no oikarashi ใช้ม้าในเมือง Ootsu	หมาไล่เนื้อ

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่รับใช้ผู้อื่น เมื่อเวลายังทำประโยชน์ให้ได้ ผู้เป็นนายก็เมตตาเลี้ยงดู แต่เมื่อทำประโยชน์ให้ไม่ได้แล้วก็กลับถูกทอดทิ้งอย่างไม่ใยดี

ความหมายในสำนวนไทย

คนคอยรับใช้ผู้อื่น เพราะตนเองเป็นผู้ต้อยต่ำ ไม่มีอำนาจ เมื่อถูกผู้ที่มีอำนาจมากกว่าใช้สอยก็พร้อมที่จะทำงานให้ทุกอย่าง แต่เมื่อเขาใช้เสร็จแล้วก็จะปลีกตัวออกห่าง

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกลืม เพราะเขาไม่สามารถทำประโยชน์ได้ต่อไปอีก

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“現在の社会は他人を利用して自 分の利益を得ようとするような世の中だ。それは**大津馬の追いからし**のようで、もし自分が役に立たないなら縁を切られてしまう。”

“genzai no shakai wa tanin o riyou shite jibun no rieki o eyouto suru youna yononaka da. sorewa **ootsu uma no oikarashi** no youde, moshi jibun ga yakuni tatanai nara en o kirarete shimau.”

“สังคมเดี๋ยวนี้มีแต่พวกมุ่งหวังผลประโยชน์จากผู้อื่นตลอดเวลา เหมือน **ใช้ม้าในเมือง** Ootsu นั่นแหละ พอเราทำประโยชน์ให้ไม่ได้แล้วเขาก็เลิกคบเรา”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“เธอรู้ไหมว่าอย่าโง่นัก เดี๋ยวก็ถูกเขาหลอกใช้เหมือน **หมาไล่เนื้อ** พอหมดประโยชน์แล้วเธอก็จะโดนเขาเฉดหัวทิ้งนะจ๊ะ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
人腹満ちて馬腹知らず hito hara michite uma hara shirazu ถ้าท้องของมนุษย์เต็ม ก็ไม่สนใจท้องของม้า	วัวเห็นแก่หญ้า ขี้ข้าเห็นแก่กิน

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนเอาแต่ได้ นิสัยเห็นแก่เล็กแก่น้อย ไม่แบ่งสิ่งของให้ใคร

ความหมายในสำนวนไทย

คนถ่อย มักจะเห็นแก่ได้ผลประโยชน์ เล็กๆ น้อยๆ มักจะใช้กับผู้ที่ตะกละเห็นแก่กิน ตั้งหน้าตั้งตาจะกินอย่างเดียว

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนเห็นแก่ตัว ตะกละเห็นแก่กิน โดยไม่นึกถึงใคร เพราะตัวเองเห็นแก่เล็กแก่น้อย

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“彼は**人腹満ちて馬腹知らず**のような性格を持っている。誰も扶養していないのに、どんなに売り上げが良くても自分の利益しか考えていない。他人がどれだけ大変かも気にしていない。”

“kare wa **hito hara michite uma hara shirazu** no youna seikaku o motte iru. daremo fuyou shite inai noni, donnani uriage ga yokutemo jibun no rieki shika kangaete inai. tannin ga doredake taihen kamo kinishite inai.”

“เขามีนิสัยแบบ **ถ้าท้องของมนุษย์เต็ม ก็ไม่สนใจท้องของม้า** ขายของดีแต่จะเอากำไร ไม่ค่อยสนใจคนอื่นว่าเขาจะเดือดร้อนขนาดไหน ทั้งๆ ที่ตัวเองก็อยู่คนเดียวแท้ๆ ภาระอะไรก็ไม่มี”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ไม่รู้ว่าเขาไปอดอยากมาจากไหนเหมือน **วัวเห็นแก่หญ้า ขี้ข้าเห็นแก่กิน** กินของส่วนกลางเสียเกลี้ยงแล้ว คนอื่นเขาจะกินอะไรกัน เห็นแก่ตัวจริงๆ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
腐り縄に馬繋ぐ kusari nawa ni uma tsunagu ผูกม้าด้วยเชือกเน่า	ไม้หลักปักขี้ควาย

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่มีนิสัยลังเล ไม่แน่นอน มีจิตใจวอกแวก

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่มีนิสัยเอาแน่เอานอนอะไรไม่ได้ ไม่มีความมั่นคง ไม่จริงจัง และจริงใจ เชื่อถือไม่ได้

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนที่มีนิสัยโลเล ไม่แน่นอน นิสัยไม่จริงจัง และไม่จริงจังกับสิ่งใด ยึดเป็นหลักไม่ได้

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“私はお兄さんが、**腐り縄に馬繋ぐ**ような性格から抜け出してほしいと心から思っている。彼がビジネスで成功するような兆しが見えないのもこの性格のせいだし、これでは誰にも信用されない。”

“watashi wa oniisan ga, **kusari nawa ni uma tsunagu** youna seikaku kara nukedashite hosii to kokoro kara omotte iru. kare ga bijinesu de seikou suru youna kizashi ga mienai nomo kono seikaku no seidashi, koredewa darenimo shinyou sarenai.”

“ฉันอยากให้พี่ชายของฉันเลิกนิสัยแบบ **ผูกม้าด้วยเชือกเน่า** ของเขาเสียจริงๆ เลย จนทุกวันนี้ธุรกิจของเขาไม่มีวี่แววว่าจะประสบความสำเร็จเลย ก็เพราะไอ้นิสัยแบบเอาแน่เอานอนอะไรไม่ได้ ใครเขาจะมาเชื่อถือ”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ผมล่ะเบื่อนิสัย **ไม้หลักปักขี้ควาย** ของพี่ชายคุณจริงๆ เลย เมื่อไรเขาจะเอาจริงเอาจัง และเป็นที่พึ่งให้กับครอบครัวของเขาสักที”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
駿馬痴漢を乗せて走る shunme chikan o nosete hashiru ม้าดีให้ผู้ชายเลวขี้นขี่	หนูตกถังข้าวสาร

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ผู้ชายที่มีฐานะไม่ค่อยดีได้แต่งงานกับผู้หญิงที่ร่ำรวย

ความหมายในสำนวนไทย

ผู้ชายที่ฐานะไม่ค่อยดีได้แต่งงานกับผู้หญิงที่ร่ำรวยกว่า ทำให้ผู้ชายมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นมาก

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ผู้ชายที่มีฐานะไม่ค่อยดีได้แต่งงานกับผู้หญิงที่ร่ำรวยกว่า

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“トーンスックさんはどうしてあんなに貧乏な男性を夫にしたのだろう。**駿馬痴漢を乗せて走る**と言うことだろうか。それにしてもその男は本当に運が良い。結婚の時も結納金まで御婦人が出した言う。”

“Toonsukku san wa doushite anna ni binbou na dansei o otto ni shita no darou. **shunme chikan o nosete hashiru** to iu koto darouka. soreni shitemo sono otoko wa hontou ni un ga yoi. kekkon no toki mo yuinoukin made gofujin ga dashita to iu.”

“ทำไมคุณนายทองสุก จึงเลือกผู้ชายจนๆ คนนั้นมาเป็นสามีนะ ฉันล่ะสงสัยจริงๆ ว่าทำไมผู้ชายคนนั้นถึงโชคดีเหมือน **ม้าดีให้ผู้ชายเลวขี้นขี่** แต่งงานก็ยังไม่ต้องเสียค่าสินสอดเลย ผู้หญิงออกค่าใช้จ่ายเองหมดเลยนะเธอ”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ผู้ชายข้างบ้านเธอเขาโชคดีมากเลยนะ ได้แต่งงานกับลูกสาวเศรษฐี เขาคงจะสบายไปตลอดชีวิตเหมือน **หนูตกถังข้าวสาร**”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
毛を見て馬を相す ke o mite uma o sousu วินิจฉัยม้าด้วยวิธีดูขน	ตาบอดคลำช้าง

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>

คนที่ไม่รู้อะไรถ่องแท้ แล้วเข้าใจว่าสิ่งนั้นๆ เป็นตามที่ตนรู้

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>

คนที่ไม่ได้มีความรู้ความชำนาญอย่างลึกซึ้ง มีความรู้แค่ผิวเผินเข้าใจเพียงน้อยนิด แต่ก็ยังคิดว่าตนนั้นรู้อย่างมาก

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>

ใช้เปรียบกับคนที่รู้อะไรเพียงด้านเดียว หรือเล็กน้อยคิดว่าตนเองเข้าใจเรื่องทุกอย่างถ่องแท้

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“車を買う時にはソムサックさんのアドバイスは聞かない方が良いと思う。ずいぶん詳しいようなこと言ってるけど、ソムサックさん自身が車を買ったことがないらしい。知ったかぶって**毛を見て馬を相してる**だけだよ。”

“kuruma o kau toki niwa Somusakku san no adobaisu wa kikanai hou ga yoi to omou. zuibun kuwashii youna koto itteru kedo, Somusakku san jishin ga kuruma o katta koto ga nairashii. shittaka butte **ke o mite uma o soushiteru** dake dayo.”

“ฉันคิดว่าเราไม่ควรจะเชื่อคุณสมศักดิ์เรื่องซื้อรถใหม่ที่เขาพูดว่าตัวเขารู้ดีนักหนา เพราะฉันได้ยินมาว่าคุณสมศักดิ์ก็ยังไม่เคยซื้อรถเองเลยสักครั้ง เป็นแค่ **วินิจฉัยม้าด้วยวิธีดูขน** แต่พูดราวกับเป็นผู้เชียวชาญ”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

“ที่คุณสมศักดิ์เขาพยายามทำตัวเป็นผู้รู้เรื่องรถมอเตอร์ไซค์นะ ฉันว่าเขาเหมือน **ตาบอดคลำช้าง** เสียมากกว่า อย่ามาเทียบกับฉันเลย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
蚊を殺すにはその馬を撃たず ka o korosu niwa sono uma o utazu อย่ายิงม้าเพื่อฆ่ายุง	ฆ่าช้างเอางา

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ทำลายบางสิ่งที่มีความสำคัญหรือมีประโยชน์มากมาย เพียงเพื่อแลกกับอีกสิ่งที่สำคัญเพียงเล็กน้อย

ความหมายในสำนวนไทย

ทำลายสิ่งที่มีค่ามาก เพื่อให้ได้ของที่สำคัญเพียงเล็กน้อย ซึ่งไม่คุ้มค่ากันเลย

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ทำลายของที่มีค่ามาก เพื่อให้ได้ของที่สำคัญน้อยกว่ามาก ซึ่งไม่คุ้มค่ากันเลย

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“小さな利益のために危険なことをするのはやめたほうが良い。**蚊を殺すにはその馬を撃たず**と言うではないか。”

“chiisana rieki no tame ni kiken na koto o suruno wa yameta houga ii. **ka o korosu niwa sono uma o utazu** to iudewa naika.”

“อย่าคิดทำการใหญ่เพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์น้อยนิด อย่างที่พูดกันว่า **อย่ายิงม้าเพื่อฆ่ายุง**”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“พวกนายทุนไร้ความคิด คิดจะซื้อโบราณสถานที่ล้ำค่า เพียงเพื่อนำที่ดินผืนนั้นไปสร้างโรงงาน อย่างนี้เขาเรียกว่า **ฆ่าช้างเอางา** ชัดๆ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
鼠が塩を引く nezumi ga shio o hiku หนูกักตุนเกลือ	ดินพอกหางหมู

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่สะสมงานคั่งค้าง พอกพูนขึ้นเรื่อยๆ จนมากเกินไป

ความหมายในสำนวนไทย

ใช้เปรียบเทียบคนที่เกียจคร้านปล่อยให้การงานคั่งค้างไว้เป็นเวลานาน ไม่ยอมสะสางมัวแต่ ผัดวันประกันพรุ่ง จนในที่สุดก็ทำไม่ไหว เพราะงานมากเกินไป

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ปล่อยงานคั่งค้าง ไม่ทำงานเพราะเกียจคร้าน

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“私の弟は**鼠が塩を引く**ようにグズだ。学校が休みになって１ヶ月もたつのに、ぜんぜん宿題をやっていない。家のこととなればなおさら口に出す必要もない。なんにも手をつけていないのだ。”

“watashi no otouto wa **nezumi ga shio o hiku** youni guzu da. gakkou ga yasumi ni natte ikkagetsu mo tatsunoni, zenzen shukudai o yatte inai. ie no koto to nareba naosara kuchi ni dasu hitsuyou mo nai. nannimo te o tsukete inainoda.”

“น้องชายฉันทำตัวเป็น **หนูกักตุนเกลือ** การบ้านตัวเองยังไม่ยอมทำทั้งที่ปิดเทอมตั้งเดือนนึง ยิ่งงานบ้านไม่ต้องพูดถึง ไม่เคยแตะเลยเหมือนกัน”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“เด็กชายสมชายไม่ยอมทำการบ้านมาหลายวันแล้ว การบ้านจึงเพิ่มเป็น **ดินพอกหางหมู** เลยต้องนอนดึก เพราะทำการบ้านไม่เสร็จ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
大山鳴動して鼠一匹 daizan meidou shite nezumi ippiki หนูตัวเดียวสะเทือนทั้งภูเขา	กระต่ายตื่นตูม

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

แตกตื่น ตกใจกลัวสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นมา

ความหมายในสำนวนไทย

อาการตื่นตกใจง่าย โดยไม่ทันสำรวจให้ถ่องแท้ก่อน

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

อาการตื่นตกใจกลัวง่ายกับสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ทั้งที่ยังไม่ตรวจสอบให้แน่นอนก่อน

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“どうして彼は小さい問題を大きくしてしまうのだろうか。猫が飛び出してきただけなのに泥棒が入ったと警察に届けてしまった。おかげで町中大騒ぎで、**大山鳴動して鼠一匹**のようだ。ちゃんと確認するべきだろう。”

“doushite kare wa chiisai mondai o ookiku shite shimauno darouka. neko ga tobidashite kita dake nanoni dorobou ga haitta to keisatsu ni todokete shimatta. okagede machijyuu oosawagi de, **daizan meidou shite nezumi ippiki** no youda. chanto kakunin surubeki darou.”

“ทำไมเขาต้องทำเรื่องเล็กให้กลายเป็นเรื่องใหญ่ เพียงแค่แมวกระโดดเข้ามา เขาก็รีบแจ้งตำรวจว่าขโมยขึ้นบ้าน ทำเอาคนทั้งหมู่บ้านตื่นตระหนกกันไปหมด เหมือน **หนูตัวเดียวสะเทือนทั้งภูเขา** แท้ๆ เขาน่าจะดูให้แน่ใจก่อน”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“อย่าทำเป็น **กระต่ายตื่นตูม** ไปหน่อยเลยเธอ แค่ครูบอกว่าให้ไปพบหลังเลิกเรียน เธอก็คิดไปได้ว่าครูจะเชิญผู้ปกครองมาพบ ไว้พบครูเย็นนี้เธอก็ได้รู้เองแหละ ว่าครูเรียกเธอพบทำไม”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猿が柿をあわす saru ga kaki o awasu ลิงเอารสฝาดออกจากลูกพลับ	ไม่เห็นน้ำตัดกระบอก ไม่เห็นกระรอกโก่งหน้าไม้

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>
ด่วนทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปทั้งๆ ที่ยังไม่ถึงเวลาอันสมควร

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>
ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไปเมื่อยังไม่ถึงเวลาที่สมควรจะทำ

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>
ด่วนทำการใดๆ ไปทั้งที่ยังไม่ถึงเวลาอันเหมาะสม

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“お母さんはお兄さんに水着を買ってきなさいとまでは言っていない。ただ、海に遊びに行くかも知れないと言っただけで、まだ決まったわけではないのだけど。**猿が柿をあわす**ようにお兄さんはあわてて行動してしまった。”

“okaasan wa oniisan ni mizugi o katte kinasai to made wa itte inai. tada, umi ni asobi ni ikukamo shirenai to itta dakede, mada kimatta wakedewa nainodakedo. **saru ga kaki o awasu** youni oniisan wa awatete koudou shite shimatta.”

“คุณแม่ไม่ได้บอกให้พี่ไปซื้อชุดว่ายน้ำสักหน่อย เพียงแค่บอกว่าอาจมีแผนไปเที่ยวทะเล แต่ก็ยังไม่แน่นอนเลย ทำตัวเป็น **ลิงเอารสฝาดออกจากลูกพลับ** ไปได้”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

“แค่คุณแม่บอกว่าอาจจะซื้อสุนัขมาให้เลี้ยงถ้าพี่สาวฉันสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ แต่นี่หนังสือก็ไม่แตะสักตัว กลับไปซื้ออุปกรณ์อาบน้ำสุนัข อาหารสุนัขมาแล้ว **ไม่เห็นน้ำตัดกระบอก ไม่เห็นกระรอกโก่งหน้าไม้** จริงๆ เลยเชียวพี่สาวเรา”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猿猴が月を取る enkou ga tsuki o toru ลิงจับพระจันทร์	ไม่รู้จักเสือเอาเรือเข้ามาจอด ไม่รู้จักมอดเอาไม้เข้ามาวาง

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ทำสิ่งที่ไม่รู้ว่าจะมีอันตรายแก่ตัว

ความหมายในสำนวนไทย

ขาดความระมัดระวังก่อนทำการใดๆ โดยไม่พิจารณาเหตุการณ์ข้างหน้าว่าจะเป็นผลดี หรือผลร้ายอย่างไร

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ขาดความรอบคอบ และความระมัดระวังที่จะทำการใดๆ ซึ่งทำให้ไม่รู้ว่าสิ่งนั้นอาจจะมีภัยแก่ตัวเอง

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“彼は自分自身が馬に乗ったことがないことをよく知っている。しかし覚えが良くないと思われるのが怖かったので、乗馬の先生にはそのことを言わなかった。結局最後には**猿猴が月を取る**がごとく馬から落ちてしまった。”

“kare wa jibun jishin ga uma ni notta koto ga naikoto o yoku shitte iru. shikashi oboe ga yoku nai to omowareru noga kowakatta node, jyouba no sensei niwa sono koto o iwanakatta. kekkyoku saigo niwa **enkou ga tsuki o toru** ga gotoku uma kara ochite shimatta.”

“รู้ทั้งรู้ว่าตัวเขาเองไม่เคยขี่ม้ามาก่อน แต่ก็ไม่ยอมบอกครูฝึก กลัวถูกมองว่าอ่อนหัด สุดท้ายก็เป็น **ลิงจับพระจันทร์** ตกจากหลังม้าไม่เป็นท่าเลย”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“คุณเตือนใจ ต้องวางแผนโครงการใหม่ให้ดีๆ นะ เศรษฐกิจช่วงนี้ไม่ค่อยน่าไว้วางใจเท่าไร คิดดูให้รอบคอบก่อนจะเริ่มโครงการ เพราะมีหลายรายแล้วที่ขาดทุนเพราะ **ไม่รู้จักเสือเอาเรือเข้ามาจอด**

ไม่รู้จักมอดเอาไม้เข้ามาวาง”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
脱兎の如し datto no gotoshi เหมือนกับกระต่ายหนี	ใส่ตีนหมา

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

วิ่งหนีเต็มเหยียด วิ่งเร็วอย่างไม่คิดชีวิต

ความหมายในสำนวนไทย

วิ่งอย่างรวดเร็ว มักใช้กับคนที่กำลังหวาดกลัวด้วยการวิ่งหนีอันตรายอย่างเร็วสุดกำลังที่ตนมี

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

วิ่งหนีอย่างเร็วเพื่อหนีให้พ้นจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“彼は路地の入り口で酔っ払いのチンピラ達を見るなり、**脱兎の如く**急いで逃げた。そいつらから離れるためだ。”

“kare wa roji no iriguchi de yopparai no chinpira tachi o mirunari, **datto no gotoku** isoide nigeta. soitsura kara hanareru tameda.”

“เมื่อเขาเห็นนักเลงขี้เมากลุ่มนั้นอยู่หน้าปากซอย เขาก็รีบวิ่งหนี **เหมือนกับกระต่ายหนี** เพื่อให้พ้นจากอันธพาลพวกนั้น”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“เด็กกลุ่มนั้นวิ่งแบบ **ใส่ตีนหมา** เพื่อหนีฝูงผึ้งที่กำลังแตกรัง เพราะพวกเขาไปแหย่รังมัน”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
二兎を追う者は一兎をも得ず nito o oumono wa itto omo ezu ผู้ที่วิ่งไล่จับกระต่าย 2 ตัวจะจับกระต่ายไม่ได้เลยสักตัวเดียว	จับปลาสองมือ

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ทำอะไรสองอย่างพร้อมกันมักจะไม่สำเร็จทั้งสองอย่าง

ความหมายในสำนวนไทย

การกระทำงานสองสิ่งพร้อมกันในเวลาเดียวกัน อาจจะได้ผลไม่สมบูรณ์ หรืออาจจะไม่ได้เลย

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

หมายจะเอาให้ได้ทั้งสองอย่าง เสี่ยงทำการทั้งสองอย่างพร้อมๆ กัน ซึ่งอาจไม่สำเร็จทั้งสองอย่าง

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“あいつは一度に二人の女の子を口説いた。**二兎を追う者は一兎をも得ず**というさまだ。結局二人とも去っていった。”

“aitsu wa ichido ni futari no onnanoko o kudoita. **nito o oumono wa itto omo ezu** to iu sama da. kekkyoku futari tomo satte itta.”

“เขาจีบผู้หญิงทีละสองคน ประพฤติตนเหมือน **ผู้ที่วิ่งไล่จับกระต่าย 2 ตัวจะจับกระต่ายไม่ได้เลยสักตัวเดียว** ผลสุดท้ายผู้หญิงทั้งสองคนก็ไม่รักเขา”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“คุณนายนิดน่าจะตัดสินใจทำธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่งให้อยู่ตัวก่อนสักธุรกิจหนึ่ง มัวแต่ **จับปลาสองมือ** อยู่อย่างนี้ ดีไม่ดีอาจจะเจ๊ง ทั้งสองธุรกิจเลยก็เป็นได้”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
千里を急ぐ虎は毛を惜しむ senri o isogu tora wa ke o osimu เสือวิ่ง 1000 ลี้ หวงขน	ชาติเสือต้องไว้ลาย

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>

ผู้ชายต้องรักษาชื่อเสียงเกียรติยศ

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>

ผู้ชายที่มีความสามารถจริง คนเก่งย่อมมีแววเก่งเสมอ เกิดเป็นชายต้องแสดงความสามารถ

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>

ผู้ชายที่มีความสามารถจริง ย่อมเป็นที่รู้จักและต้องรักษาชื่อเสียงเกียรติยศไว้ให้ได้

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“**千里を急ぐ虎は毛を惜しむ**に等しい軍人だ。戦死を恐れていない。”

“**senri o isogu tora wa ke o osimu** ni hitoshii gunjin da. senshi o osorete inai.”

“เป็นทหารเหมือน **เสือวิ่ง 1000 ลี้ หวงขน** รบไม่กลัวตาย”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

“เป็นทหารแล้วต้องสู้แบบ **ชาติเสือต้องไว้ลาย** ชาติชายต้องไว้ชื่อ กลัวตายไม่ได้เด็ดขาด”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
狸が人に化かされる tanuki ga hito ni bakasareru ตัวแรคคูนถูกมนุษย์หลอก	เล่นกับหมา หมาเลียปาก

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ลดตัวลงไปพูดจาเล่นหัวกับคนชั้นต่ำกว่า มักไม่มีอะไรดีขึ้นกับตัวเอง

ความหมายในสำนวนไทย

วางตัวไม่เหมาะสม โดยการลดตัวลงไปเล่นกับคนชั้นต่ำกว่า คนต่ำกว่าก็เลยได้ใจทำตีเสมอ และกลับลามปาม

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ลดตัวลงไปพูดจาเล่นหัวกับคนชั้นต่ำกว่า คนนั้นก็จะถือโอกาสตีเสมอ และลามปามด้วย

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“昔の人は、奴隷を使う人は奴隷とは親しくしてはいけないと教えていた。奴隷達は相応しいこと、相応しくないことを知らないので、**狸が人に化かされる**ようなことがおこるからだ。”

“mukashi no hito wa, dorei o tsukau hito wa dorei towa shitashiku shite wa ikenai to oshiete ita. dorei tachi wa fusawashii koto, fusawashikunai koto o shiranai node, **tanuki ga hito ni bakasareru** youna koto ga okoru karada.”

“คนในสมัยก่อนสอนกันมาว่า คนที่เป็นเจ้าเป็นนายไม่ควรที่จะไปคลุกคลีกับพวกไพร่ทาส เพราะว่าคนเหล่านั้นไม่รู้ว่าสิ่งไหนควรสิ่งไหนไม่ควรทำ เปรียบได้กับ **ตัวแรคคูนถูกมนุษย์หลอก**”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“คุณน่าจะได้บทเรียนกับนิสัยชอบลดตัวไปพูดจาเล่นหัวกับคนชั้นต่ำพวกนั้นแล้วนะ เห็นไหม **เล่นกับหมา หมาเลียปาก** ถูกพวกมันลามปามจนได้”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
羊虎を仮る hitsuji tora o karu แกะทำตัวเหมือนเสือ	ลิงนั่งแป้น

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่เขายกตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญ ทั้งๆ ที่ตนไม่มีความสามารถแต่อย่างใด

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่ไม่มีความเหมาะสม ถูกจับไปทำหน้าที่สำคัญ จึงดูไม่น่าเชื่อถือและน่าเคารพ ทั้งนี้จึงไม่มีอำนาจที่จะสั่งหรือควบคุมใครได้จริง

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ผู้ที่ไม่มีความสามารถที่จะทำงานหรือไม่ควรได้รับตำแหน่งที่สำคัญ เมื่อถูกยกตำแหน่งที่สำคัญให้ จึงไม่เหมาะสมกับหน้าที่นั้น

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“かわいそうだ。彼が課長の地位に選ばれたのは本当のことだが、現実には誰かに 指示を出せるような力は持っていない。**羊虎を仮る**ようだ。”

“kawaisou da. kare ga kachou no chii ni erabareta nowa hontou no koto daga, genjitsu niwa darekani shiji o daseru youna chikara wa motte inai. **hitsuji tora o karu** youda.”

“น่าสงสาร เขาได้รับตำแหน่งหัวหน้าแผนกก็จริงอยู่ แต่ตามความเป็นจริง เขาไม่มีอำนาจจะไปสั่งใครด้วยซ้ำ เหมือน **แกะทำตัวเป็นเสือ**”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ใครๆ ก็รู้ว่า **ลิงนั่งแป้น** อย่างนายสมชาย ไม่มีความสามารถอะไร แต่เจ้านายกลับเลือกให้มาเป็นหัวหน้าคุมงานพวกเราอย่างนี้ มันเหมาะสมเสียที่ไหน”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
鹿を逐う者は兎を顧みず shika o oumono wa usagi o kaerimizu ผู้ที่ไล่ตามกวางอย่าเสียดายกระต่าย	ฆ่าควายเสียดายพริก

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คิดทำการใหญ่ไม่ควรตระหนี่ คิดเล็กคิดน้อยในเรื่องที่ไม่ควรจะคิด

ความหมายในสำนวนไทย

ทำการใหญ่โตแต่กลัวหมดเปลืองในเรื่องเล็กๆ คิดประหยัดในเรื่องที่ไม่ควรประหยัด จึงทำให้งานเสีย

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ทำการใหญ่ไม่ควรตระหนี่ มักใช้ทักท้วงหรือเตือนผู้ที่ตระหนี่ คิดทำการใหญ่แต่ไม่ยอมใช้จ่ายในสิ่งที่ควรจ่าย

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“あなたが大きなショッピングセンターを建てようと思うのなら、それなりの額投資する必要があるだろう。しかし駐車場で節約しようと考えてしまうと、駐車できる車の数も少なくなってしまう。**鹿を逐う者は兎を顧みず**ということを考えるべきだ。”

“anata ga ookina shopping center o tateyou to omou nonara, sorenari no gaku toushi suru hitsuyou ga aru darou. shikashi chuushajyou de setsuyaku shiyou to kangaete shimauto, chuusha dekiru kuruma no kazu mo sukunaku natte shimau. **shika o oumono wa usagi o kaerimizu** toiukoto o kangaeru bekida.”

“คุณคิดจะสร้างศูนย์การค้าใหญ่โตลงทุนเป็นพันล้าน แต่มาคิดประหยัดเรื่องที่จอดรถ ทำให้จอดรถได้น้อยและไม่สะดวก คุณควรคิดนะว่า **ผู้ที่ไล่ตามกวางอย่าเสียดายกระต่าย**”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“การจัดงานบวชครั้งนี้ เห็นทีต้องมีค่าใช้จ่ายสำรองมากหน่อย เพราะได้ข่าวว่าจะมีแขกมาร่วมงาน

จำนวนมาก ถ้ามัวแต่ **ฆ่าควายเสียดายพริก** ก็ไม่ได้จัดงานกันพอดี”

จากการเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่สำนวนทั้งสองภาษาใช้สัตว์ที่นำมาเทียบแตกต่างกัน จำนวนสำนวนที่มีลักษณะเช่นนี้จำนวน 36 สำนวน พบว่ามีการใช้สัตว์ที่นำมาเทียบแตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 3 และมีความถี่ของการใช้สัตว์แต่ละชนิดสำนวน 5 อันดับ ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 3. ตารางแสดงสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันแต่สำนวนไทยใช้สัตว์ชนิดอื่น

	สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
1	เป็นสุนัขต้องเป็นสุนัขที่อยู่บ้านใหญ่	แมวพึ่งพระ
2	ขี้อวดหมา หมายังไม่กิน	หมาขี้ไม่มีใครยกหาง
3	หมาวิ่ง 2 ชั่วโมง ได้ 3 ลี้	เดินอย่างกับตามควาย
4	ดูกระต่ายแล้วเรียกหมา	วัวหายล้อมคอก
5	หมาหิวไม่กลัวท่อนไม้	เห็นช้างเท่าหมู
6	สุนัขถูกล่าม วิ่งรอบๆ เสา	วัวพันหลัก ฟักพันร้าน
7	เหมือนหมาเข้าไปในงานเทศกาล	เสือทลายห้าง ช้างทลายโรง
8	หน้าผากของแมว	ที่เท่าแมวดิ้นตาย
9	เชือกแมว	ยืนกระต่ายขาเดียว
10	ยื่นเหรียญทองให้แมว	วานรได้แก้ว
11	แมวกัดปลาแห้ง	กระดี่ได้น้ำ
12	แมวที่ซ่อนเล็บจับหนู	เสือซ่อนเล็บ
13	หนูที่ถูกแมวตาม เมื่อหนีไม่ได้กลับกัดแมว	สุนัขจนตรอก
14	ไม่เล่น จะเข้ญี่ปุ่น(koto) ให้วัวฟัง	สีซอให้ควายฟัง
15	ไม่ถูกม้าและวัวเหยียบ	เสือรู้
16	วัวไม่ทุกข์ เหลือบมีทุกข์	ขี่ช้างวางขอ
17	ซื้อวัวให้ดูเขา จ้างคนให้ฟังคำพูด	ดูช้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่
18	ม้าขนส่งแต่งด้วยเครื่องประดับ	ย้อมแมวขาย
19	คำขู่ของม้าผอม	หงิมๆ หยิบชิ้นปลามัน
20	ม้านรกกระเด็นจนถึงตาย	สัญชาติหมาอดขี้ไม่ได้
21	ใช้ม้าในเมือง Ootsu	หมาไล่เนื้อ
22	ถ้าท้องของมนุษย์เต็ม ก็ไม่สนใจท้องของม้า	วัวเห็นแก่หญ้า ขี้ข้าเห็นแก่กิน
23	ผูกม้าด้วยเชือกเน่า	ไม้หลักปักขี้ควาย
24	ม้าดีให้ผู้ชายเลวขี่นี่	หนูตกถังข้าวสาร

25	วินิจฉัยม้าด้วยวิธีดูขน	ตาบอดคลำช้าง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

26	อย่ายิงม้าเพื่อฆ่ายุง	ฆ่าช้างเอางา
27	หนูกักตุนเกลือ	ดินพอกหางหมู
28	หนูตัวเดียวสะเทือนทั้งภูเขา	กระต่ายตื่นตูม
29	ลิงเอารสฝาดออกจากลูกพลับ	ไม่เห็นน้ำตัดกระบอก ไม่เห็นกระรอกโก่งหน้าไม้
30	ลิงจับพระจันทร์	ไม่รู้จักเสือเอาเรือเข้ามาจอด ไม่รู้จักมอดเอาไม้เข้ามาวาง
31	เหมือนกับกระต่ายหนี	ใส่ตีนหมา
32	ผู้ที่วิ่งไล่จับกระต่าย 2 ตัวจะจับกระต่ายไม่ได้เลยสักตัวเดียว	จับปลาสองมือ
33	เสือวิ่ง 1000 ลี้ หวงขน	ชาติเสือต้องไว้ลาย
34	ตัวแรคคูนถูกมนุษย์หลอก	เล่นกับหมา หมาเลียปาก
35	แกะทำตัวเหมือนเสือ	ลิงนั่งแป้น
36	ผู้ที่ไล่ตามกวางอย่าเสียดายกระต่าย	ฆ่าควายเสียดายพริก

ตารางที่ 4. ตารางแสดงชนิดของสัตว์ที่ใช้ในสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยมากที่สุด 5 อันดับ

อันดับ	ภาษาญี่ปุ่น		ภาษาไทย	
	ชนิดของสัตว์	จำนวนสำนวน	ชนิดของสัตว์	จำนวนสำนวน
1	ม้า	10	ช้าง / สุนัข	6
2	สุนัข	7	เสือ	5
3	แมว	6	ควาย	4
4	หนู	5	วัว / ปลา	3
5	วัว	4	กระต่าย / ลิง	2

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในสำนวนญี่ปุ่นมีการใช้คำที่เกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า แต่สำนวนไทยใช้สัตว์ต่างชนิดกัน สัตว์ที่คนญี่ปุ่นนิยมนำมาเปรียบเทียบมากที่สุดคือ ม้า ในขณะที่คนไทยนิยมใช้ช้างและสุนัขในการเปรียบเทียบ อาจกล่าวได้ว่าม้าเป็นสัตว์ที่ชาวญี่ปุ่นเลี้ยงไว้ใช้งานโดยเฉพาะใช้ในการแบกขนสัมภาระ และการเดินทางข้ามภูเขา ในขณะที่ช้างเป็นสัตว์ที่ชาวไทยเลี้ยงไว้ใช้แรงงาน เช่น ลากซุงและแบกขนสัมภาระ อีกทั้งในประเทศไทย ช้างถือเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ในการทำสงคราม การที่คนญี่ปุ่นและคนไทยนิยมใช้สัตว์ในการเทียบต่างชนิดกัน เพราะม้าเป็นสัตว์ในเขตอบอุ่น ส่วนช้างเป็นสัตว์ที่อยู่ในเขตร้อน ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องของความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ เช่นเดียวกับสัตว์ที่อยู่ในอันดับอื่นๆ รองลงไป

3. สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่สำนวนไทยไม่กล่าวถึงสัตว์สี่เท้า

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
噛み合う犬は呼び難し kami au inu wa yobigatashi เรียกหมาที่กัดกันอยู่ยากมาก	ก้มหน้าก้มตา

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>
ทำโดยตั้งใจ ทำโดยไม่มองดูสิ่งอื่น

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>
ตั้งใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยไม่สนใจอย่างอื่น

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>
ทำโดยตั้งใจ ทำโดยไม่สนใจอย่างอื่น

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>
“2 人の子供は**噛み合う犬は呼び難し**の如くゲームに夢中になってしまっている。お母さんが呼んでもぜんぜん気づかない。”

“futari no kodomo wa **kami au inu wa yobigatashi** no gotoku geemu ni muchuu ni natte shimatte iru. okaasan ga yondemo zenzen kizukanai.”

“เด็กสองคนติดเกมส์เหมือน **แยกหมากัดกันยากมาก** ไม่สนใจเสียงเรียกของแม่”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>
“นักเรียนควร **ก้มหน้าก้มตา** เรียน เรื่องรักๆ ใคร่ๆ ไม่ควรไปสนใจก่อน เพราะยังไม่ถึงวัย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
飼い犬に手を噛まれる kaiinu ni te o kamareru ถูกสุนัขที่เลี้ยงไว้กัดมือ	กินบนเรือนขี้บนหลังคา

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

เนรคุณ โดยทำให้ผู้มีพระคุณเดือดร้อนและเสียหาย

ความหมายในสำนวนไทย

เนรคุณ อกตัญญูต่อผู้มีพระคุณต่อตัวเอง ทั้งๆ ที่อาศัยเขาอยู่แล้วยังนำเรื่องเดือดร้อนมาให้เขาอีก

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

เนรคุณ หรืออกตัญญู ต่อผู้มีพระคุณ โดยทำให้เขาเดือดร้อน เสียหาย

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“彼は今まで一生懸命シンさんの面倒を見てきた。しかし悪党なシンさんは仲間を連れて彼の家に強盗に入った。こういうのを**飼い犬に手を噛まれる**と言う。”

“kare wa imamade isshoukenmei Shin san no mendou o mite kita. shikashi akutou na Shin san wa, nakama o tsurete kare no ie ni goutou ni haitta. kouiuno o **kaiinu ni te o kamareru** to iu.”

“เขาอุตส่าห์อุปการะช่วยเหลือนายสินมาตลอด แต่คนเลวอย่างนายสินกลับให้พวกมาปล้นบ้านเขา อย่างนี้เขาเรียกว่า **ถูกสุนัขที่เลี้ยงไว้กัดมือ**”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“เขาอุตส่าห์อุปการะช่วยเหลือนายสินมาตลอด แต่คนเลวอย่างนายสินกลับให้พวกมาปล้นบ้านเขา ทำไมเขาต้องมาเจอคนที่ **กินบนเรือนขี้บนหลังคา** แบบนี้ด้วยนะ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
吠える犬は打たれる hoeru inu wa utareru หมาเห่าถูกตี	ปลาหมอตายเพราะปาก

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่พูดพล่อยๆ จนการพูดนั้นเป็นอันตราย ทำให้ตัวเองได้รับเคราะห์เพราะปากของตน

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่พูดพล่อยๆ จนตนเองได้รับอันตรายจากคำพูดที่พูดออกไปโดยไม่คิด

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนที่พูดจาโดยไม่ทันคิดจนได้รับอันตรายหรือความเดือดร้อนจากคำพูดของตัวเอง

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“お前に忠告しとくよ。そのように適当に話をするのはもうやめた方がいい。話しをする度にいつも問題が起きるじゃないか。いつになったら懲りるんだよ。**吠える犬は打たれて**ばかりと言うが、まさしくお前そのものだ。”

“omae ni chuukoku shitokuyo. sono youni tekitou ni hanashi o suru nowa mou yameta hou ga ii. hanasi o suru tabi ni itsumo mondai ga okirujanaika. itu ni natta ra korirundayo. **hoeru inu wa utarete** bakari to iu ga, masashiku omae sonomono da.”

“อยากเตือนนายไว้ก่อนนะเพื่อน เลิกนิสัยพูดจาแบบไม่คิดของนายได้แล้ว พูดทีไรเกิดเรื่องทุกที เมื่อไรจะเข็ดนะ อย่างนายน่ะ **หมาเห่าถูกตี** แท้ๆ”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“อยู่ดีไม่ว่าดี ไปด่าลูกกำนันที่มีอิทธิพล ผลสุดท้ายโดนรุมเละเป็นโจ๊ก **ปลาหมอตายเพราะปาก** แท้ๆ จะด่าใครไม่ดูให้ดีๆ ก่อน”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
犬の蚤の噛み当て inu no nomi no kamiate หมาหาเห็บ	งมเข็มในมหาสมุทร

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ทำในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ หรือยากที่จะสำเร็จ

ความหมายในสำนวนไทย

ค้นหาสิ่งที่ยากจะพบ ทำสิ่งที่ยากจะสำเร็จ แต่ก็พยายามที่จะทำ ทั้งๆ ที่รู้ว่าจะสำเร็จได้ยาก

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ค้นหาสิ่งที่ยากจะค้นหาได้ ทำกิจที่สำเร็จได้ยาก

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“もしかして昨夜草むらに落とした小さなダイアを探そうとしてるの？ そんなの**犬の蚤の噛み当て**だよ。新しいのを買った方がいいと思うよ。”

“moshika shite sakuya kusamura ni otoshita chiisana daia o sagasou to shiteruno? sonnano **inu no nomi no kamiate** dayo. atarashii no o katta houga iito omouyo.”

“คุณคิดจะหาเพชรเม็ดเล็กๆ ที่ตกบนพื้นสนามหญ้าเมื่อคืน เหมือน **หมาหาเห็บ** แท้ๆ ผมว่ากว่าจะเจอ คุณไปซื้อเอาใหม่เถอะ”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“คุณคิดจะไปตามหาเพื่อนคนนั้นที่ประเทศลาว ทั้งๆ ที่คุณไม่รู้อะไรที่เกี่ยวกับเขาเลย จำได้แต่หน้าตา **งมเข็มในมหาสมุทร** แท้ๆ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
犬猿の仲 kenen no naka ความสัมพันธ์หมากับลิง	ไม้เบื่อไม้เมา

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>

ไม่ลงรอยกัน ขัดแย้งกันเป็นประจำ

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>

คนที่ไม่ชอบหน้ากันมาก่อน จึงขัดแย้งกันเสมอโดยไม่มีวันลงรอยกันได้

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>

ใช้เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของคนที่ไม่ค่อยลงรอยกัน จึงมักขัดแย้งกันอยู่เสมอ

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“この二人が一緒に仕事をするといつも喧嘩になってしまう。**犬猿の仲**と言うのを聞いたことあるだろ君も。一緒にはなれないコンビだ。”

“kono futari ga issho ni shigoto o suru to itsumo kenka ni natte shimau. **kenen no naka** to iu no o kiita koto arudaro kimi mo. issho niwa narenai konbi da.”

“สองคนนี้ทำงานด้วยกันทีไรทะเลาะกันทุกที อย่างที่เขาเรียกกันว่า **ความสัมพันธ์หมากับลิง** น่ะเธออยู่ด้วยกันไม่ได้หรอกคู่นี้”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

“เธออย่าให้สองคนนี้อยู่ด้วยกันล่ำพังนะ เดี๋ยวได้เกิดเรื่องแน่ เพราะเขาเป็น **ไม้เบื่อไม้เมา** กันมาก่อน เจอกันทีไรทะเลาะกันทุกที”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
陶犬瓦鶏 touken gakei เครื่องปั้นดินเผารูปหมากาไก่	กินลมกินแล้ง

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>
ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย ใช้การไม่ได้

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>
ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย เสียประโยชน์ไม่คุ้มกัน

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>
เสียเวลาเปล่า ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“何か問題が起きた時には、彼は**陶犬瓦鶏**のように何もしない。自分の事だけしか考えず、人を助けようとしない。”

“nanika mondai ga okita tokiniwa, kare wa **touken gakei** no youni nani mo shinai. jibun no koto dake shika kangaezu, hito o tasukeyou to shinai.”

“เวลาเกิดเรื่องขึ้นเขามักจะทำตัวเหมือน **เครื่องปั้นดินเผารูปหมากาไก่** ไม่คิดจะช่วยเหลือใครเลย นอกจากตัวเอง”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>
“เวลาที่คนอื่นเขาช่วยกันทำงาน คุณก็มัวแต่ยืน **กินลมกินแล้ง** ไม่ทำอะไรสักอย่าง ทำตัวไร้ประโยชน์จริงๆ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
眠っている犬は寝かせておけ nemutte iru inu wa nekasete oke อย่าปลุกหมานอนอยู่ให้ตื่น	กวนน้ำให้ขุ่น

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ไม่ควรทำเรื่องราวที่สงบอยู่แล้วให้เกิดความวุ่นวายหรือเกิดความเดือดร้อนขึ้นมา

ความหมายในสำนวนไทย

ทำเรื่องราวที่สงบสุขอยู่แล้วให้เกิดเรื่องราววุ่นวายขึ้นมา

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

เป็นสำนวนที่ใช้กล่าวเตือนให้ผู้ที่ต้องการจะทำสิ่งใดลงไป ต้องรอบคอบ ด้วยการดูสถานการณ์ก่อนว่าควรหรือไม่ควร ถ้าสถานการณ์สงบดีแล้วก็ไม่ควรทำให้มันวุ่นวายขึ้นมาอีก

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“どうして彼はこんなことをしたのだろう。せっかく取引先の会社が契約してくれたのに、やっかいな話しをいちいち持ち出してきてしまった。彼には**眠っている犬は寝かせておけ**と言ったのだが。これでは相手の会社は面白くないだろう。”

“doushite kare wa konna koto o shitano darou. sekkaku torihiki saki no kaisha ga keiyaku shite kureta noni, yakkai na hanasi o ichiichi mochidashite kite shimatta. kare niwa **nemutte iru inu wa nekasete oke** to ittanodaga. koredewa aite no kaisha wa omoshirokunai darou.”

“เขาทำอย่างนี้ทำไมนะ ทั้งๆ ที่บริษัทคู่ค้ายอมตกลงทำสัญญาด้วยแล้วแท้ๆ แต่เขากลับตั้งกฎกติกายุ่งๆ นั่นขึ้นมาอีก ผมเตือนเขาแล้วว่า **อย่าปลุกหมานอนอยู่ให้ตื่น** บริษัทคู่ค้าคงไม่พอใจแน่ๆ แบบนี้”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“คุณสมศักดิ์พูดอะไรไม่ได้ดูสถานการณ์เลยจริงๆ นะคุณ กว่าพวกเราจะควบคุมสถานการณ์เอาไว้ได้

ก็แทบแย่ ยังจะมาพูดให้เขาตีกันอีกรอบ อย่างนี้เขาเรียกว่า **กวนน้ำให้ขุ่น** ผมว่าคุณน่าจะอยู่เงียบๆ ดีกว่านะ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
寄ると触ると犬の喧嘩 yoru to sawaruto inu no kenka หมาใกล้หมาทะเลาะกัน	ขมิ้นกับปูน

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่ไม่ถูกกัน เมื่อพบกันก็มักจะชวนทะเลาะวิวาทกันทุกครั้งไป

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่ชอบวิวาทกันอยู่เสมอเมื่ออยู่ใกล้กัน ส่วนมากมักใช้เปรียบกับคู่หญิงชายที่ไม่ถูกกัน เมื่อมาพบกันก็จะทะเลาะกันเสมอ ทั้งๆ ที่จริงแล้วอาจจะรักกัน

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนที่ไม่ถูกกันเมื่อมาพบกันมาจึงมักทะเลาะวิวาทกัน

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“この 2 件の家は**寄ると触ると犬の喧嘩**。顔を合わせる度に問題がおこる。”

“kono ni ken no ie wa **yoru to sawaruto inu no kenka**. kao o awaseru tabi ni mondai ga okoru.”

“สองบ้านนี้เหมือน **หมาใกล้หมาทะเลาะกัน** เจอหน้ากันทีไรมีเรื่องทุกทีไป”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ยายเดือนกับนายดาวนี่ เจอหน้ากันไม่ได้จริงๆ เชียว ทะเลาะกันทุกทีอย่างนี้ใช่ไหมเธอ ที่เขาเรียกว่า **ขมิ้นกับปูน** แต่ดูๆ ไปเขาสองคนก็ดูเหมาะสมกันดีนะ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猫の前の鼠の昼寝 neko no mae no nezumi no hirune หนูนอนต่อหน้าแมวตอกกลางวัน	หน้าสิ่วหน้าขวาน

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

อยู่ในระยะอันตรายเพราะอีกฝ่ายกำลังโกรธ หรือตกอยู่ในเหตุการณ์วิกฤติ สภาวะคับขัน

ความหมายในสำนวนไทย

อยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่ออันตราย ตกอยู่ในสถานการณ์คับขัน

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

อยู่ในระยะอันตราย มีเหตุการณ์วิกฤติ

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“ねえ、今彼にちょっかいだしちゃダメだよ。誰かにムカっとしてるみたいだよ。もし今近づくと、**猫の前の鼠の昼寝**になっちゃうと思う。とばっちり食うよ。”

“nee, ima kare ni chokkai dashicha dame dayo. dareka ni mukatto shiteru mitai dayo. moshi ima chikazukuto, **neko no mae no nezumi no hirune** ni natchau to omou. tobacchiri kuuyo.”

“เธออย่าไปยุ่งกับเขาตอนนี้เลย ดูซิหน้าตาอย่างกับไปโกรธใครมา ถ้าไปยุ่งกับเขาตอนนี้ก็เหมือน **หนูนอนต่อหน้าแมวตอนกลางวัน** นั่นเหละ เขาระเบิดใส่เธอแน่”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“เธออย่ามาพูดเล่นตอนนี้นะสถานการณ์อยู่ในระหว่าง **หน้าสิ่วหน้าขวาน** ฉันนึกไม่ออกเลยว่าครูเรียกแม่ฉันมาพบเรื่องที่ฉันโดดเรียน หรือที่ไปต่อยไอ้เด็กหน้าจืดนั่น หรือไม่แน่ครูก็อาจพูดทั้งสองเรื่องเลยก็ได้ ฉันคงโดนไล่ออกแน่ๆ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猫の魚辞退 neko no uo jitai แมวปฏิเสธปลา	แล่นใบบนบก

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น
ทำสิ่งที่ไม่ใช่ธรรมชาติของสิ่งนั้น ทำสิ่งที่ยากจะทำได้

ความหมายในสำนวนไทย
คิดทำในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ต้องการสิ่งรู้ว่าไม่สามารถเกิดขึ้นจริงได้

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน
คิดทำสิ่งที่เป็นไปไม่ได้

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น
“どうしてあんな**猫の魚辞退**のようなマネしたの。本当は歌いたくてうずうずしてたんでしょ。マイク渡しても歌わないし。本当おもしろい人ね。”
“doushite anna **neko no uo jitai** no youna mane shitano. hontou wa utaitakkute uzuuzu shitetan desho. maiku watashite mo utawanaishi. honto omoshiroi hitone.”
“นี่เธอทำไมทำตัวเป็น **แมวปฏิเสธปลา** อย่างนั้นล่ะ ฉันรู้นะว่าเธออยากร้องเพลงมาก แต่พอเขาส่งไมค์มาให้เธอกลับไม่ร้อง ตลกจริงๆ นะเธอน่ะ”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย
“นี่เธออย่าคิดที่จะ **แล่นใบบนบก** เลย การที่เธอคิดจะเอาดอกทิวลิปมาปลูกหลังบ้านคู่กับดอกดาวเรืองของเธอน่ะ มันคงจะออกดอกให้เธอได้ดูอยู่หรอก อากาศร้อนแทบตายแบบนี้”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猫は禿げても猫 neko wa hagete mo neko แมวหัวล้านก็ยังเป็นแมว	เชื้อไม่ทิ้งแถว

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

การเป็นไปตามเผ่าพันธุ์ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมไม่ได้

ความหมายในสำนวนไทย

ลูกหลานมักจะมีอะไรที่คล้ายคลึงพ่อแม่หรือบรรพบุรุษ สำนวนนี้ใช้ได้ทั้งในความหมายที่ดีและไม่ดี

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ลักษณะนิสัยมักจะมีการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ จึงทำให้มีนิสัยที่ดูคล้ายคลึงกันกับบรรพบุรุษ

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“本当に**猫は禿げても猫**だ。私の学校で言語を教えている先生の息子さんは、アメリカ留学の奨学金試験に受かった。”

“hontou ni **neko wa hagete mo neko** da. watashi no gakkou de gengo o oshiete iru sensei no musuko san wa, amerika ryuugaku no shougakukin shiken ni ukatta.”

“**แมวหัวล้านก็ยังเป็นแมว** จริงๆ เลย ลูกชายของอาจารย์สอนภาษาที่โรงเรียนฉัน สอบชิงทุนไปเรียนต่ออเมริกาได้”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“พ่อกับแม่ของเขาเป็นถึงด็อกเตอร์ทั้งคู่ แล้วลูกของเขาจะมาโง่กว่าลูกของเราได้ยังไง ผมเชื่อว่ายังไง **เชื้อไม่ทิ้งแถว** หรอก เลิกหวังว่าจะให้ลูกเราไปเก่งกว่าลูกเขาเสียเถอะนะคุณ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猫を追うより魚をのけよ neko o ouyori sakana o nokeyo ไม่ตากปลาดีกว่าไล่ตามแมว	ตัดไฟต้นลม

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ตัดต้นเหตุเพื่อไม่ให้เหตุการณ์ลุกลามต่อไป

ความหมายในสำนวนไทย

ควรยับยั้งหรือระงับเหตุการณ์ก่อนที่จะบานปลายร้ายแรงหรือเรื่องราวจะใหญ่โต

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ระงับต้นเหตุก่อนที่จะบานปลายไปเป็นเรื่องใหญ่

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“村長は村の人達を連れて林に草を刈りに行った。**猫を追うより魚をのけよ**と言うように、乾季に多い火事を防止するためだ。”

“sonchou wa mura no hitotachi o tsurete kusa o kari ni itta. **neko o ouyori sakana o nokeyo** to iu youni kanki ni ooi kaji o boushi suru tama da.”

“ผู้ใหญ่บ้านพาชาวบ้านไปถางหญ้าที่ชายป่าป้องกันไฟป่าในหน้าแล้ง เป็นการ **ไม่ตากปลาดีกว่าไล่ตามแมว**”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ฉันเห็นลูกชายเธอชอบไปคุยกับเด็กเกเรกลุ่มนั้นบ่อยๆ มันเอาหมดทั้งเหล้า บุหรี ทางที่ดีเธอต้อง **ตัดไฟแต่ต้นลม** อย่าให้ลูกไปสุงสิงกับเด็กกลุ่มนั้นอีกเลย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
たくらだ猫の隣歩き takurada neko no tonari aruki แมวโง่เข้าบ้านข้างๆ	ผงเข้าตาตัวเอง

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>

การลุ่มหลงหรือหลงผิด ทำอะไรลงไปโดยขาดการพิจารณาไปชั่วครู่ เพราะขาดการชี้นำ

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>

เมื่อปัญหาหรือความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นเราช่วยแก้ไขให้เขาได้ แต่เมื่อเกิดขึ้นกับเรากลับแก้ไม่ได้

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>

ขาดสติทำให้แก้ปัญหาให้ตัวเองไม่ได้ ช่วยตัวเองไม่ได้

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“なんて私は愚かなのだろう。自分自身の問題は**たくらだ猫の隣歩き**のように解決出来なく、どうしたらよいかわからない。他人の問題なら解決出来るのだが。”

“nante watashi wa oroka nano darou. jibun jishin no mondai wa **takurada neko no tonari aruki** no youni kaiketsu dekinaku, doushitara yoika wakaranai. tanin no mondai nara kaiketsu dekiru no daga.”

“ฉันนี่โง่จริงๆ พอเจอปัญหาแล้วกลับเป็น **แมวโง่เข้าบ้านข้างๆ** ไม่รู้จะทำอย่างไรดี ทีปัญหาของคนอื่นน่ะกลับแก้ได้”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

“เวลาคนอื่นเดือดร้อนเที่ยวช่วยคนอื่นเขาไปทั่ว แต่พอถึงตาตัวเองบ้างล่ะ กลับ **ผงเข้าตาตัวเอง** เขี่ยไม่ออกเสียนี่”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
三年になる鼠を今年生まれの猫子が捕らえる sannen ni naru nezumi o kotoshi umare no nekogo ga toraeru ลูกแมวเพิ่งเกิดจับหนูอายุ 3 ปีได้	มะนาวกลมเกลี้ยงไม่มีใครกลึง

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนฉลาดมีไหวพริบที่ไม่ต้องมีใครสอน

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่มีปฏิภาณไหวพริบตามธรรมชาติไม่ต้องมีใครสอน

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

คนที่มีความฉลาดมีปฏิภาณไหวพริบเป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องมีใครสอนหรือแนะนำ

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“お前は本当に出来るヤツだな。**三年になる鼠を今年 生まれの猫子が捕らえる**ようだよ。俺なんか死ぬほど本読んで勉強したのに、お前のように調子悪くて何日も家で寝ていたヤツの方が俺より試験の点数が良いとは。”

“omae wa hontou ni dekiru yatsu dana. **sannen ni naru nezumi o kotoshi umare no nekogo ga toraeru** youdayo. ore nanka shinu hodo hon yonde benkyou shita noni, omae no youni choushi warukute nannichi mo ie de neteita yatsu no houga ore yori shiken no tensuu ga yoitowa.”

“เธอนี่เก่งจริงๆ เหมือน **ลูกแมวเพิ่งเกิดจับหนูอายุ 3 ปีได้** ขนาดฉันตั้งใจอ่านหนังสือแทบตาย แต่เธอน่ะนอนป่วยอยู่บ้านตั้งหลายวัน เธอยังได้คะแนนดีกว่าฉัน”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“เธอเป็น **มะนาวกลมเกลี้ยงไม่มีใครกลึง** จริงๆ ไม่ต้องกวดวิชาเหมือนคนอื่นๆ ก็ยังสอบได้คะแนนดีเยี่ยม”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
牛の歩みも千里 ushi no ayumi mo senri เดินอย่างวัวก็ถึง 1000 ลี้	เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>
ทำอย่างช้าๆ ก็สำเร็จได้เหมือนกัน

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>
เก็บสิ่งที่มีค่าน้อยแต่อยู่ใกล้ตัว หรือหาได้ง่ายจนเพิ่มพูนขึ้นมากมายนำมาใช้ประโยชน์หรือลงทุนใหญ่ๆ ได้

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>
ค่อยๆ เก็บสะสมของที่มีค่าน้อยให้เพิ่มพูนขึ้นจนมารวมกันแล้วมีค่ามาก

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>
“ある女の子が一人、自らの夢のために毎日コツコツ皿洗いの仕事をしてお金をためている。そう長くないうちに**牛の歩みも千里**のごとく夢を実現させるだろう。”

“aru onnanoko ga hitori, mizukara no yume no tame ni mainichi kotsukotsu sara arai no shigoto o shite okane o tamete iru. sou nagaku nai uchi ni **ushi no ayumi mo senri** no gotoku yume o jitsugen saseru darou.”

“เด็กหญิงคนหนึ่ง รับจ้างล้างจานทุกๆ วัน เพื่อที่จะเก็บเงินไปทำตามฝัน ไม่นานเธอก็ทำฝันของเธอได้สำเร็จเหมือน **เดินอย่างวัวก็ถึง** 1000 **ลี้**”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>
“เด็กหญิงคนหนึ่ง รับจ้างล้างจานทุกๆ วัน เธอเพียร **เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน** เพื่อจะทำความฝันที่จะเปิด

ร้านขายอาหารของตัวเองให้ได้”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
牛は牛連れ ushi wa ushi zure วัวย่อมอยู่กับวัว	เคียงบ่าเคียงไหล่

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

บุคคลที่เท่าเทียมกันในหน้าที่และการงาน บุคคลที่มีความสนิทกันไม่แยกห่างจากกัน แม้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะต้องเกิดเหตุร้ายแรงปานใดก็ตาม

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่ร่วมต่อสู้ หรือทำงานร่วมพร้อมเพรียงกัน อยู่เคียงข้างกันไม่ทิ้งกันไปไหน

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

การมีฐานะทัดเทียมกันหรืออยู่ในระดับเดียวกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุข หรือร่วมเป็นร่วมตายด้วยกัน

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

昔の戦士は戦場で**牛は牛連れ**のように戦った。一丸になって勝つまで戦った。

mukashi no senshi wa senjyou de **ushi wa ushizure** no youni tatakatta. ichigan ni natte katsu made tatakatta.

นักรบในสมัยก่อนจะสู้แบบ **วัวย่อมอยู่กับวัว** ในสมรภูมิรบ ร่วมกันรบจนกว่าฝ่ายตนจะได้ชัยชนะ

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

นักรบในสมัยก่อนจะ **เคียงบ่าเคียงไหล่** ยืนหยัดต่อสู้ในสมรภูมิรบจนกว่าฝ่ายตนจะได้ชัยชนะ

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
牛売って馬を買う ushi utte uma o kau ขายวัว ซื้อม้า	ใกล้เกลือกินด่าง

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

อยู่ใกล้สิ่งที่มีประโยชน์แต่กลับไม่ได้รับประโยชน์จากสิ่งนั้น อยู่ใกล้ผู้รู้แต่กลับไม่ได้ช่วยให้ฉลาดขึ้น

ความหมายในสำนวนไทย

มองข้ามหรือไม่รู้ค่าของดีที่อยู่ใกล้ตัว ซึ่งจะมีประโยชน์แก่ตน กลับไปแสวงหาสิ่งอื่นที่ด้อยกว่า

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

อยู่ใกล้ของดีมีประโยชน์ แต่กลับไม่รู้จักใช้สิ่งนั้นให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“お父さん、**牛売って馬を買う**ようなことはやめなよ。うちにはおいしいマンゴの実がたくさんなる木があるのだから。市場に行って買うことないよ。”

“otousan, **ushi utte uma o kau** youna koto wa yamenayo. uchi niwa oishii mango no mi ga takusan naru ki ga aruno dakara. ichiba ni itte kau koto naiyo.”

“พ่อจ๋า อย่า **ขายวัว ซื้อม้า** ซิจ๊ะ บ้านเรามีต้นมะม่วงออกลูกดกมากมาย ยังจะไปซื้อมะม่วงในตลาดกินอีก”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“พ่อจ๋า อย่า **ใกล้เกลือกินด่าง** ซิจ๊ะ บ้านเรามีต้นมะม่วงออกลูกดกมากมาย ยังจะไปซื้อมะม่วงในตลาดที่เขาขายแพงๆ มากินอีก”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
馬を得て鞭を失う uma o ete muchi o ushinau ได้ม้าแต่เสียไม้เรียว	กว่าถั่วจะสุกงาก็ไหม้

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ทำการช้าไป ไม่ทันการจนเกิดความเสียหาย หรือเสียประโยชน์

ความหมายในสำนวนไทย

กระทำสิ่งใดพร้อมๆ กันทั้งสองอย่างจะต้องทำอย่างรอบคอบที่สุด ไม่อย่างนั้นอาจเกิดผลเสียแก่อีกหนึ่งได้

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ลักษณะของการทำงานที่ผู้ทำลังเลใจทำให้แก้ไขปัญหาได้ไม่ทันท่วงที เมื่อได้อย่างหนึ่งแต่ต้องเสียอีกอย่างหนึ่งไป

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“この上司は**馬を得て鞭を失う**ようなぐずぐずした指示をしてくるので、その仕事が片付くころには次の仕事は間に合わなくなってしまうだろう。”

“kono jyoushi wa **uma o ete muchi o ushinau** youna guzuguzu shita shiji o shitekuru node, sono shigoto ga katazuku koro niwa tsugi no shigoto wa maniawanaku natte shimau darou.”

“หัวหน้างานคนนี้สั่งการเหมือน **ได้ม้าแต่เสียไม้เรียว** กว่างานเก่าจะเสร็จงานใหม่เข้ามาก็ทำไม่ทันแล้ว”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ผมสั่งให้คุณทำงานนี้ด่วนที่สุด แล้วคุณจะยังมัวรีรออะไรอยู่อีกเล่า อย่างนี้ **กว่าถั่วจะสุกงาก็ไหม้** กันพอดี”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
どこの馬の骨かわからない doko no uma no hone ka wakaranai ไม่รู้ที่มาของกระดูกม้า	ไม่รู้จักหัวนอนปลายตีน

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ไม่รู้ความเป็นมา พื้นเพ ของวงศ์สกุล

ความหมายในสำนวนไทย

ไม่รู้ความเป็นมาหรือพื้นเพเดิม

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ไม่รู้จักดีพอ ไม่รู้พื้นเพหรือความเป็นมา

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“ある貴婦人の家では、お手伝いさんに**どこの馬の骨かわからない**人を雇った。そのうちそのお手伝いさんが仲間を連れてきて盗みをしでかした。しかしそのお手伝いさんに関する情報は何も知らなく、探すことは難しだろう。”

“aru kifujin no ie dewa, otetsudai san ni **doko no uma no hone ka wakaranai** hito o yatotta. sonouchi sono otetsudai san ga nakama o tsurete kite nusumi o shidekashita. shikashi sono otetsudai san ni kansuru jyouhou wa nanimo shiranaku, sagasu koto wa muzukashii darou.”

“คุณนายบ้านนั้น รับสาวใช้คนใหม่เข้ามาทำงานบ้านแบบ **ไม่รู้ที่มาของกระดูกม้า** ไม่นานสาวใช้ตัวแสบก็พาพวกมาปล้นบ้านของเธอ พอจะตามจับก็ยากอีก เพราะคุณนายไม่รู้อะไรเกี่ยวกับสาวใช้ของเธอเลย”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“พี่สะใภ้ของฉันรับคนงานต่างจังหวัดเข้ามาทำงาน แล้วคนงานคนนั้นมันก็พาพรรคพวกของมันมายก

เค้าตอนเราไม่อยู่ จะไปตามจับที่ไหนก็ยาก เพราะเรา **ไม่รู้จักหัวนอนปลายตีน** เขาเลย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
死に馬が屁をこく shini uma ga he o koku ม้าที่ตายแล้วตด	ราชรถมาเกย

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>

โชค ลาภ หรือยศตำแหน่งมาถึงโดยไม่รู้ตัว

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>

โชค ลาภ หรือยศตำแหน่งที่มาถึงโดยไม่รู้ตัว

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>

ได้โชคลาภมาโดยไม่คาดคิด ใช้ในกรณีที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีบุญวาสนา มีโชคดีมาถึงเองโดยไม่ทันรู้ตัว

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“市場にいるその障害を持った男性は、**死に馬が屁をこく**ような信じられない人生を歩んでいる。宝くじの一等に当たったのだ。”

“ichiba ni iru sono shougai o motta dansei wa **shini uma ga he o koku** youna shinji rarenai jinsei o ayunde iru. takarakuji no ittou ni atatta noda.”

“ชายพิการที่อาศัยอยู่ท้ายตลาดมีชีวิตอยู่เหมือน **ม้าที่ตายแล้วตด** เมื่อเขาถูกสลากกินแบ่งรัฐบาลรางวัลที่ 1”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

“ชายพิการที่อาศัยอยู่ท้ายตลาดอยู่ดีๆ ก็มี **ราชรถมาเกย** เมื่อเขาถูกรางวัลที่ 1 ได้เงินรางวัลกว่า 30 ล้านบาท”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
見猿聞か猿言わ猿 mizaru kikazaru iwazaru ลิงไม่มอง ไม่ฟัง ไม่พูด	กู่ไม่กลับ

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ไม่ฟังคำทัดทาน ห้ามไม่อยู่ ไม่สนใจสิ่งใดทั้งสิ้น

ความหมายในสำนวนไทย

ไม่ฟังสิ่งใดทั้งสิ้น ห้ามไม่อยู่ ยากที่จะทำให้กลับเป็นเหมือนเดิม ส่วนใหญ่มักใช้กับการกระทำในทางที่ไม่ดี

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ห้ามไม่อยู่ ห้ามไม่ฟัง ไม่ฟังใครทัดทาน

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“あそこの家の娘は、お母さんと喧嘩をすると反抗的な態度をとってしまう。周りの目もまったく気にせず、**見猿聞か猿言わ猿**だ。”

“asoko no ie no musume wa okaasan to kenka o suru to hankou teki na taido o totte shimau. mawari no me mo mattaku kinisezu, **mizaru kikazaru iwazaru** da.”

“ลูกสาวบ้านนั้น เวลาทะเลาะกับแม่เธอก็มักจะแสดงท่าทางก้าวร้าวออกมา โดยไม่สนใจใครทั้งสิ้น ทำตัวเป็น **ลิงไม่มอง ไม่ฟัง ไม่พูด** นิสัยไม่ดีเลยจริงๆ”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ลูกชายบ้านนั้นคง **กู่ไม่กลับ** แล้วล่ะเธอ ใจแตกเที่ยวกลางคืนทุกคืน ไม่เป็นอันเล่าอันเรียน”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
猿の空虱 saru no sora jirami จับเหาของลิง	เถรส่องบาตร

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>

คนที่ทำตามผู้อื่น โดยที่ตนไม่ทันยั้งคิดถึงสาเหตุของสิ่งที่ตนจะทำตามเขา

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>

คนที่ชอบทำตามคนอื่นเพราะกระแสชักนำ โดยที่ตนไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ ไม่รู้สาเหตุ ไม่รู้เหตุผลในสิ่งที่ตนทำ

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>

คนที่ทำตามคนอื่นโดยที่ตนขาดความรู้ในเรื่องที่ทำ ทำตามเพราะหลงกระแสชักนำ

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“その男の行動は**猿の空虱**か。何のデモかも知らずに行進の後をつけていった。”

“sono otoko no koudou wa **saru no sora jirami** ka. nan no demo kamo shirazu ni koushin no ato o tsukete itta.”

“ชายคนนั้นเหมือนกำลัง **จับเหาของลิง** เขาเดินตามกลุ่มประท้วงกลุ่มนั้นไป โดยไม่รู้ด้วยซ้ำว่าคนกลุ่มนั้นจริงๆ แล้วมีจุดประสงค์อะไร”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

“ถ้าเธอคิดจะทำตัวเป็น **เถรส่องบาตร** ด้วยการกินมังสวิรัติเพียงเพราะเห็นคนอื่นเขาทำกันแล้วอยากจะทำตามบ้าง ฉันว่ามันดูไร้เหตุผลมากเลยนะ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
利口の猿が手を焼く rikou no saru ga te o yaku ลิงฉลาดประมาท	เกี่ยวแฝกมุงป่า

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่ทำสิ่งต่างๆ เกินความสามารถของตน เพราะไม่ระวังหรือประมาท

ความหมายในสำนวนไทย

ทำสิ่งต่างๆ ที่เกินความสามารถของตน

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ไม่คิดให้รอบคอบ จึงประมาทที่จะทำสิ่งต่างๆ โดยเกินกำลังความสามารถของตน งานการนั้นจึงไม่สำเร็จ

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“この会社は**利口の猿が手を焼く**ような状態だ。機器が足りないのを知っていながら取引会社と契約してしまい、最終的に間に合わない状態である。”

“kono kaisha wa **rikou no saru ga te o yaku** youna jyoutai da. kiki ga tarinai no o shitte inagara torihiki kaisha to keiyaku shiteshimai, saishuuteki ni maniawanai jyoutai de aru.”

“บริษัทนี้กำลังอยู่ในสถานการณ์ **ลิงฉลาดประมาท** เพราะตกลงรับทำสินค้าให้บริษัทคู่ค้า ทั้งที่รู้ว่าเครื่องจักรมีกำลังไม่พอ สุดท้ายก็ผลิตไม่ทัน”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“บริษัทคุณ **เกี่ยวแฝกมุงป่า** รับงานเกินตัวไปทั้งที่รู้ว่าคนงานไม่พอ คุณก็ยังจะรับปากผม แล้วก็ทำงานไม่ทันเวลาผมผิดหวังจริงๆ เลย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
木を離れたる猿 ki o hanare taru saru ลิงที่ห่างจากต้นไม้	หมดเขี้ยวหมดงา

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ไร้ความสามารถเพราะขาดการฝึกฝน จึงไม่มีผู้เชื่อถืออีก วางมือจากสิ่งที่ตนชำนาญ

ความหมายในสำนวนไทย

หมดอำนาจวาสนา สิ้นฤทธิ์

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

สิ้นฤทธิ์ หมดอำนาจวาสนา

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“権力を持ったことのある人が、**木を離れたる猿**のように力を失った場合には、引き下がることを知るべきであろう。”

“kenryoku o motta koto no aru hito ga, **ki o hanare taru saru** no youni chikara o ushinatta baai niwa, hikisagaru koto o shiru beki de aru.”

“ผู้ที่เคยมีอำนาจล้นพ้นอยู่ในมือ เมื่อถึงเวลาที่เป็น **ลิงที่ห่างจากต้นไม้** ก็ต้องถอยกันบ้างละ”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“ผู้ที่เคยมีอำนาจล้นพ้นอยู่ในมือ เมื่อถึงเวลาที่ **หมดเขี้ยวหมดงา** เมื่อไร ก็ต้องยอมให้คนรุ่นหลังขึ้นมาแทนบ้างละ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
年劫の兎 nengou no usagi กระต่ายอาวุโส	แปดเหลี่ยมแปดคม

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนที่มีนิสัยกระล่อนปลิ้นปล้อนโกหก หลอกลวงฉ้อโกงผู้อื่นเพื่อนำผลประโยชน์จากผู้อื่นมาเป็นของตนเองจนเคยตัว

ความหมายในสำนวนไทย

คนที่มีเล่ห์เหลี่ยมสารพัด มีเล่ห์เหลี่ยมรอบตัว ใช้เล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงผู้อื่น

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ผู้ที่มีเล่ห์เหลี่ยมกลลวงมาก ใช้เล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงผู้อื่น

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“いったいいつまで**年劫の兎**のように威張っているんだい君は。その頭脳で人を騙せるのもそう長くはないよ。そのうちそのずるさに気づく人が出てくるぞ。”

“ittai itsumade **nengou no usagi** no youni ibatte irundai kimiwa. sono zunou de hito o damaseru nomo sou nagaku wa naiyo. sonouchi sono zurusa ni kizuku hito ga dete kuruzo.”

“นายจะทำตัวเป็น **กระต่ายอาวุโส** ไปอีกนานแค่ไหนนะ เพราะการที่นายเอาความฉลาดของนายมาฉ้อโกงคนอื่นแบบนี้น่ะยังไงนายก็ทำไปได้อีกไม่นานหรอกนะ สักวันเขาก็ต้องตามเล่ห์เหลี่ยมของนายทัน”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“คนที่จะเป็นหัวโจกของคนอื่นได้ต้องเป็นคน **แปดเหลี่ยมแปดคม** ถึงจะทำให้กลุ่มของตนอยู่รอดได้ เพราะถ้าหัวหน้าไม่ทันเกมคนอื่นก็จบเห่กันพอดี”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
兎の昼寝 usagi no hirune กระต่ายนอนกลางวัน	พลั้งปากเสียศีล พลั้งตีนตกต้นไม้

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

พูดหรือทำอะไรโดยไม่ระมัดระวังย่อมก่อให้เกิดความเสียหาย

ความหมายในสำนวนไทย

พูดหรือทำอะไรโดยไม่ทันคิด(ระมัดระวัง)ย่อมก่อให้เกิดความเสียหาย

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ให้ระมัดระวังคำพูด ก่อนจะพูดหรือรับปากกับใครควรคิดไตร่ตรองเสียก่อน เพราะจะทำให้เกิดความเสียหายตามมา

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“**兎の昼寝**のように油断している人は、その行動から色々な障害が生じる。”

“**usagi no hirune** no youni yudan shite iru hito wa, sono koudou kara iroiro na shougai ga shoujiru.”

“คนที่ทำตัวเป็น **กระต่ายนอนกลางวัน** มักจะนำภัยมาถึงตนอยู่เสมอ เพราะการกระทำของตนเอง”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“จะทำอะไรคุณต้องคิดให้รอบคอบ โบราณเขาก็ว่าไว้แล้วว่า **พลั้งปากเสียศีล พลั้งตีนตกต้นไม้** ไม่อย่างนั้นตัวคุณเองนั่นแหละที่จะเดือดร้อน”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
虎穴に入らずんば虎子を得ず koketsu ni irazunba koji o ezu ถ้าไม่เข้าถ้ำเสือ ไม่ได้ลูกเสือ	ข้ามน้ำข้ามทะเล ข้ามน้ำข้ามท่า

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

ต้องฟันฝ่าอุปสรรคและความยากลำบากต่างๆ กว่าจะประสบผลสำเร็จ

ความหมายในสำนวนไทย

ฟันฝ่าอุปสรรคอย่างมากกว่าจะประสบความสำเร็จ

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ฟันฝ่าอุปสรรคและความยากลำบากมากมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“現在裕福な投資家は、**虎穴に入らずんば虎子を得ず**のごとく生きてきた人だ。そうでなければ、あのように豊かな生活は出来ない。”

“genzai yuufuku na toushika wa, **koketsu ni irazunba koji o ezu** no gotoku ikite kita hito da. soude nakereba, ano youni yutakata seikatsu wa dekinai.”

“คนที่มั่งมีมั่งคั่งในปัจจุบันเขาถือว่าถ้า **ไม่เข้าถ้ำเสือก็ไม่ได้ลูกเสือ** ไม่เช่นนั้นก็คงจะไม่มีกินสุขสบายอยู่ได้อย่างทุกวันนี้”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“กว่าผมจะมาประสบความสำเร็จดังเช่นทุกวันนี้ มันไม่ใช่เรื่องง่ายเลยนะคุณ ผมต้องต่อสู้กับอะไรต่ออะไรมากมายเรียกว่า **ข้ามน้ำข้ามทะเล ข้ามน้ำข้ามท่า** เชียวล่ะคุณ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
虎の鬚を拈る tora no hige o hineru กระตุกหนวดเสือ	จับงูข้างหาง

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>
กระทำสิ่งที่มีแต่จะเกิดอันตรายขึ้นได้ทุกเมื่อ

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>
ล้อเล่นกับอันตราย ทำสิ่งที่หมิ่นเหม่ต่ออันตราย

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>
ทำสิ่งที่เสี่ยงต่ออันตราย

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“どうして君はあんな人を相手にするのかな。あういう人は確かにさそうに見える時もある。しかし君に害を加えることだってあるんだよ。**虎の鬚を拈る**ことはやめたほうがいいね。危ないよ。”

“doushite kimi wa anna hito o aite ni surunokana. auiu hito wa tashikani yosasou ni mieru toki mo aru. shikashi kimi ni gai o kuwaeru koto datte arundayo. **tora no hige o hineru** koto wa yameta houga iine. abunaiyo.”

“ทำไมคุณต้องไปยุ่งกับคนบ้าคนนั้นด้วยนะ คุณก็รู้ว่าคนบ้าเอาแน่เอานอนอะไรด้วยไม่ได้ วันดีคืนดีเขาอาจะทำร้ายคุณเข้าก็ได้ อย่าคิด **กระตุกหนวดเสือ** เชียวนะคุณ อันตรายที่สุดเลย”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

“ทำไมเธอถึงชอบใส่เครื่องประดับที่มีราคาแพงๆ เวลาเดินเข้าซอยตอนดึกๆ นะ มันอันตราย พวกติดยาในซอยบ้านเธอก็ยิ่งเยอะๆ อยู่ ถูกปล้นฆ่าขึ้นมาจะว่ายังไง ชอบ **จับงูข้างหาง** นักนะเธอ”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
家を破る鼠は家から出る ie o yaburu nezumi wa ie kara deru หนูที่ทำลายบ้าน ออกมาจากบ้านนั้น	เกลือเป็นหนอน

ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น

คนใกล้ชิดคิดทรยศ

ความหมายในสำนวนไทย

คนในครอบครัวคิดทรยศ

ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ใช้เปรียบเทียบกับหมู่คณะที่ได้รับความเสียหายเดือดร้อน วุ่นวาย แตกความสามัคคี เพราะมีคนในกลุ่มคิดทรยศ

ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น

“昔、戦争で負ける側は**家を破る鼠は家から出る**ように、身内に問題があることが多かった。それによって情報が漏れ、相手側が作戦を作りやすいのだ。”

“mukashi, sensou de makeru gawa wa **ie o yaburu nezumi wa ie kara deru** youni, miuchi ni mondai ga arukoto ga ookatta. soreni yotte jyouhou ga more, aite gawa ga sakusen o tsukuri yasuinoda.”

“ในสมัยโบราณ ฝ่ายที่แพ้สงครามส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจาก **หนูที่ทำลายบ้าน ออกมาจากบ้านนั้น** ทำให้ฝ่ายตรงข้ามรู้ลู่ทางทำลาย”

ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

“พรรคฝ่ายค้านไม่สามารถจะรวมกันติด เพราะมีลูกพรรคบางคนไปเข้ากับฝ่ายรัฐบาล ทำให้ไม่สามารถเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจได้ นี่แหละเขาว่า **เกลือเป็นหนอน**”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
狐を馬に乗せたよう kitsune o uma ni nosetayou ให้สุนัขจิ้งจอกขี่ม้า	จับปูใส่กระด้ง

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>
ควบคุมให้อยู่ในระเบียบได้ยาก ไม่เชื่อฟังคำสั่ง

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>
ยากที่จะทำให้อยู่นิ่งๆ ได้

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>
วุ่นวายไม่มีระเบียบ ควบคุมให้อยู่ในระเบียบได้ยากมาก

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“幼稚園の先生の仕事というは、**狐を馬に乗せるよう**なものだと私は思う。いたずらっ子達を静かにさせるのは大変だ。”

“youchien no sensei no shigoto toiu nowa, **kitsune o uma ni noseruyou** namono dato watashi wa omou. itazurakko tachi o shizuka ni saseru nowa taihenda.”

“ฉันว่านะ การเป็นครูสอนเด็กอนุบาลก็เหมือนกับการ **ให้สุนัขจิ้งจอกขี่ม้า** นั่นแหละ ยากนักที่จะทำให้เด็กซนๆ อยู่นิ่งสงบได้”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>
“นักเรียนชั้นอนุบาลแต่ละคนซนทั้งนั้น ยังกับ **จับปูใส่กระด้ง** ครูเลยต้องเหนื่อยหน่อย”

สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
捕らぬ狸の皮算用 toranu tanuki no kawa zanyou ตีราคาหนังตัวแรคคูนที่ยังไม่ได้จับ	ดีดลูกคิดรางแก้ว

<u>ความหมายในสำนวนญี่ปุ่น</u>

คิดถึงประโยชน์ของตนเองอย่างเดียว ทำอะไรด้วยความใจร้อน

<u>ความหมายในสำนวนไทย</u>

คิดถึงผลที่จะได้ทางเดียว

<u>ความหมายที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน</u>

คิดเอากำไร ไม่ยอมเสียเปรียบ

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนญี่ปุ่น</u>

“あの商人は**捕らぬ狸の皮算用**のような性格をしている。他よりかなり高く物を売っている。”

“ano shounin wa **toranu tanuki no kawa zanyou** no youna seikaku o shiteiru. hoka yori kanari takaku mono o utteiru.”

“พ่อค้าคนนั้นมีนิสัย **ตีราคาหนังแรคคูนที่ยังไม่ได้จับ** ขายสินค้าในร้านของตนแพงกว่าร้านอื่นมาก”

<u>ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย</u>

“ถ้าเขายังไม่เลิกนิสัย **ดีดลูกคิดรางแก้ว** แบบนี้นะ ฉันคนหนึ่งล่ะที่ไม่ขอร่วมลงทุนกับเขาแน่ๆ คนจะเป็นหุ้นส่วนกันมันต้องแฟร์ๆ ไม่ใช่เห็นแก่ตัว คิดแต่ผลประโยชน์ของตัวเองฝ่ายเดียวแบบที่เขาเป็นอยู่นี้”

จากการเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่ที่ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวคำสัตว์สี่เท้า ในขณะที่สำนวนญี่ปุ่นกล่าวถึงสัตว์สี่เท้า สำนวนประเภทนี้

มีจำนวน 31 สำนวนดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5. ตารางแสดงสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่สำนวนไทยไม่กล่าวถึงสัตว์สี่เท้า

	สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
1	เรียกหมาที่กัดกันอยู่ยากมาก	ก้มหน้าก้มตา
2	ถูกสุนัขที่เลี้ยงไว้กัดมือ	กินบนเรือนขี้บนหลังคา
3	หมาเห่าถูกตี	ปลาหมอตายเพราะปาก
4	หมาหาเห็บ	งมเข็มในมหาสมุทร
5	ความสัมพันธ์หมากับลิง	ไม้เบื่อไม้เมา
6	เครื่องปั้นดินเผารูปหมากาไก่	กินลมกินแล้ง
7	อย่าปลุกหมานอนอยู่ให้ตื่น	กวนน้ำให้ขุ่น
8	หมาใกล้หมาทะเลาะกัน	ขมิ้นกับปูน
9	หนูนอนต่อหน้าแมวตอนกลางวัน	หน้าสิ่วหน้าขวาน
10	แมวปฏิเสธปลา	แล่นใบบนบก
11	แมวหัวล้านก็ยังเป็นแมว	เชื้อไม่ทิ้งแถว
12	ไม่ตากปลาดีกว่าไล่ตามแมว	ตัดไฟต้นลม
13	แมวโง่เข้าบ้านข้างๆ	ผงเข้าตาตัวเอง
14	ลูกแมวเพิ่งเกิดจับหนูอายุ 3 ปีได้	มะนาวกลมเกลี้ยงไม่มีใครกลึง
15	เดินอย่างวัวก็ถึง 1000 ลี้	เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน
16	วัวย่อมอยู่กับวัว	เคียงบ่าเคียงไหล่
17	ขายวัว ซื้อม้า	ใกล้เกลือกินด่าง
18	ได้ม้าแต่เสียไม้เรียว	กว่าถั่วจะสุกงาก็ไหม้
19	ไม่รู้ที่มาของกระดูกม้า	ไม่รู้จักหัวนอนปลายตีน
20	ม้าที่ตายแล้วตด	ราชรถมาเกย
21	ลิงไม่มอง ไม่ฟัง ไม่พูด	กู่ไม่กลับ
22	จับเหาของลิง	เถรส่องบาตร
23	ลิงฉลาดประมาท	เกี่ยวแฝกมุงป่า
24	ลิงที่ห่างจากต้นไม้	หมดเขี้ยวหมดงา

25	กระต่ายอาวุโส	แปดเหลี่ยมแปดคม

ตารางที่ 5 (ต่อ)

26	กระต่ายนอนกลางวัน	พลั้งปากเสียศีล พลั้งตีนตกต้นไม้
27	ถ้าไม่เข้าถ้ำเสือ ไม่ได้ลูกเสือ	ข้ามน้ำข้ามทะเล ข้ามน้ำข้ามท่า
28	กระตุกหนวดเสือ	จับงูข้างหาง
29	หนูที่ทำลายบ้าน ออกมาจากบ้านนั้น	เกลือเป็นหนอน
30	ให้สุนัขจิ้งจอกขี่ม้า	จับปูใส่กระด้ง
31	ตีราคาหนังตัวแรคคูนที่ยังไม่ได้จับ	ดีดลูกคิดรางแก้ว

จากตารางข้างต้น พบว่าในสำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า ส่วนใหญ่นั้นมักนำพฤติกรรมตามธรรมชาติของสัตว์สี่เท้า และอาจนำอวัยวะของสัตว์มาใช้เปรียบเทียบบ้าง เช่น ไม่รู้ที่มาของกระดูกม้า กระตุกหนวดเสือ ให้ความหมายโดยตรงและโดยนัย สำนวนญี่ปุ่นมีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันกับสำนวนไทยที่ไม่กล่าวถึงสัตว์สี่เท้า สำนวนไทยที่พบมักนำเอาพฤติกรรมตามธรรมชาติของมนุษย์ พฤติกรรมที่ผิดธรรมชาติของมนุษย์ เช่น การกระทำที่เปล่าประโยชน์ การกระทำที่แสดงว่าโง่เขลา พฤติกรรมของสัตว์ รวมถึงการเปรียบเปรยสิ่งที่ไม่มีชีวิตให้มีพฤติกรรมที่ดูเหมือนมีชีวิตมาใช้ในการสร้างสำนวน ในขณะที่สำนวนญี่ปุ่นมีการใช้คำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า

จากการเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยทั้งหมด 82 สำนวน ผู้วิจัยพบว่าสำนวนญี่ปุ่นที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันกับสำนวนไทยโดยที่ในสำนวนมีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าเหมือนกันนั้น มีจำนวน 15 สำนวน ส่วนสำนวนญี่ปุ่นที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันกับสำนวนไทย แต่สำนวนไทยใช้สัตว์ชนิดอื่นมีทั้งหมด 36 สำนวน และสำนวนญี่ปุ่นที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันกับสำนวนไทย แต่ในสำนวนไทยไม่มีคำที่เกี่ยวกับสัตว์สี่เท้ามีทั้งหมด 31 สำนวน

บทที่ 4
ภาพสะท้อนสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวกับสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า แล้วนำมาเปรียบเทียบกันระหว่างสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทย ดังที่ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบไว้แล้วในบทที่แล้ว ทำให้ผู้วิจัยได้พบว่า ทั้งสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยนั้น แต่ละสำนวนล้วนแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ที่ได้สรรค์สร้างสำนวนที่มีความไพเราะ คล้องจอง และแฝงไว้ด้วยปรัชญาชีวิตที่มีความหมายลึกซึ้ง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตไว้ให้แก่ชนรุ่นหลังได้อย่างเฉียบคม ทั้งนี้ผู้วิจัยยังพบอีกว่า สำนวนที่เป็นเพียงแค่วลีสั้นๆ นั้น กลับได้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิต ลักษณะภูมิประเทศ ทัศนคติ ความเชื่อ และอื่นๆ ของทั้งสองชนชาติได้อย่างชัดเจน ซึ่งคล้ายคลึงกันมาก โดยเฉพาะในเรื่องการดำเนินชีวิตที่ค่อนข้างจะผูกพันกับธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ โดยอาจจะมีความแตกต่างกันบ้างในบางด้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะทางภูมิศาสตร์ของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ ทำให้เห็นลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันดังต่อไปนี้

1. ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยมีความแตกต่างกันอยู่มาก เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นมีลักษณะเป็นหมู่เกาะในเขตหนาว พื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นภูเขาป่าไม้ พื้นที่ราบสูง และมีพื้นที่ราบเล็กน้อย ส่วนประเทศไทยเป็นแผ่นดินใหญ่ในเขตร้อน มีพื้นที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ และมีพื้นที่ราบจำนวนมาก ตัวอย่างสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่แสดงลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวข้างต้นมีดังนี้

สำนวนญี่ปุ่น

牛の歩みも千里
ushi no ayumi mo senri
เดินอย่างวัวก็ถึง 1000 ลี้
<u>ความหมาย</u>
ทำอย่างช้าๆ ก็สำเร็จได้เหมือนกัน

大山鳴動して鼠一匹
daizan meidou shite nezumi ippiki
หนูตัวเดียวสะเทือนทั้งภูเขา
ความหมาย
แตกตื่น ตกใจกลัว สิ่งที่ยังไม่ปรากฏขึ้นมา

大津馬の追いからし
Ootsu uma no oikarashi
การใช้ม้าในเมือง Ootsu
(Ootsu คือ ชื่อเมืองที่ระดับพื้นที่สูงต่ำแตกต่างกันมาก)
ความหมาย
คนที่รับใช้ผู้อื่น เมื่อเวลายังทำประโยชน์ให้ได้ ผู้เป็นนายก็เมตตาเลี้ยงดู แต่เมื่อทำประโยชน์ให้ไม่ได้แล้วก็กลับถูกทอดทิ้งอย่างไม่ใยดี

虎を千里の野に放つ
tora o senri no no ni hanatsu
ปล่อยเสือเข้าทุ่งกว้าง 1000 ลี้
ความหมาย
ปล่อยศัตรูไป อาจกลับมาทำร้ายภายหลังอีก

千里を急ぐ虎は毛を惜しむ
senri o isogu tora wa ke o osimu
เสือวิ่ง 1000 ลี้ หวงขน
ความหมาย
ผู้ชายต้องรักษาชื่อเสียง เกียรติยศ

虎穴に入らずんば虎子を得ず
koketsu ni irazunba koji o ezu
ถ้าไม่เข้าถ้ำเสือ ไม่ได้ลูกเสือ
ความหมาย
ต้องฟันฝ่าอุปสรรคและความยากลำบากต่างๆ กว่าจะได้ผลสำเร็จ

虎口を逃れて竜穴に入る
kokou o nogarete ryuuketsu ni iru
หนีปากเสือเจอถ้ำมังกร

ความหมาย

หนีอันตรายอีกอย่างหนึ่งแล้ว แต่กลับต้องพบอันตรายอีกอย่างหนึ่งแทน

สำนวนไทย

หมาไล่เนื้อ

ความหมาย

คนคอยรับใช้ผู้อื่น เพราะตนเองเป็นผู้ต้อยต่ำ ไม่มีอำนาจ เมื่อถูกผู้ที่มีอำนาจมากกว่าใช้สอยก็พร้อมที่จะทำงานให้ทุกอย่าง แต่เมื่อเขาใช้เสร็จแล้วก็จะปลีกตัวออกห่าง

ปล่อยเสือเข้าป่า

ความหมาย

ปล่อยคนที่ตกอยู่ในอำนาจให้พ้นไปแล้ว คนนั้นอาจจะกลับมาทำความเดือดร้อนหรือทำอันตรายได้

จากสำนวนข้างต้นจะเห็นได้ว่า ประเทศญี่ปุ่นนั้น มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขา และพื้นที่ราบสูงเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นสำนวนส่วนใหญ่ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมของญี่ปุ่นมักจะมีคำว่า “ภูเขา” และ “ถ้ำ” ส่วนของประเทศไทยมีป่าไม้เป็นสำคัญ

2. พืชพรรณ

พืชพรรณของประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยมีแตกต่างกันบ้าง เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่แตกต่างกัน ประเทศญี่ปุ่นมีอุณหภูมิต่ำกว่าประเทศไทยจึงมีพืชเมืองหนาวหลายชนิดที่ประเทศไทยไม่สามารถปลูกได้

สำนวนญี่ปุ่น

猿が柿あわす
saru ga kaki awasu
ลิงเอารสฝาดออกจากลูกพลับ

ความหมาย

ด่วนทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปทั้งๆ ที่ยังไม่ถึงเวลาอันสมควร

สำนวนไทย

หมาเห่าใบตองแห้ง

ความหมาย

คนที่เก่งแต่พูด แต่กลับทำอย่างที่พูดไม่ได้ หรือไม่กล้าทำอย่างที่พูดไว้

วัวเห็นแก่หญ้า ขี้ข้าเห็นแก่กิน

ความหมาย

คนถ่อย มักจะเห็นแก่ได้ผลประโยชน์ เล็กๆ น้อยๆ มักจะใช้กับผู้ที่ตะกละเห็นแก่กิน ตั้งหน้าตั้งตาจะกินอย่างเดียว

ฆ่าควายเสียดายพริก

ความหมาย

ทำการใหญ่โต แต่กลัวหมดเปลืองในเรื่องเล็กๆ คิดประหยัดในเรื่องที่ไม่ควรประหยัด จึงทำให้งานเสีย

กว่าถั่วจะสุกงาก็ไหม้

ความหมาย

กระทำสิ่งใดพร้อมๆ กันทั้งสองอย่าง จะต้องทำอย่างรอบคอบที่สุด ไม่อย่างนั้นอาจเกิดผลเสียแก่อีกหนึ่งได้

มะนาวกลมเกลี้ยงไม่มีใครกลึง

ความหมาย

คนที่มีปฏิภาณไหวพริบตามธรรมชาติไม่ต้องมีใครสอน

ขมิ้นกับปูน

ความหมาย

คนที่ชอบวิวาทกันอยู่เสมอเมื่ออยู่ใกล้กัน ส่วนมากมักใช้เปรียบกับคู่หญิงชายที่ไม่ถูกกัน เมื่อมาพบกันก็จะทะเลาะกันเสมอ ทั้งๆ ที่จริงแล้วอาจจะรักกัน

พืชพรรณของประเทศญี่ปุ่นจากสำนวนข้างต้น คือ ลูกพลับ เป็นผลไม้เมืองหนาว ซึ่งต้นพลับนี้ในประเทศไทยนั้นไม่มีมาก่อน จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าสำนวนไทยมีการใช้คำที่เกี่ยวกับพืชค่อนข้างมากเนื่องจากพืชพรรณในประเทศไทยในสำนวนส่วนใหญ่มักจะเป็นพืชทางการเกษตรและเป็นพืชในเขตร้อน เช่น กล้วย ถั่ว พริก งา มะนาว ขมิ้น เป็นต้น

3. ลักษณะที่อยู่อาศัย

สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยได้สะท้อนให้เห็นสภาพที่อยู่อาศัยของคนญี่ปุ่นและคนไทย โดยคนญี่ปุ่นและคนไทยนิยมสร้างบ้านเรือนเป็นหลังๆ ที่มีหน้าต่าง ประตู และล้อมรั้วเหมือนกัน ส่วนใหญ่ใช้ไม้ในการก่อสร้าง ไม้ที่คนญี่ปุ่นใช้ปลูกบ้านเรือนมักเป็นไม้เนื้ออ่อนและมีขนาดเบา แต่ไม้ที่คนไทยใช้จะเป็นไม้เนื้อแข็งที่มีน้ำหนักมาก ลักษณะบ้านที่มีความเหมือนและแตกต่างกันนั้น ล้วนขึ้นอยู่กันสภาพทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทั้งสองประเทศเป็นสำคัญ ดังตัวอย่างในสำนวนต่อไปนี้

สำนวนญี่ปุ่น

犬にも食わせず棚にも置かず
inu nimo kuwasezu tana nimo okazu
ไม่ให้หมากิน ไม่วางบนหิ้ง

<u>ความหมาย</u>

คนที่หวงแหนของสิ่งนั้นมาก แม้ว่าจะวางไว้บนหิ้งแล้ว แต่ก็ยังหวงของสิ่งนั้นมาก คนที่ขี้เหนียว และตระหนี่

繋ぐ犬の柱を回る如し
tsunagu inu no hashira o meguru gotoshi
สุนัขถูกล่าม วิ่งรอบๆ เสา

<u>ความหมาย</u>

อาการของคนที่ทำอะไรไม่ถูก วกไปเวียนมาอยู่ที่เดิม สุดท้ายก็วกกลับมาที่เดิม

สำนวนไทย

วัวหายล้อมคอก

<u>ความหมาย</u>

เมื่อเกิดเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแล้ว จึงคิดมาแก้ไขทีหลัง ทั้งๆ ที่มีโอกาส

คิดหาทางป้องกันไว้แต่แรกก็ไม่ยอมทำ แต่จะมาคิดเมื่อป้องกันก็สายไปเสียแล้ว

กินบนเรือนขี้บนหลังคา

ความหมาย

เนรคุณ อกตัญญูต่อผู้มีพระคุณต่อตัวเอง ทั้งๆ ที่อาศัยเขาอยู่แล้วยังนำเรื่องเดือดร้อนมาให้เขาอีก

เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน

ความหมาย

เก็บสิ่งที่มีค่าน้อยแต่อยู่ใกล้ตัวหรือหาได้ง่าย จนเพิ่มพูนขึ้นมากมายนำมาใช้ประโยชน์หรือลงทุนใหญ่ๆ ได้

บ้านของคนญี่ปุ่นจะปลูกเรือนยกใต้ถุนเช่นเดียวกัน แต่ไม่สูงมากเหมือนบ้านไทย ดังนั้นบ้านญี่ปุ่นจึงมีเสาเตี้ยๆ ใกล้กับบริเวณที่ยกพื้น และมักจะมีลานบ้านที่มีบริเวณกว้างพอสมควร ซึ่งอาจจะใช้ประโยชน์เป็นบริเวณพักผ่อน ส่วนบ้านของคนไทยจะนิยมปลูกเรือนยกใต้ถุนสูงกว่า ทั้งนี้มาจากการที่ประเทศไทยมีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง ใต้ถุนใช้เป็นที่เก็บเครื่องมือทางการเกษตร หรือกั้นคอกไว้สำหรับเลี้ยงสัตว์ หลังคาบ้านของไทยบางส่วนลาดลงมาจากหลังคาเรือนหลังใหญ่ บริเวณนี้อาจจะมีสัตว์เลี้ยง เช่น แมว ไปอาศัยนอนอยู่บ้าง นอกจากนี้ในบ้านของคนญี่ปุ่นจะมีหิ้งสำหรับวางของ ส่วนในบ้างคนไทยอาจจะมีหิ้งในครัวเพื่อเก็บของ และมีหิ้งเหนือเตาไฟสำหรับย่างหรือรมควันให้พืชผล เช่น พริก หอม กระเทียม เก็บไว้ได้นาน

4. อาหารการกิน

ทางด้านอาหารการกินนั้น ในสมัยก่อนอาหารการกินในประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยค่อนข้างคล้ายคลึงกันมาก โดยอาหารที่คนญี่ปุ่นและคนไทยนิยมรับประทานเหมือนกันคือ ปลา ปลาแห้ง เกลือ(ใช้ปรุงรสอาหาร) เป็นต้น ส่วนอาหารการกินที่แตกต่างกันอยู่บ้างคงจะเป็นพืชพรรณที่ต้องอาศัยปัจจัยทางด้านภูมิอากาศเป็นสำคัญ เช่น พริกซึ่งเป็นพืชเมืองร้อน แต่ลูกพลับเป็นพืชเมืองหนาว ดังจะเห็นได้จากสำนวนต่อไปนี้

สำนวนญี่ปุ่น

猫を追うより魚をのけよ

neko o ouyori sakana o nokeyo

ไม่ตากปลาดีกว่าไล่ตามแมว

ความหมาย

ตัดต้นเหตุเพื่อไม่ให้เหตุการณ์ลุกลามต่อไป

猫が乾鮭銜えしよう

neko ga karazake kuraeshiyou

แมวกัดปลาแห้ง

ความหมาย

ใช้เปรียบเทียบคนที่แสดงอาการดีอกดีใจ ตื่นเต้นเมื่อได้ของที่ชอบ

鼠が塩を引く

nezumi ga shio o hiku

หนูกักตุนเกลือ

ความหมาย

คนที่สะสมงานคั่งค้าง พอกพูนขึ้นเรื่อยๆ จนมากเกินไป

猿が柿あわす

saru ga kaki awasu

ลิงเอารสฝาดออกจากลูกพลับ

ความหมาย

ด่วนทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปทั้งๆ ที่ยังไม่ถึงเวลาอันสมควร

สำนวนไทย

เอาปลาย่างไปฝากแมว

ความหมาย

ฝากสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้กับผู้ที่ชอบสิ่งนั้น ซึ่งย่อมจะสูญหายได้ง่ายจึงไม่ควรอย่างยิ่งที่จะฝากไว้

ฆ่าควายเสียดายพริก

ความหมาย

ทำการใหญ่โต แต่กลัวหมดเปลืองในเรื่องเล็กๆ คิดประหยัดในเรื่องที่ไม่ควรประหยัด จึงทำให้งานเสีย

กว่าถั่วจะสุกงาก็ไหม้

ความหมาย

กระทำสิ่งใดพร้อมๆ กันทั้งสองอย่าง จะต้องทำอย่างรอบคอบที่สุด ไม่อย่างนั้นอาจเกิดผลเสียแก่อีกหนึ่งได้

มะนาวกลมเกลี้ยงไม่มีใครกลึง

ความหมาย

คนที่มีปฏิภาณไหวพริบตามธรรมชาติไม่ต้องมีใครสอน

ขมิ้นกับปูน

ความหมาย

คนที่ชอบวิวาทกันอยู่เสมอเมื่ออยู่ใกล้กัน ส่วนมากมักใช้เปรียบกับคู่หญิงชายที่ไม่ถูกกัน เมื่อมาพบกันก็จะทะเลาะกันเสมอ ทั้งๆ ที่จริงแล้วอาจจะรักกัน

หนูตกถังข้าวสาร

ความหมาย

ผู้ชายที่ฐานะไม่ค่อยดีได้แต่งงานกับผู้หญิงที่ร่ำรวยกว่า ทำให้ผู้ชายมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นมาก

ภาพสะท้อนที่เกิดจากอาหารการกินที่ได้จากการเปรียบเทียบสำนวนข้างต้น พบว่าคนญี่ปุ่นและคนไทยต่างก็มีวิธีการถนอมอาหารเหมือนกันคือ การตากแห้ง ใช้ในการตากอาหารสด เช่น ปลา ซึ่งถือเป็นภูมิปัญญาที่สำคัญของคนในสมัยก่อนที่ได้ถ่ายทอดมาสู่รุ่นลูกรุ่นหลานให้ได้รู้จักถนอมคุณค่าทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

อาหารหลักของทั้งชาวญี่ปุ่นและชาวไทยต่างก็เป็นข้าว แต่ทั้งนี้อาจจะเป็นข้าวคนละชนิดกัน โดยคนไทยจะรับประทานข้าวเจ้าเป็นหลัก ส่วนคนญี่ปุ่นจะรับประทานข้าวญี่ปุ่นซึ่งอาจจะมีความเหนียวกว่าข้าวเจ้าของไทยอยู่บ้าง นอกจากนี้อาหารของคนไทยส่วนใหญ่จะเป็นอาหารรสจัดและค่อนข้างหวานมัน เพราะประเทศไทยมีลักษณะภูมิอากาศแบบเมืองร้อน จึงมีพืชพรรณหลายชนิดที่คนไทยนำมาประกอบอาหาร เช่น มะนาว ขมิ้น พริก ถั่ว งา เป็นต้น

5. อาชีพการงาน

สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทย สะท้อนภาพด้านการประกอบอาชีพที่คล้ายคลึงกัน คือ การประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมเป็นหลักโดยเฉพาะอาชีพทำนา ทำไร่ ทั้งนี้ชาวนาญี่ปุ่นและชาวนาไทยมีการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกัน มีการใช้แรงงานสัตว์เช่นเดียวกันคือ วัว ควาย และม้า อาจจะต่างกันตรงที่ในประเทศไทยมีการใช้ ช้าง ซึ่งเป็นสัตว์ที่ไม่มีในประเทศญี่ปุ่น

สำนวนญี่ปุ่น

陶犬瓦鶏
touken gakei
เครื่องปั้นดินเผารูปหมากาไก่
ความหมาย
ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย ใช้การไม่ได้

牛は角を見て買い 人は言を聞きて用う
ushi wa tsuno o mite kai hito wa gen o kikite mochiu
ซื้อวัวให้ดูเขา จ้างคนให้ฟังคำพูด
ความหมาย
ให้รู้จักพิจารณาในการเลือกคบค้าสมาคมกับคนที่ดี เหมาะสมแก่หน้าที่การงาน

牛売って馬を買う
ushi utte uma o kau
ขายวัว ซื้อม้า
ความหมาย
อยู่ใกล้แต่ไม่ได้คุณค่า ไม่ได้ประโยชน์ อยู่ใกล้ผู้รู้แต่กลับไม่ได้ช่วยให้ฉลาดขึ้น

駄賃馬に唐鞍
dachinuma ni kagura
ม้าขนส่งแต่งด้วยเครื่องประดับ
ความหมาย
ตกแต่งคนหรือของที่ไม่ดีให้ดูดี เพื่อหลอกลวงให้ผู้อื่นเห็นว่าเป็นของดี

大津馬の追いからし
Ootsu uma no oikarashi
การใช้ม้าในเมือง Ootsu
(Ootsu คือ ชื่อเมืองที่มีความสูงต่ำของระดับพื้นที่แตกต่างกันมาก)
ความหมาย
คนที่รับใช้ผู้อื่น เมื่อเวลายังทำประโยชน์ให้ได้ ผู้เป็นนายก็เมตตาเลี้ยงดู แต่เมื่อทำประโยชน์ให้ไม่ได้แล้วก็กลับถูกทอดทิ้งอย่างไม่ใยดี

捕らぬ狸の皮算用
toranu tanuki no kawa zanyou
ตีราคาหนังตัวแรคคูนที่ยังไม่ได้จับ
ความหมาย
คิดถึงประโยชน์ของตนเองอย่างเดียว ทำอะไรด้วยความใจร้อน

สำนวนไทย

ย้อมแมวขาย
ความหมาย
หลอกลวงเอาของหรือคนที่ไม่ดีมาตกแต่งเสียใหม่แล้วมาหลอกขาย หรือหลอกให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าเป็นของดี หรือคนดี

วัวหายล้อมคอก
ความหมาย
เมื่อเกิดเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแล้ว จึงคิดมาแก้ไขทีหลัง ทั้งๆ ที่มีโอกาสคิดหาทางป้องกันไว้แต่แรกก็ไม่ยอมทำ แต่จะมาคิดเมื่อป้องกันก็สายไปเสียแล้ว

เสือทลายห้าง ช้างทลายโรง
ความหมาย
คนที่ชอบเอะอะเสียงดัง มีอารมณ์ดุร้าย ทำตัวเป็นคนพาลนักเลงโตขี้โอ่ เย่อหยิ่ง ในบางครั้งชอบทำตัวกวนโมโห ห้าวหาญ ก้าวร้าว รุกรานผู้อื่น

จับปลาสองมือ

ความหมาย

การกระทำงานสองสิ่งพร้อมกันในเวลาเดียวกัน อาจจะได้ผลไม่สมบูรณ์ หรืออาจจะไม่ได้เลย

ไม่เห็นน้ำตัดกระบอก ไม่เห็นกระรอกโก่งหน้าไม้

ความหมาย

ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไปเมื่อยังไม่ถึงเวลาที่สมควรจะทำ

ด้านอาชีพของคนไทยส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน หาปลา เลี้ยงสัตว์และค้าขายผลิตผลทางการเกษตรและของป่าอยู่บ้าง ทั้งนี้คนญี่ปุ่นมีอาชีพทางการเกษตรกรรม โดยเฉพาะอาชีพทำนา ทำไร เช่นเดียวกับคนไทย

6. การคมนาคม

ด้านการคมนาคมมีสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยอยู่หลายสำนวนที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพแตกต่างในด้านการคมนาคมของญี่ปุ่นกับของไทย โดยเฉพาะค่านิยมในการใช้เรือในการเดินทางของคนไทยในสมัยก่อนกับค่านิยมในการใช้ม้าของคนญี่ปุ่น

สำนวนญี่ปุ่น

駄賃馬に唐鞍

dachinuma ni kagura

ม้าขนส่งแต่งด้วยเครื่องประดับ

ความหมาย

ตกแต่งคนหรือของที่ไม่ดีให้ดูดี เพื่อหลอกลวงให้ผู้อื่นเห็นว่าเป็นของดี

大津馬の追いからし

Ootsu uma no oikarashi

การใช้ม้าในเมือง Ootsu

(Ootsu คือ ชื่อเมืองที่มีความสูงต่ำของระดับพื้นที่แตกต่างกันมาก)

ความหมาย

คนที่รับใช้ผู้อื่น เมื่อเวลายังทำประโยชน์ให้ได้ ผู้เป็นนายก็เมตตาเลี้ยงดู แต่เมื่อทำประโยชน์ให้ไม่ได้แล้วก็กลับถูกทอดทิ้งอย่างไม่ใยดี

สำนวนไทย

เดินอย่างกับตามควาย

ความหมาย

ใช้เป็นกริยาของคนที่เดินเร็วมาก จนไม่สนใจอะไรนอกจากจะเดินไปข้างหน้าอย่างเดียว

ขี่ช้างวางขอ

ความหมาย

เปรียบคนที่ปกครองคนเป็นจำนวนมาก แต่ปล่อยปละละเลย ไม่คอยควบคุมดูแล หรือว่ากล่าวตักเตือนคนในปกครองก็อาจจะกำเริบ ดื้อดึง ไม่เกรงกลัวได้

ไม่รู้จักเสือเอาเรือเข้ามาจอด ไม่รู้จักมอดเอาไม้เข้ามาวาง

ความหมาย

ขาดความระมัดระวัง ก่อนทำการใดๆ โดยไม่มองเหตุการณ์ข้างหน้าว่าจะเป็นผลดี หรือผลร้ายอย่างไร

ในสมัยก่อนคนไทยนิยมใช้เรือในการเดินทาง เพราะลักษณะภูมิประเทศที่มีแหล่งน้ำคูคลองมาก ทั้งลำน้ำที่มีตามธรรมชาติ และคูคลองที่ขุดขึ้นเพื่อการเกษตรกรรม จึงทำให้คนไทยจำเป็นจะต้องใช้เรือเป็นพาหนะในการเดินทางเพื่อความสะดวก ในขณะที่คนญี่ปุ่นนิยมใช้ม้าในการเดินทางเพราะมีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง และภูเขา อีกทั้งยังเป็นสัตว์ที่มีขนหนาและวิ่งเร็ว เหมาะแก่สภาพภูมิอากาศหนาวแบบประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้คนไทยยังมีการใช้ วัว หรือควาย ในการเทียมเกวียนเพื่อการเดินทางในพื้นที่เปียกแฉะมีน้ำขังอีกด้วย

7. ดนตรี

ในสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทย ได้สะท้อนให้เห็นว่าในสมัยโบราณนั้นคนญี่ปุ่นและคนไทยต่างมีเครื่องดนตรีไว้เล่นยามว่างงานเช่นเดียวกัน และยังแสดงให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกันอีกด้วย เครื่องดนตรีในสำนวนก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ koto ของญี่ปุ่น และ ซอ ของไทย

สำนวนญี่ปุ่น

牛に対して琴を弾ず

ushi ni taishite koto o danzu

ไม่เล่น จะเข้ญี่ปุ่น (koto) ให้วัวฟัง

ความหมาย

การสั่งสอนแนะนำคนโง่มักเสียเวลาเปล่า

สำนวนไทย

สีซอให้ควายฟัง

ความหมาย

แนะนำคนโง่ หรือชี้แจงให้เขาฟังเท่าไรเขาก็ไม่รู้เรื่อง ไม่มีประโยชน์ที่จะต้องคอยชี้แนะ

พอสรุปได้ว่า ตั้งแต่สมัยก่อนชาวญี่ปุ่นและชาวไทยต่างก็มีวัฒนธรรมที่ดีงามในการเล่นดนตรีไว้ในยามว่างงานเพื่อความเพลิดเพลินเช่นเดียวกัน สะท้อนให้เห็นว่าทั้งสองชนชาติต่างก็ให้ความสำคัญต่อการขัดเกลาจิตใจของลูกหลานตนให้เป็นผู้มีความอ่อนหวานอ่อนโยนและลึกซึ้งโดยการใช้เสียงเพลงจากดนตรีเป็นเครื่องกล่อมเกลาจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องดนตรีชนิดใด ของชนชาติใดก็สะท้อนถึงความเป็นมิตรที่ไร้พรมแดนได้เป็นอย่างดี

8. ศาสนา

ภาพสะท้อนทางด้านศาสนาของญี่ปุ่นและไทย แสดงให้เห็นว่าญี่ปุ่นและไทยนับถือพระพุทธศาสนาเช่นเดียวกัน มีความเคร่งครัดในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชนชาติตน ยึดมั่นหลักธรรมในศาสนาเพื่ออบรมสั่งสอนคนในครอบครัวและสังคมให้กระทำในสิ่งที่ถูกที่ควร ดังสำนวนต่อไปนี้

สำนวนญี่ปุ่น

太鼓念仏に犬のまぜったよう

taiko nenbutsu ni inu no mazetta you

เหมือนหมาเข้าไปในงานเทศกาล

(taiko nenbutsu คือ เทศกาลเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา)

ความหมาย

คนที่แสดงกริยาเอะอะตึงตังไม่เหมาะสมกาลเทศะ ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนวุ่นวาย

地獄の馬は死ぬまで跳ねる
jigoku no uma wa shinu made haneru
ม้านรกกระเด็นจนถึงตาย

ความหมาย
คนชั้นต่ำ ยังไงก็อดที่จะประพฤติตนในทางต่ำไม่ได้

สำนวนไทย

แมวพึ่งพระ

ความหมาย
คนที่เข้าไปคลุกคลีอยู่กับผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจวาสนา เพื่ออาศัยบารมีของท่านคุ้มครอง

เถรส่องบาตร

ความหมาย
คนที่ชอบทำตามคนอื่นเพราะกระแสชักนำ โดยที่ตนไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ ไม่รู้สาเหตุ ไม่รู้เหตุผลในสิ่งที่ตนทำ

คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา โดยเฉพาะ การทำบุญ ตักบาตร ฟังเทศน์ พังธรรมในวันสำคัญทางศาสนาเมื่อเว้นว่างจากการทำงานแล้ว ทั้งนี้ในสมัยก่อนชาวไทยมักพบปะชุมนุมและเล่าเรียนหนังสือกันที่วัด จนมีค่านิยมให้บุตรชายต้องบวชเรียนเพื่อศึกษาธรรมะ โดยมีความเชื่อว่าเพื่อเป็นการทดแทนบุญคุณของพ่อแม่

ในขณะที่คนญี่ปุ่นก็นับถือพุทธศาสนาเช่นเดียวกัน อาจมีความเคร่งครัดในพิธีกรรมทางศาสนาของชาวญี่ปุ่นมีน้อยกว่าคนไทย แต่คนญี่ปุ่นก็มีความเชื่อในเรื่องบาปบุญคุณโทษเช่นเดียวกับคนไทย

9. **อวัยวะของสัตว์**

สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยนั้น สะท้อนให้เห็นว่าทั้งสองชนชาติต่างก็ให้ความสำคัญในการใช้คำที่เกี่ยวกับอวัยวะของสัตว์ต่างๆ มาใช้ในการสร้างสำนวน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความผูกพันของคนในสมัยก่อนที่มีต่อสัตว์โดยใช้คำที่แสดงกริยาต่างๆ เหมือนกับมนุษย์ และใช้เปรียบกับอวัยวะของสัตว์โดยตรง ดังสำนวนต่อไปนี้

สำนวนญี่ปุ่น

猫のひたい

neko no hitai

หน้าผากของแมว

ความหมาย

มีที่ดินที่มีเนื้อที่น้อย

鼠捕る猫は爪を隠す

nuzumi toru neko wa tsume o kakusu

แมวที่ซ่อนเล็บจับหนู

ความหมาย

ผู้ที่มีเล่ห์กลอยู่ภายใน เก็บซ่อนความรู้สึกที่ไม่ดีไว้ภายใน คนที่ไม่แสดงตนว่าฉลาด

どこの馬の骨かわからない

doko no uma no hone ka wakaranai

ไม่รู้ที่มาของกระดูกม้า

ความหมาย

ไม่รู้ความเป็นมา พื้นเพ ของวงศ์สกุล

人腹満ちて馬腹知らず

hitohara michite umahara shirazu

ถ้าท้องของมนุษย์เต็ม ก็ไม่สนใจท้องของม้า

ความหมาย

คนเอาแต่ได้ นิสัยเห็นแก่เล็กแก่น้อย ไม่แบ่งสิ่งของให้ใคร

毛を見て馬を相す

ke o mite uma o sousu

วินิจฉัยม้าด้วยวิธีดูขน

ความหมาย

คนที่ไม่รู้อะไรถ่องแท้ แล้วเข้าใจว่าสิ่งนั้นๆ เป็นตามที่ตนรู้

虎口を逃れて竜穴に入る

kokou o nogarete ryuuketsu ni iru

หนีปากเสือเจอถ้ำมังกร

ความหมาย

หนีอันตรายอีกอย่างหนึ่งแล้ว แต่กลับต้องพบอันตรายอีกอย่างหนึ่ง

千里を急ぐ虎は毛を惜しむ

senri o isogu tora wa ke o osimu

เสือวิ่ง 1000 ลี้ หวงขน

ความหมาย

ผู้ชายต้องรักษาชื่อเสียงเกียรติยศ

虎の鬚を拈る

tora no hige o hineru

กระตุกหนวดเสือ

ความหมาย

กระทำสิ่งใดที่มีแต่จะเกิดอันตรายขึ้นได้ทุกเมื่อ

尻焼け猿

shiriyake zaru

ลิงก้นไหม้

ความหมาย

คนที่ทำอาการซุกซนจนไม่สามารถอยู่นิ่งๆ เฉยๆ ได้

สำนวนไทย

หมาขี้ไม่มีใครยกหาง

ความหมาย

คนที่คิดว่าตัวเองเก่งหรือดีกว่าคนอื่น มักโอ้อวดให้คนอื่นทราบด้วยการยกย่องตนเอง

ใส่ตีนหมา

ความหมาย

วิ่งอย่างรวดเร็ว มักใช้กับคนที่กำลังหวาดกลัวด้วยการวิ่งหนีอันตรายอย่างเร็วสุดกำลังที่ตนมี

ดินพอกหางหมู

ความหมาย

ใช้เปรียบเทียบคนที่เกียจคร้าน ปล่อยให้การงานคั่งค้างไว้เป็นเวลานาน ไม่ยอมสะสางมัวแต่ผัดวันประกันพรุ่ง จนในที่สุดก็ทำไม่ไหว เพราะงานมากเกินไป

เสือซ่อนเล็บ

ความหมาย

ผู้ที่มีเล่ห์เหลี่ยม แต่ไม่แสดงออกมาให้ปรากฏ มีแผนร้ายอยู่ในใจ แต่เก็บความรู้สึกไว้ได้ดี

กระต่ายขาเดียว

ความหมาย

ยืนกรานไม่ยอมรับ ยืนกรานคำเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

ภาพสะท้อนที่เกิดจากสำนวนที่มีการใช้คำที่เกี่ยวกับอวัยวะของสัตว์ต่างๆ ทั้งในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยต่างก็มีวิธีการใช้สำนวนโดยการใช้คำที่เกี่ยวกับอวัยวะของสัตว์ ทั้งที่ให้ความหมายโดยตรงและโดยนัย โดยเฉพาะความหมายโดยตรงที่นำมาจากพฤติกรรมธรรมชาติของสัตว์ที่มีอยู่ทุกยุคทุกสมัยไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อนำมาเปรียบเปรยหรือใช้สั่งสอนแก่คนรุ่นใหม่ต่อๆ ไปก็สามารถเป็นตัวอย่างให้เห็นได้ชัดเจนทีเดียว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการคือ

1. เพื่อเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า

2. เพื่อเปรียบเทียบภาพสะท้อนจากสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ด้านการเปรียบเทียบความหมายสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันแบบสำนวนต่อสำนวนนั้น พบสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน มีทั้งสิ้น 82 สำนวน แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทดังนี้

1.1 สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและเป็นสำนวนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าเหมือนกัน มีจำนวน 15 สำนวน

1.2 สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่สำนวนไทยใช้คำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดอื่น มีจำนวน 36 สำนวน

1.3 สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่สำนวนไทยไม่กล่าวถึงสัตว์สี่เท้า มีจำนวน 31 สำนวน

2. ด้านการวิเคราะห์ภาพสะท้อนจากสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้านั้น พบว่ามีลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันดังต่อไปนี้

2.1 ภาพสะท้อนที่เกิดจากภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศของประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยมีความแตกต่างกันอยู่มาก เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นมีลักษณะเป็นหมู่เกาะในเขตหนาว พื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นภูเขาป่าไม้ พื้นที่ราบสูง และมีพื้นที่ราบเล็กน้อย ส่วนประเทศไทยเป็นแผ่นดินใหญ่ในเขตร้อน มีพื้นที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ และมีพื้นที่ราบจำนวนมาก

2.2 ภาพสะท้อนที่เกิดจากพืชพรรณ พืชพรรณของประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยมีแตกต่างกันบ้าง เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่แตกต่างกัน ประเทศญี่ปุ่นมีอุณหภูมิต่ำกว่าประเทศไทยมากจึงสามารถปลูกพืชเมืองหนาวซึ่งมีอยู่หลายชนิดที่ประเทศไทยไม่สามารถปลูกได้ เช่น ลูกพลับ เป็นผลไม้เมืองหนาวที่ประเทศไทยไม่สามารถปลูกได้ ในขณะที่

ประเทศไทยปลูกพืชในเขตร้อนได้ เช่น กล้วย พริก ถั่ว งา ได้ดีและเป็นพืชที่ให้ผลผลิตค่อนข้างมาก เก็บเกี่ยวได้บ่อย

2.3 ภาพสะท้อนที่เกิดจากลักษณะที่อยู่อาศัย สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยได้สะท้อนให้เห็นสภาพที่อยู่อาศัยของคนญี่ปุ่นและคนไทย ซึ่งมีทั้งเหมือนและแตกต่างกัน ลักษณะที่เหมือนกันคือ ทั้งคนญี่ปุ่นและคนไทยนิยมสร้างบ้านเรือนเป็นหลังๆ ส่วนใหญ่ใช้ไม้ในการก่อสร้าง มีประตูสำหรับเข้าออก สิ่งที่ต่างกัน คือ บ้านของคนญี่ปุ่นจะปลูกเรือนยกใต้ถุนเช่นเดียวกัน แต่ไม่สูงมากเหมือนบ้านของคนไทย และมักจะมีลานบ้านที่มีบริเวณกว้างพอสมควร ซึ่งอาจจะใช้ประโยชน์เป็นบริเวณพักผ่อน ส่วนบ้านของคนไทยจะนิยมปลูกเรือนยกใต้ถุนค่อนข้างสูงมากกว่า ทั้งนี้มาจากการที่ประเทศไทยมีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง ใต้ถุนใช้เป็นที่เก็บเครื่องมือทางการเกษตร หรือกั้นคอกไว้สำหรับเลี้ยงสัตว์ หลังคาบ้านของไทยบางส่วนลาดลงมาจากหลังคาเรือนหลังใหญ่ บริเวณนี้อาจจะมีสัตว์เลี้ยง เช่น แมว ไปอาศัยนอนอยู่บ้าง นอกจากนี้ในบ้านของคนญี่ปุ่นจะมีหิ้งสำหรับวางของ ส่วนในบ้างคนไทยอาจจะมีหิ้งในครัวเพื่อเก็บของ และมีหิ้งเหนือเตาไฟสำหรับย่างหรือรมควันให้พืชผลเช่น พริก หอม กระเทียม เก็บไว้ได้นาน

2.4 ภาพสะท้อนที่เกิดจากอาหารการกิน ลักษณะอาหารการกินนั้น ในสมัยก่อนอาหารการกินในประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยค่อนข้างคล้ายคลึงกันมาก โดยอาหารที่คนญี่ปุ่นและคนไทยนิยมรับประทานเหมือนกันคือ ปลา ปลาแห้ง เกลือ(ใช้ปรุงรสอาหาร) เป็นต้น ส่วนอาหารการกินที่แตกต่างกันอยู่บ้างคงจะเป็นพืชพรรณที่ต้องอาศัยปัจจัยทางด้านภูมิอากาศเป็นสำคัญ เช่น พริก ซึ่งเป็นพืชเมืองร้อน แต่ลูกพลับเป็นผลไม้เมืองหนาว ทั้งนี้อาหารของคนไทยส่วนใหญ่จะเป็นอาหารรสจัดและค่อนข้างหวานมัน เพราะประเทศไทยมีลักษณะภูมิอากาศแบบเมืองร้อน จึงมีพืชพรรณหลายชนิดที่คนไทยนำมาประกอบอาหาร เช่น มะนาว ขมิ้น พริก ถั่ว งา เป็นต้น

2.5 ภาพสะท้อนที่เกิดจากอาชีพการงาน สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทย สะท้อนภาพด้านการประกอบอาชีพที่คล้ายคลึงกัน คือ การประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะอาชีพทำนา ทำไร่ ทั้งนี้ชาวนาญี่ปุ่นและชาวนาไทยมีการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกัน มีการใช้แรงงานสัตว์เช่นเดียวกัน คือ วัว ควาย และม้า อาจจะต่างกันตรงที่ ในไทยมีการใช้ ช้าง ซึ่งเป็นสัตว์ที่ไม่มีในประเทศญี่ปุ่น อาชีพที่คล้ายคลึงกันอีกของคนญี่ปุ่นและคนไทยคือ อาชีพหัตถกรรม อาชีพการค้าผลิตผลทางการเกษตรและของป่า

2.6 ภาพสะท้อนที่เกิดจากการคมนาคม ด้านการคมนาคม สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยได้สะท้อนถึงความแตกต่าง คือ ญี่ปุ่นนิยมใช้ม้าในการคมนาคม ต่างกับไทยที่ไม่ค่อยนิยมใช้ม้าในการเดินทาง คนไทยจะใช้ ช้าง วัว และควายในการเดินทางหรือเทียมเกวียนเพื่อการขนส่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะทางภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม ของแต่ละประเทศเป็นสำคัญว่า

จะเลือกใช้สัตว์ชนิดใดในการเดินทางในภูมิประเทศและภูมิอากาศแบบใด เช่น ในพื้นที่ที่เปียกแฉะและมีน้ำขังคนไทยก็มักจะใช้ควายเป็นพาหนะ อีกทั้งยังเป็นสัตว์ชนิดเดียวกันกับที่ใช้ในการไถนาด้วย ส่วนคนญี่ปุ่นเลือกใช้ม้าเป็นพาหนะเพราะม้าเป็นสัตว์ที่มีขนหนาและวิ่งเร็ว เหมาะแก่สภาพภูมิอากาศที่หนาวแบบประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้คนไทยยังนิยมใช้เรือในการเดินทางทางน้ำ เนื่องจากในสมัยก่อนไทยนิยมขุดคูคลอง เพื่อใช้ป้องกันข้าศึกและใช้ในการเกษตร

2.7 ภาพสะท้อนที่เกิดจากดนตรี ในสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทย ได้สะท้อนให้เห็นว่าในสมัยโบราณนั้นคนญี่ปุ่นและคนไทยต่างมีเครื่องดนตรีไว้เล่นยามว่างงานเช่นเดียวกัน และยังแสดงให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกันอีกด้วย เครื่องดนตรีในสำนวนก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ koto ของญี่ปุ่น และ ซอ ของไทย

2.8 ภาพสะท้อนที่เกิดจากศาสนา ภาพสะท้อนทางด้านศาสนาของญี่ปุ่นและไทยแสดงให้เห็นว่า ญี่ปุ่นและไทยนับถือพระพุทธศาสนาเช่นเดียวกัน มีความเคร่งครัดในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชนชาติตน ยึดมั่นหลักธรรมในศาสนาเพื่ออบรมสั่งสอนคนในครอบครัวและสังคมให้กระทำในสิ่งที่ถูกที่ควร

2.9 ภาพสะท้อนที่เกิดจากอวัยวะของสัตว์ สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยนั้น สะท้อนให้เห็นว่าทั้งสองชนชาติต่างก็ให้ความสำคัญในการใช้คำที่เกี่ยวกับอวัยวะของสัตว์ต่างๆ มาใช้ในการสร้างสำนวน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความผูกพันของคนในสมัยก่อนที่มีต่อสัตว์โดยใช้คำที่แสดงกริยาต่างๆ เหมือนกับมนุษย์ และใช้เปรียบกับอวัยวะของสัตว์โดยตรง

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สำคัญ นอกจากจะทำให้ผู้วิจัยบรรลุจุดมุ่งหมายของการทำวิจัยครั้งนี้ในด้านการเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันแบบสำนวนต่อสำนวน และด้านการศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าแล้ว จากการเปรียบเทียบสำนวนและศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า ซึ่งเป็นสัตว์ประเภทที่มีความใกล้ชิดและผูกพันกับวิถีชีวิตประจำวันของมนุษย์มาช้านาน พบว่าสัตว์สี่เท้าไม่เพียงแต่จะมีความสำคัญต่อคนทั้งสองประเทศในด้านการประกอบอาชีพ การคมนาคม การเลี้ยงไว้เพื่อความเพลิดเพลิน ผู้วิจัยยังพบว่าสัตว์สี่เท้ามีความสำคัญลึกซึ้งอย่างยิ่งต่อจิตใจคนในประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยในสมัยก่อนในการเป็นแรงบันดาลใจให้บรรพบุรุษได้สรรค์สร้างสำนวนที่มีความไพเราะ คล้องจอง และแฝงไว้ด้วยปรัชญาชีวิตที่มีความหมายลึกซึ้ง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตไว้ให้แก่ชนรุ่นหลังได้อย่างเฉียบคม

จากการศึกษาและวิเคราะห์สำนวนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าทั้งในสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทย พบว่าสัตว์ที่คนญี่ปุ่นและคนไทยนำมาเปรียบในสำนวนนั้น มักเป็นสัตว์ที่ใช้ประโยชน์ในลักษณะเดียวกัน แต่มีการใช้สัตว์ต่างชนิดกันในการเปรียบ เช่น ม้าของญี่ปุ่นกับช้างของไทย สัตว์ทั้งสองชนิดนี้ให้ประโยชน์ในด้านการคมนาคม และใช้แรงงานเหมือนกัน แต่เนื่องด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นสำคัญ จึงทำให้มีการเลือกใช้สัตว์ที่ต่างชนิดกันโดยที่วิถีชีวิตคล้ายคลึงกันมากในหลายๆ ด้าน เช่น การคมนาคม การประกอบอาชีพ เป็นต้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยยังพบอีกว่า สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ ได้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ลักษณะภูมิประเทศ ทัศนคติ ความเชื่อ วัฒนธรรมและอื่นอีกในหลายๆ ด้านของทั้งสองชนชาติได้อย่างชัดเจน ซึ่งค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกันมากโดยเฉพาะในเรื่องของการดำเนินชีวิตที่ค่อนข้างผูกพันอยู่กับธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ทั้งในด้าน การประกอบอาชีพ อาหารการกิน การคมนาคม การดำเนินชีวิต และความเป็นอยู่ในด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาชีพหลักของคนทั้งสองประเทศคืออาชีพทางการเกษตรกรรม มักตั้งถิ่นฐานในชนบทใกล้แหล่งน้ำและป่าเขาที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งใช้เป็นทั้งที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหาร รู้จักประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำมาหากิน และสร้างบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีความเคร่งครัดในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของชนชาติตน ยึดมั่นหลักธรรมในศาสนาเพื่ออบรมสั่งสอนคนในครอบครัวและสังคมให้กระทำในสิ่งที่ถูกที่ควร

โดยอาจจะมีความแตกต่างกันในบางด้าน เช่น พืชพรรณทางธรรมชาติ อาหารการกินบางชนิด ประเภทของสัตว์ที่นำมาเป็นพาหนะในการเดินทางและใช้แรงงาน ลักษณะการคมนาคม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะทางภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม ของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ ด้วยเหตุที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในเขตหนาวและเป็นหมู่เกาะ ส่วนประเทศไทยเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในเขตร้อนและเป็นแผ่นดินใหญ่ สภาพทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทั้งสองประเทศย่อมต่างกัน จึงทำให้ลักษณะทางกายภาพของมนุษย์ พันธุ์สัตว์ และพันธุ์พืชนั้นแตกต่างกันตามสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศนั้นๆ ซึ่งเป็นผลให้เกิดข้อแตกต่างกันบางประการ แต่ทั้งนี้วิถีการดำเนินชีวิตของคนทั้งสองประเทศก็ดำเนินไปบนพื้นฐานในการสั่งสอนและอบรมให้ลูกหลานของตนกระทำในสิ่งที่ถูกที่ควร ส่งเสริมและพัฒนาชนชาติของตนให้ดียิ่งขึ้นสืบเนื่องต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำบอกสิ่งอื่นๆ เช่น พืชพรรณ อวัยวะ สิ่งของ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยด้านภาษาศาสตร์ เช่น สัมผัสเสียง ท่วงทำนองเสียง โครงสร้างวลี ประโยค เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. (2545). *สำนวนไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรรณิการ์ โกวิทกุล. (2544). *การเปรียบเทียบภาษิต-คำพังเพยจีนกับสำนวน-ภาษิตไทย*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาจีน) กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ไขสิริ ปราโมช ณ อยุธยา. (2540). *การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉิน หยงลิน. (2526). *สำนวนจีนและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ชัญญพร ปริญญาวุฒิชัย.(2543). *การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาจีน) กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ซุนชิล ควน. (2537). *สำนวนเกาหลีและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ฐิติวัฒน์ จตุรวิธวงศ์. (2546). *การวิเคราะห์ลักษณะและภาพสะท้อนจากสำนวนไทย*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ดนัย เมธิตานนท์. (2541). *บ่อเกิด สำนวนไทย เล่ม 1,2*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไททรรศน์

นพวรรณ บุญสม, สร้อยสุดา ณ ระนอง, และ สุภา ปัทมานันท์, ผู้แปล. (2536). *รวมสุภาษิตญี่ปุ่น*. กรุงเทพฯ : บริษัทดวงกมลสมัยจำกัด.

บุญสิริ สุวรรณเพ็ชร์. (2539). *ปทานุกรม สำนวน สุภาษิต และคำพังเพยไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ เอส แอนด์ เค บุคส์.

พิริยา สุรขจร. (2544). *สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ : การศึกษาเปรียบเทียบ*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาจีน) กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. (2547). หน่วยที่ 13 ความหมาย. ใน *ภาษาไทย 3 เล่มที่ 2*. หน้า 287-368. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

รัชนี ซอโสตถิกุล. (2546). *สุภาษิตอังกฤษ คำสอนใจของไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2542). *สำนวน ภาษิต และคำพังเพยของไทยที่นำสัตว์มาเปรียบ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒*. กรุงเทพฯ : บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.

_____. (2545). *ภาษิต คำพังเพย สำนวนไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : สหมิตรพริ้นติ้ง.

แลนดรู ลอสฟิน กิวก้า. (2545). *สำนวนโรมาเนียและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ*. ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วรรณิดา ถึงแสง. (2545). *การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีคำบอกอวัยวะ "ตา"*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาจีน) กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

วิจิตรมาตรา, ขุน. (สง่า กาญจนาคพันธุ์). (2529). *สำนวนไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัท ส.เอเซียเพรศจำกัด.

ศุภมาศ ทิพย์ลือพร. (2528). *การวิเคราะห์สุภาษิตอังกฤษและสุภาษิตไทย*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์การศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุนันทา โสรัจจ์. วิถีไทยในสำนวนภาษิต. ใน *๘๔ปี ศาสตราจารย์คุณหญิงกุหลาบ มัลลิกะมาส*. หน้า 63-97. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

สุมาลี ศรีปานเงิน. (2543). *การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า "xin" กับสำนวนไทยที่มีความหมายตรงกัน*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาจีน) กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

เอกรัตน์ อุดมพร. (2547). *พจนานุกรมสัตว์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

Tamao Uchida. (2538). *รวมสำนวนญี่ปุ่น*. แปลโดย สุภา ปัทมานันท์. กรุงเทพฯ : บริษัท ดวงกมลสมัยจำกัด.

Yutaka Yoshida. (2537). *รวมสุภาษิตญี่ปุ่น2*. แปลโดย สุภา ปัทมานันท์. กรุงเทพฯ : บริษัท ดวงกมลสมัยจำกัด.

ภาษาญี่ปุ่น

Heibonsha. (2000). *Sekai Daihyakka Jiten*. Tokyo. Heibonsha.

Kitamura Koichi. (2003). *Kotowaza no Nazo*. Tokyo. Koubunsha.

Miyakochi Ken. (1983). *Kojikotowaza Jiten*. Tokyo. Obunsha.

Nagoya University. (2005). *Tagen Bunka 5*. Nagoya. Nagoya University.

Obunsha. (1993). *Seigorin – Kojikotowaza Kanyouku*. Tokyo. Obunsha.

Okutsu Fumio. (2000). *Nichiei Kotowaza no Hikaku Bunka*. Tokyo. Taishukan.

Sanseidoohenshuusha. (2001). *Shinmeikai Koji Kotowaza Jiten*. Tokyo. Sanseidoo.

Saneyoshi Tatsuo. (1998). *Doubutsu Koji Monogatari*. Tokyo. Kawade Bunko.

Shoogakkan. (1982). *Kojizokushin Kotowaza Daijiten*. Tokyo. Shoogaku Tosho.

Shoogakkan. (1982). *Kojikotowaza Daijiten*. Tokyo. Shoogaku Tosho.

Tokita Masamizu. (2000). *Iwanami Kotowaza Jiten*. Tokyo. Iwanami Shoten.

Tokyo Shoseki. (2002). *Kokugo Binran*. Tokyo. Tokyo Shoseki.

Toyama Shigehiko. (1994). *Gendai Kotowaza Jiten*. Tokyo. Rion.

ภาคผนวก

ตารางแสดงสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่นำมาเปรียบเทียบ 82 สำนวน

	สำนวนญี่ปุ่น	สำนวนไทย
1	家を破る鼠は家から出る หนูที่ทำลายบ้าน ออกมาจากบ้านนั้น	เกลือเป็นหนอน
2	一時三里犬走り หมาวิ่ง 2 ชั่วโมง ได้ 3 ลี้	เดินอย่างกับตามควาย
3	犬にも食わせず棚にも置かず ไม่ให้หมากิน ไม่วางบนหิ้ง	ขี้ไม่ให้หมากิน
4	犬になるとも大所の犬になれ เป็นสุนัขต้องเป็นสุนัขที่อยู่บ้านใหญ่	แมวพึ่งพระ
5	犬の蚤の噛み当て หมาหาเห็บ	งมเข็มในมหาสมุทร
6	飢えたる犬は棒を恐れず หมาหิวไม่กลัวท่อนไม้	เห็นช้างเท่าหมู
7	魚を猫にあずける ฝากปลาไว้กับแมว	เอาปลาย่างไปฝากแมว
8	兎を見て犬を呼ぶ ดูกระต่ายแล้วเรียกหมา	วัวหายล้อมคอก
9	兎の昼寝 กระต่ายนอนกลางวัน	พลั้งปากเสียศีล พลั้งตีนตกต้นไม้
10	牛売って馬を買う ขายวัว ซื้อม้า	ใกล้เกลือกินด่าง
11	牛が悶えず虻が悶える วัวไม่ทุกข์ เหลือบมีทุกข์	ขี่ช้างวางขอ
12	牛に対して琴を弾ず ไม่เล่นจะเข้ญี่ปุ่นให้วัวฟัง	สีซอให้ควายฟัง
13	牛にも馬にも踏まれぬ ไม่ถูกม้าและวัวเหยียบ	เสือรู้
14	牛の歩みも千里 เดินอย่างวัวก็ถึง1000ลี้	เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน
15	牛は牛連れ วัวย่อมอยู่กับวัว	เคียงบ่าเคียงไหล่

16	牛は角を見て買い 人は言を聞きて用う ซื้อวัวให้ดูเขา จ้างคนให้ฟังคำพูด	ดูช้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่
17	馬を得て鞭を失う ได้ม้าแต่เสียไม้เรียว	กว่าถั่วจะสุกงาก็ไหม้
18	猿猴が月を取る ลิงจับพระจันทร์	ไม่รู้จักเสือเอาเรือเข้ามาจอด ไม่รู้จักมอดเอาไม้เข้ามาวาง
19	大津馬の追いからし ใช้ม้าในเมือง ootsu	หมาไล่เนื้อ
20	飼い犬に手を噛まれる ถูกสุนัขที่เลี้ยงไว้กัดมือ	กินบนเรือนขี้บนหลังคา
21	影も無いのに犬は吠えぬ ไม่มีเงาหมาไม่เห่า	ไม่มีมูลฝอยหมาไม่ขี้
22	噛み合う犬は呼び難し เรียกหมาที่กัดกันอยู่ยากมาก	ก้มหน้าก้มตา
23	蚊を殺すにはその馬を撃たず อย่ายิงม้าเพื่อฆ่ายุง	ฆ่าช้างเอางา
24	木を離れたる猿 ลิงที่ห่างจากต้นไม้	หมดเขี้ยวหมดงา
25	狐を馬に乗せたよう ให้สุนัขจิ้งจอกขี่ม้า	จับปูใส่กระด้ง
26	窮鼠猫を噛む หนูที่ถูกแมวตาม เมื่อหนีไม่ได้กลับกัดแมว	สุนัขจนตรอก
27	食い付く犬は吠え付かぬ หมากัดไม่เห่า	หมากัดไม่เห่า
28	腐り縄に馬繋ぐ ผูกม้าด้วยเชือกเน่า	ไม้หลักปักขี้ควาย
29	毛を見て馬を相す วินิจฉัยม้าด้วยวิธีดูขน	ตาบอดคลำช้าง
30	犬猿の仲 ความสัมพันธ์หมากับลิง	ไม้เบื่อไม้เมา
31	虎穴に入らずんば虎子を得ず ถ้าไม่เข้าถ้ำเสือ ไม่ได้ลูกเสือ	ข้ามน้ำข้ามทะเล ข้ามน้ำข้ามท่า
32	虎口を逃れて竜穴に入る หนีปากเสือเจอถ้ำมังกร	หนีเสือปะจระเข้

33	猿が柿をあわす ลิงเอารสฝาดออกจากลูกพลับ	ไม่เห็นน้ำตัดกระบอก ไม่เห็นกระรอกโก่งหน้าไม้
34	猿の空虱 จับเหาของลิง	เถรส่องบาตร
35	猿も木から落ちる ลิงยังตกต้นไม้	ลิงตกต้นไม้
36	三年になる鼠を今年生まれの猫子が捕らえる ลูกแมวเพิ่งเกิดจับหนูอายุ 3 ปีได้	มะนาวกลมเกลี้ยงไม่มีใครกลึง
37	鹿を逐う者は兎を顧みず ผู้ที่ไล่ตามกวางอย่าเสียดายกระต่าย	ฆ่าควายเสียดายพริก
38	地獄の馬は死ぬまで跳ねる ม้านรกกระเด็นจนถึงตาย	สัญชาติหมาอดขี้ไม่ได้
39	死に馬が屁をこく ม้าที่ตายแล้วตด	ราชรถมาเกย
40	自慢の糞は犬も食わぬ ขี้อวดหมา หมายังไม่กิน	หมาขี้ไม่มีใครยกหาง
41	駿馬痴漢を乗せて走る ม้าดีให้ผู้ชายเลวขึ้นขี่	หนูตกถังข้าวสาร
42	尻焼け猿 ลิงก้นไหม้	ทำลิงทำค่าง
43	千里を急ぐ虎は毛を惜しむ เสือวิ่ง 1000 ลี้ หวงขน	ชาติเสือต้องไว้ลาย
44	太鼓念仏に犬のまぜったよう เหมือนหมาเข้าไปในงานเทศกาล	เสือทลายห้าง ช้างทลายโรง
45	大山鳴動して鼠一匹 หนูตัวเดียวสะเทือนทั้งภูเขา	กระต่ายตื่นตูม
46	たくらだ猫の隣歩き แมวโง่เข้าบ้านข้างๆ	ผงเข้าตาตัวเอง
47	駄賃馬に唐鞍 ม้าขนส่งแต่งด้วยเครื่องประดับ	ย้อมแมวขาย
48	脱兎の如し เหมือนกับกระต่ายหนี	ใส่ตีนหมา
49	狸が人に化かされる ตัวแรคคูนถูกมนุษย์หลอก	เล่นกับหมา หมาเลียปาก

50	繋ぐ犬の柱を回る如し สุนัขถูกล่าม วิ่งรอบๆ เสา	วัวพันหลัก ฟักพันร้าน
51	陶犬瓦鶏 เครื่องปั้นดินเผารูปหมากาไก่	กินลมกินแล้ง
52	どこの馬の骨かわからない ไม่รู้ที่มาของกระดูกม้า	ไม่รู้จักหัวนอนปลายตีน
53	虎の鬚を拈る กระตุกหนวดเสือ	จับงูข้างหาง
54	捕らぬ狸の皮算用 ตีราคาหนังตัวแรคคูนที่ยังไม่ได้จับ	ดีดลูกคิดรางแก้ว
55	虎を千里の野に放つ ปล่อยเสือเข้าทุ่งกว้าง 1000 ลี้	ปล่อยเสือเข้าป่า
56	二兎を追う者は一兎をも得ず ผู้ที่วิ่งไล่จับกระต่าย 2 ตัวจะจับกระต่าย ไม่ได้เลยสักตัวเดียว	จับปลาสองมือ
57	猫を追うより魚をのけよ ไม่ตากปลาดีกว่าไล่ตามแมว	ตัดไฟต้นลม
58	猫が乾鮭銜えしよう แมวกัดปลาแห้ง	กระดี่ได้น้ำ
59	猫かぶり ทำตัวเหมือนแมว	ซื่อเหมือนแมวนอนหวด
60	猫綱 เชือกแมว	ยืนกระต่ายขาเดียว
61	猫に小判 ยื่นเหรียญทองให้แมว	วานรได้แก้ว
62	猫の魚辞退 แมวปฏิเสธปลา	แล่นใบบนบก
63	猫のひたい หน้าผากของแมว	ที่เท่าแมวดิ้นตาย
64	猫の前の鼠の昼寝 หนูนอนต่อหน้าแมวตอนกลางวัน	หน้าสิ่วหน้าขวาน
65	猫の留守は鼠の代 แมวไม่อยู่ก็เป็นโลกของหนู	แมวไม่อยู่หนูร่าเริง
66	猫は禿げても猫 แมวหัวล้านก็ยังเป็นแมว	เชื้อไม่ทิ้งแถว

67	鼠が塩を引く หนูกักตุนเกลือ	ดินพอกหางหมู
68	鼠捕る猫は爪を隠す แมวที่ซ่อนเล็บจับหนู	เสือซ่อนเล็บ
69	眠っている犬は寝かせておけ อย่าปลุกหมานอนอยู่ให้ตื่น	กวนน้ำให้ขุ่น
70	年劫の兎 กระต่ายอาวุโส	แปดเหลี่ยมแปดคม
71	能無し犬の高吠え หมาทำอะไรไม่เป็นดีแต่เห่า	หมาเห่าใบตองแห้ง
72	羊虎を仮る แกะทำตัวเหมือนเสือ	ลิงนั่งแป้น
73	人腹満ちて馬腹知らず ถ้าท้องของมนุษย์เต็ม ก็ไม่สนใจท้องของม้า	วัวเห็นแก่หญ้า ขี้ข้าเห็นแก่กิน
74	袋の中の鼠 หนูอยู่ในถุง	หนูติดจั่น
75	吠える犬にけしかける ยุ่งกับหมาเห่า	หมากัดอย่ากัดตอบ
76	吠える犬は打たれる หมาเห่าถูกตี	ปลาหมอตายเพราะปาก
77	吠える犬は噛みつかぬ หมาเห่าไม่กัด	หมาเห่าไม่กัด
78	星守る犬 หมาหวงดาว	หมาเห่าเครื่องบิน
79	見猿聞か猿言わ猿 ลิงไม่มอง ไม่ฟัง ไม่พูด	กู่ไม่กลับ
80	痩せ馬の声嚇し คำขู่ของม้าผอม	หงิมๆ หยิบชิ้นปลามัน
81	寄ると触ると犬の喧嘩 หมาใกล้หมาทะเลาะกัน	ขมิ้นกับปูน
82	利口の猿が手を焼く ลิงฉลาดประมาท	เกี่ยวแฝกมุงป่า

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายฮิเดโอะ ฮิราโนะ (Hideo Hirano)
วันเดือนปีเกิด	26 กรกฎาคม 2512
สถานที่เกิด	กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น
สถานที่ติดต่อ	hidemate@hotmail.com
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2531	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก Principal of Tokyo Metoropolitan Ohyama High School กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น
พ.ศ.2546	ศศ.บ. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ.2550	ศศ.ม. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ